

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2011 рік

№ 2 (236)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Середня загальноосвітня школа № 147 розташувалася в одному з так званих спальних районів Дніпропетровська. Ввели її у дію у 1994 році, коли новозбудований житловий масив Лівобережний-3 розрісся настільки, що дві дотепер існуючі школи не могли вмістити усіх учнів. Школа відразу отримала статус української. Про інше не могло навіть виникнути думок. Адже очолив її молодий директор, вчитель української мови та літератури Ігор Мицик, молодший брат відомого українського історика та священика, професора Києво-Могилянської академії Юрія Мицика.

Нещодавно навчальному закладові присвоєно ім'я В'ячеслава Чорновола.

Саме кімната-музей В'ячеслава Чорновола тепер є однією з візитних карток

СШ-147, але далеко не єдиною. Тут

намагаються не забути жодну

важливу сторінку в історії

нашої держави. Тому ство-

рили цілий комплекс

музеїв, у якому – експо-

зиції, присвячені не

тільки славним віхам

України, як от Запорізь-

кій Січі, а й її трагічним

сторінкам – Голодомору

1932-33 років, війнам —

Другій світовій та в

Афганістані, аварії на

Чорнобильській АЕС.

На світлині:
Ігор МИЦИК —

директор СШ № 147

м. Дніпропетровська.

Знімок Людмили КОВТОНЮК.

“БОРИСТЕН” – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС
Відповідальний секретар Андрій КОЦЮБІНСЬКИЙ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

Світленко Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

Швидько Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

Удод Олександр Андрійович – Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

Василенко Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

Поповський Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

Демченко Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

Заверталюк Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

Шепелєв Максиміліан Альбертович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

Токовенко Олександр Сергійович – Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

Гнатенко Петро Іванович – Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

Терещенко Алла Костянтинівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

Степовик Дмитро Власович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

Грица Софія Йосипівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

Найден Олександр Семенович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

Китова Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

Шейко Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

Коректор – Ірина Куд.

Представництва редакції:

у Києві – Юрій Завгородній. Т. 044-482-26-58, 050-469-88-63.

у США: Bahriany Foundation, INC. 811S Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005-2749 USA. Парон Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059;

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

у Канаді: Mr. J. Stech, 80 Coe Hill Dr., Art. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Pedro Harletskei AL. Augusto Stelf eld, 795 80410-140 Curitiba, PR BRASIL;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T. & Fax: 03.93061997

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska.

Журнал надходить до секретаріату Президента України.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

**Адреса: “Бористен”, абонентна скринька 791,
49008, Дніпропетровськ, Україна.
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.**

Серія KB, реєстр. номер 16084-4556 PR. Рік видання двадцятий.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@a-teleport.com

Наша вебсторінка: www.borysten.narod.ru.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 28.02.2011 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов. друк. арк. 2,79.

Зам. № 330. Тир. 1500.

ТОВ “Перша міська друкарня”.

**Адреса: вул. Степового фронту, 11-а,
м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.**

**УКРАЇНО,
ти - моя
молитва...**

Василь СИМОНЕНКО

Наташка ПІКУЛІНА

*Обернулась. Бо тінню на світло чола -
Зверхньо кинуте кимось: «Чи ж бо ви діти?!»
Відітхнула, пристояла... тихо пішла
до криниці, яка ще не встигла змліти.
Зачерпнула. Й гіркотний розвіявся дим,
і відкрилася зорові щемна картина:
до криниці припала всім смутком своїм,
наче горлиця сива, прамати Вкраїна.
О, ми знаєм чиї. Ні вогнем, ні мечем
не відняти в нас гордо-пекучої думи.
Лихоліття мине(час навспак не тече),
гнівно глянемо в вічі невігласам, глуму.
Плоть від плоті калини на рідній землі,
Невіддільні від поля й топольок цибатих,
може, ми поодиноці невидні й малі,
Але Слово зуміє серця поєднати.
В нім - задума усіх непочатих криниць,
б'ють джерела у нім. Сонце сходить у Слові.
Тільки б гідно трималось, не падало ниць,
дослухалось до бігу гарячої крові.
Тільки б вперто йшло через тлуми століть,
наче промінь крізь воду,- вогнем весельчаним
і боліло тоді, коли совість болять,
й не мовчало тоді, коли злочин - мовчати...*

Дмитро ПАВЛИЧКО

ПІСНЯ ПРО СОТЕННОГО

*Там, над Прутом, де жито зелене,
Триста хлопців упало, як скло.
Друг сотенний поглянув на мене,
А мені чотирнадцять було.*

*“Струнко, хлопче! Віддай ротовому
Автомат і патронів ріжок,
Повертайся невбитий додому,
Від кривавих боїв до книжок!”*

*Я віддав і набої, і зброю,
Похилився й пішов, як трава.
Я книжками обріс, мов корою,
Заховався за мертві слова.*

*А сотенний приходить щочночі,
Весь у бронзі, дзвінкий, наче бронь.
Він докірливо дивиться в очі,
Посилає мене на вогонь.*

*“Струнко, хлопче! Бери карабіна,
Недолугі рядки не мереж;
Ще не вмерла твоя Україна,
І не вмере, як за неї помреш!”*

*Україно, скажи мені, нене,
Чи не краще було полягти,
Там, над Прутом, де жито зелене,
Де лежать невмирущі брати?*

ЗМІСТ

Наталка Нікуліна, Дмитро Павличко, вірші. 2 с. обкл.

Зміст; Ганна Світлична, «Лесі Українці». 1 с.

Інф. ДНУ, «Найскладніший державний іспит складено!». 2 с.

Ірина Соболев, «Перша в державі». 3 с.

С. Бурлаков, вірші. 4 с.

Інф. ДНУ, «Творчість Валер'яна Підмогильного на тлі розстріляного відродження». 5 с.

О. Чорногуз, «Характер і талант...»; І. Буртик, «Повідомлення». 6-7 с.с.

Олександра Скоря, Світлана Поливода, Л.Настаченко, вірші. 8 с.

Інф. ДНУ, «Нація живе, доки мислить». 9 с.

"БОРИСТЕН", лютий, 2011 р.

Еліна Заржицька, «Зоряна надія Васильківщини»; Л.Олефір, «Важливий аспект освітньої діяльності»; Наталія Дев'ятко, «Змагалися в трьох номінаціях»; Наталія Литвиненко, «Звіт про використання коштів обласного бюджету в освітній галузі в 2010 році»; інф. ГУОН ОДА, «Про відзначення Дня соборності України», «Дбати про робітничі кадри». 10-13 с.с.

В. Луценко, «Коли і сонця мало»; Валентина Архиреева, «В об'єктиві - «Світ крізь посмішку». 14-15 с.с.

Марія Шевченко, «Фундатор економічної та соціальної географії України Костянтин Григорович ВОБЛИЙ»; інф. ДНУ, «Молоді вчені ДНУ отримали вісім нагород». 16-18 с.с.

Л. Якобчук, Л. Хмельковський, «Апокрифи: книга мудрости». 19 с.

Юлія Купіч, вірші; Наталія Ковальова, «Трагедія українського народу в 30-х роках XX століття». 20-21 с.с.

Б.Чепурко, «Освіці - символ осіlosti». 22-23 с.с.

Алла Черній, лист до редакції; І. Данилюк, «Яблуко з рай-дерева». 24-26 с.с.

Тамара Резніченко, «Діти і війна. Про те, що запам'яталося...». 27 с.

Даринка Сухоніс, «Екологічні проблеми не мають регіонального характеру - вони загальноземні»; Лілія Ленська, вірші; з доробку Олени Рибальченко. 28-29 с.с.

В.Білінський, «Країна Моксель-Московія». 30-33 с.с.

В.Ніколаєнко, казки. 34 с.

Богдана Баланда, «Козацькі розваги»; Катерина Оглу-Романова, «Приїждіть, доки є куди... Приїждіть...». 35 с.

М.Прудник, гумор. 36 с.

Мудрість народів світу; реклама. 3-4 с.с. обкл.

ДО 140-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Ганна СВИТЛИЧНА

ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Боюсь торкнутись імені твого.
Але зоря, ота, що у вікні,
Твоя зоря, задумлива і строга,
Зорить подовгу уночі й мені.

Молюсь на неї, сповідаюсь їй,
Її тремтіння ніжно зберігаю.
Сім струн твоїх у тиші золотій,
Сім вічних струн в душі моїй співає.

І вже не знаю, на якій із хвиль
Моя ріка в твою впадає круто.
До слова - слово, як до болю біль,
До думи - дума, як до рути - рута.

І вже не знаю, у чиїм житті,
З ким це було, з тобою чи зі мною?
На барикади мужності круті
Встає дзвінка поезія до бою.

А слово і тремтить, і поспіша,
І чути ніби дзвонів десь бриніння,
Й сміється Мавка - страчена душа,
А у вікні зоря, оця, що й нині.

І небо многомудре та хмільне,
Оце, що й нині, вечорове небо.
І хай мене хтось тяжко дорікне
Нескромною причетністю до тебе.

Нехай! Та я, мов хвиля до ріки,
Мов зерня спрагле до свого поля,
Таки причетна міцно й навіки
До віри, до надій твоїх і болю.

Причетна від найпершого «люблю».
Причетна до останнього «кохаю».
Мою причетність, як судьбу мою,
Твоя зоря ген-ген благословляє.

Благословля, ще й сіє на уста,
На серце сіє ломикамню сім'я,
А сім'я те, як сонце, пророста
І зацвіта твоїм правдивим ім'ям.

НАЙСКЛАДНІШИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ СКЛАДЕНО!

**Вчена рада
Дніпропетровського
національного
університету
ім. О. Гончара
привітала Миколу
Вікторовича
Полякова
з переобранням
на посаду ректора.**

багато добрих справ, видатних досягнень, але були й прорахунки, була невизначеність. Та з першого дня у нас панує атмосфера творчого пошуку, де основоположними принципами взаємин визнаються взаємоповага, принциповість і вимогливість до себе й колег.

Наш колектив у своїй діяльності спирається на найкращі традиції минулого, адекватно й виважено реагує на реалії й вимоги сьогодення й, найголовніше, працює на перспективу, на майбутнє. На нас чекає якісне оновлення

Багатогранна діяльність М.В. Полякова на чолі Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара – одного з найпрестижніших вищих навчальних закладів нашої держави – отримала втретє беззаперечну підтримку колег, студентів, громадськості, регіональної влади, керівництва Міністерства освіти й науки, молоді та спорту України.

Сьогоднішній університет – це сучасний, монолітний, консолідований колектив, команда однодумців, де сповідується високий професіоналізм, відповідальність, відкритість, прозорість, колегіальність у прийнятті й реалізації стратегічних для університетського життя рішень.

Від імені Вченої ради та всього колективу ДНУ ім. О.Гончара Миколу Вікторовича привітав перший проректор Олександр Олексійович Кочубей.

- Сам факт, що трудовий колектив університету вкотре висловив Вам свою повну довіру й підтримку та доручив Вам своє майбутнє, став не тільки очікуваною, але й закономірною подією, – зазначив Олександр Олексійович.

– Адже протягом попередніх 12 років Ви кожного дня проходили поточний контроль знань, коли з успіхом складали непрості заліки на мудрість, професіоналізм і компетентність, принциповість і відповідальність, державницьке мислення й, як результат, Ви з успіхом – на «відмінно» склали державний іспит ректора – іспит на справжність.

Ми впевнені, що своє призначення Ви сприймаєте не тільки як вияв великої довіри, а й водночас як велику відповідальність за тих, хто працює й вчиться поряд з Вами. Тому нехай Ваша повсякденна діяльність на посаді ректора й надалі буде щедрою на нові ідеї та відкриття, мудрі й далекоглядні рішення, що стануть основою для подальшого розвитку університету та запорукою його нових досягнень. І нехай на довгі роки залишається незмінним кредо Вашого життя – вірно служити університету і його людям, – побажав перший проректор ДНУ від імені колег.

Голова профспілкового комітету ДНУ Олег Леонідович Тупиця вручив ректорові символ мудрості, інтелекту й

ерудитії – сову, а декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Ірина Степанівна Попова побажала, щоб рівно через сім років, коли закінчиться строк цього контракту, колектив знову вітав Миколу Вікторовича з переобранням.

Ректор подякував колективу за підтримку й довіру:

- Вдячний долі, що пов'язала мене з університетом. Починаючи з 1966 року, коли прийшов сюди студентом, я й досі навчаюся, переймаю мудрість старших колег. За 12 років нами зроблено

багатогранної університетської діяльності, що відповідатиме вимогам сучасності й забезпечуватиме нашій університетській спільноті гідне місце в єдиному науково-освітньому європейському та світовому просторі. Ми й надалі розвиватимемо міжнародне співробітництво, партнерські стосунки з ВНЗ України, будемо підтримувати традиційні наукові університетські школи, будемо плекати талановиту молодь.

**Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара.**

ЗОЛОТІ ДУМКИ

• Хто був справжнім громадянином своєї епохи, той мав найбільше підстав бути сучасником всіх епох майбутнього.

Йоган ГЕТЕ.

• Бути людиною - це відчувати свою відповідальність. Почувати сором перед убогістю, що, здавалося б, і не залежить від тебе. Пишатися кожною перемогою, здобутої товаришами. Усвідомлювати, що, кладучи свою цеглу, ти допомагаєш будувати світ.

Антуан де СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ.

• Бути людиною по суті означає бути людиною всередині людства.

Моріс МЕРЛО-ПОНТІ.

• Бути людиною - значить бути борцем.

Йоган Вольфганг ГЕТЕ.

• Багато без чого може обійтись людина, лише не без людини.

БЕРНЕ.

• Багато величного є на землі, але немає нічого більш великого, ніж людина.

СОФОКЛ.

• Багато з тих, хто здійснює найганебніші вчинки, говорять чудові речі.

ДЕМОКРИТ.

• Бог створив нас по своєму образу й подоби. Але звідки впевненість, що він працював у реалістичній манері?

Станіслав Єжи ЛЕЦ.

ПЕРША В ДЕРЖАВІ

Вчені НГУ створили і впровадили першу в Україні промислову теплонасосну установку для утилізації тепла шахтної води.

Запаси органічного палива в надрах Землі обмежені. Розуміючи це, людство все більше звертає уваги на застосування енергозберігаючих технологій, використання тепла природних джерел, тепла природних підприємств.

Вчені і наукові співробітники Національного гірничо-

за 8 місяців.

Тепер для гарячого водопостачання вугільного підприємства буде використовуватися тепло шахтної води. Згодом установка повністю замінить котельню, що використовує вугілля як паливо. Без шкідливих викидів це дозволить відчутно знизити експлу-

Таким чином, виробляється в 3,6 рази більше тепла, ніж споживається електричної енергії.

До впровадження теплонасосної установки вода, яка відкачується з шахт, після попереднього очищення і знезараження просто скидалася в спеціальні водоймища. А з нею виходила велика кількість низькопотенційного тепла.

При створенні установки свідомо був зроблений вибір на користь вітчизняних виробників подібного обладнання, що дозволило істотно знизити капітальні витрати.

Генеральний директор ВАР «Павлоградвугілля» Ар-

з вдячністю. Адже вітчизняна наука має чимало цікавих інноваційних проектів, однак інвестори не завжди в змозі реалізувати ці ідеї. «Реалізуючи такі масштабні проекти, як впровадження альтернативних джерел енергії на шахті «Благодатна», ми відчуваємо справжню гордість», сказав учений.

Планується, що надалі фахівці НГУ проаналізують і дадуть висновок про те, наскільки можливе впровадження подібної установки і на інших дев'яти шахтах ДТЕК.

Ірина СОБОЛЬ,
Інформаційно-аналітичний центр НГУ.

го університету також працюють над цією проблемою й мають ряд теоретичних розробок та цікавих технічних пропозицій щодо енергозберігаючих технологій.

Одна з них – з теплонасосної технології утилізації викидного тепла шахтної води, що використовується в системі гарячого водопостачання шахти – сьогодні втілено в реальну установку, споруджену на шахті «Благодатна» ВАР «Павлоградвугілля» (ДТЕК). Тут 21 січня відбулося відкриття першої в Україні і найпотужнішої на всьому пострадянському просторі теплонасосної установки. Загальне технічне рішення з визначенням основних параметрів обладнання було розроблено фахівцями Національного гірничого університету під керівництвом завідувача кафедри гірничої механіки Володимира Самусі. Всі роботи були проведені у злагодженому оперативному режимі, завдяки чому установка, починаючи від опрацювання технічних рішень і до введення в експлуатацію, була створена всього

атаційні витрати з підготовки гарячої води. І хоча обсяг інвестицій у проект склав близько 3,9 млн. грн., за 3-4 роки ці витрати окупляться.

Теплопродуктивність установки дозволяє за 7-годинний робочий цикл нагріти 120 м³ води до температури 450С. Для вироблення 800 кВт теплонасосна установка споживає 220 кВт електроенергії. Решта 580 кВт - «відбираються» у води, яка відкачується з шахти.

тур Мартовицький зазначив: «У першу чергу, в даному проекті важливий екологічний аспект. Сьогодні в «Павлоградвугілля», як і на інших підприємствах ДТЕК, впроваджується система екологічного менеджменту, яка відповідає міжнародному стандарту».

Під час урочистого відкриття теплонасосної установки, ректор НГУ, академік НАНУ Геннадій Півняк звернувся до представників ДТЕК

На світлинах: під час запуску теплонасосної найбільшої відповідальність відчували ректор НГУ, академік НАНУ **Геннадій ПІВНЯК** і генеральний директор ВАР «Павлоградвугілля» **Артур МАРТОВИЦЬКИЙ**; завідувач кафедри гірничої механіки НГУ, професор **Володимир САМУСЯ** (ліворуч) запропонував шахтарям інноваційний проект власної ідеї; у дружному колі науки й виробництва.

Фото Володимира КОРИННОГО.

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

Сергій БУРІАКОВ

НА ЗЕМЛІ КОЗАЦЬКІЙ

Триматись берега
Козацької землі,
Де вільна воля гарно гарцювала,
Де мужністю світилися шаблі -
Від них ординська падала навала.
Чи можна таку землю запродаць?
Вона полита кровію звияжців,
Вона з козацьких ярих заповзять,
Що вигради бойовища найтяжчі.
Незмеркне, люде, їхній ратний хист,
Його не подолали ятагани.
Не раз укріє землю падолист,
А добра слава звіку не зів'яне
Безвільна ні до чого голосьба
І безпросвітно-жалісна журбота.
Січ добре знала:
Тільки боротьба,
Рятує душу - боротьба й робота.
Минеться все - царі і королі -
Та відгукнеться ратна міць в онука.
Могутній Дух козацької землі -
Звисяг майбутніх вічна запорука.

НИВА ЩЕ
НАДІЯМИ ЖИВА

Не шалій, моя сердечна спеко,
Молоденьке листя не в'яли,
Ще далеко, ой, як ще далеко
Літо попрошкує на лани,
Ще россою вмиється суниця,
Ще криниця холодом війне,
Сварами розпечена столиця
Все, що не зів'яло, спом'яне.
То невже глобальні катастрофи
Перетворять землю на парник?
Я пишу ці наболілі строфи,
Спекою пронизані рядки,
Дощику благаючи у Бога
На згорілий від жароти степ.
Хай проллється благісна волога -
Вийдуть хмари у небесний склеп.
Хай зрадіє кожна колосина,
Хай покотить луками трава.
Ще не край!
Спекота скоро сплине,
Нива ще надіями жива,
Ще жива
У божу силу віра,
Ще її облуда не взяла,
Ще у душу не вселили звіра,
Розум не обсіла хижа мла.
Крутиться підранена планета,
Зміщуючи тихо полюси.
В зрадницькій потрапивши тенета,
Людносте,
Пощади не проси!

БОЛЮЧІ ЗАПИТАННЯ

Що кинуло в принизливе убозтво
Щедротну землю
І робітній люд?

Чи вслужливий чиновний лизоблюд?
Чи заздрості взаємної короста?

Чи рабська кров,
Що в жилах протіка,
Що виросла з голодного страхіття,
Що й за порогом трьохтисячоліття
Так повноцінно душу пропіка?

Гадаємо...

А вже потрібно знати,
Щоб не страждала Україна-мати,
Що народила світу Кобзаря,
Що віщу думу світу народила,
Що рідне слово підняла на крила,
Щоб в кожний дім світило, мов зоря.

БАТЬКІВСЬКІ ДЖЕРЕЛА

Торкнутися цілющої води
Пошерхлими від спек важких устами.
І, відсахнувшись од пустих гординь,
До сповіді прозорой дістатись.

Дістатись до насушного,
До див,
Де б'ють з-під глею батьківські джерела,
Які іще з дитинства полюбив -
Вони в мені,
Їх сила не завмерла.

Вони дзвінкочуть з-під життєвих скель
І струни - найтаємніші - торкають.
Попиймо, слово, з тих святих джерел -
Нехай в душі повік не замовкають!

Буруняться,
Борнонять вічну суть,
Ясним прозрінням омивають очі,
В краплині кожній істину несуть,
Неспокоєм в небесну креш стукочуть.

ОСКАРЖЕННЯ АБСУРДУ

Коли стає найвищим щастям труд,
Не віє смертю з ядерного мису,
То хто ж повірить, що життя - абсурд,
Що в поступу людським не знайдеш
смыслу,

Що сто доріг, а виходу нема,
Що всі вузли тільки війна розв'яже,
Що шлях до світла прояснить п'ятьма,
Що служить їй все існування наше.

Бридня!
Дурниці!
Думають отак,
Лиш духу звироднілого потвори,
Щоб породити в душах переляк,
Щоб звикнув люд до страху і покорі,
Щоб жив невідворотністю кінця
І кожен день очікував, як плахи,
Щоб замінив комп'ютером серця,
Ганчір'ям модним світанкові стяги,
Упав у бруд зневіри і ниття,
На манівцях історії згубився.

Яке блюзнірство!
Не змовка життя!

Святий вогонь у кров його пролився.

СТАТЕЧНІ СТАРОЖИЛИ

Дуби самарські.
Сиві побратими.
Кремеznі вої.
Стоїки століть.
Над вами небо сто негод нестиме,
Та не журітесь -
Грає ж міццю віть!
Ось підійду,
Торкнусь морщин вузлатих,
Вклонюсь чолом: - Здорово, козаки!
Ви вміли славно жить і воювати,
Пройшовши крізь хуртечі і віки...
Та що казати?
Ви скільки вже почули
У зримім і незримім на виду.
Ви можете всю плоть проїнять
минулим -
І кинути у думу молоду.
Ви живете, як непогрішні свідки,
Корінням вп'явшись у глибинну суть.
Тепер, повірте, твердо знаю звідки
Мої літа живлющу міць беруть.

* * *

Хто ти мені
В моїй земній блакиті,
У сущім дні, як сонце золотім?
Літа з тобою, недарма прожиті,
Втонули вже в тумані молодім.

Хто ти мені? -
І радощі, і муки,
А їм повік поради не знайти.
Дзвенять у пам'яті юначі перегуки,
Та не втечеш до них від самоти.

Хто ти мені? -
Усе, що тільки мав,
Що чистим серцем у світі несу.
І на важких шляхах не забуваю
Твоєї вроди неземну красу.

Вже вжалив жаль мою далеку
радість,
Вже дні осінні туляться до скронь,
Та гонить геть старечу безпорадність
Душі твоєї сонячний вогонь.

СВІТАНКОВА МЕЛОДІЯ

Донісся чистий звук рояля
З консерваторії -
І враз
Веселі промені роями
Влетіли у музичний клас.
І пролилася пісня гарна,
І в ніжний піднебесний глиб
Дихнула
Вулиця Ливарна
Всім хором золотавих лип.
Тим зчукам я не тільки вікна,
А серце сонячно відкрив.
В блакиті його поніс над віком
Небесний - не земний - мотив.
Він зводився,
Як дружня зграя
Веселокрилих журавлів.
Чия ж душа так чисто грала?
І чий так світло лився спів?
Дізнатись можна.
Та навіщо?
Нехай летить у білий світ
Розкрилено,
Як слово віще,
Як немирущий заповіт!

ТВОРЧІСТЬ ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО НА ТЛІ РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

**Інтелектуальна
проза Валер'яна
Підмогильного**

**є знаковою для літератури 20-30-х років, а
його доля показова для цього періоду. Тривале
замовчування змінилося прискіпливим інтересом
науковців як до самої неординарної особи
письменника, так і до його творчості**

17-18 лютого 2011 року в Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшла Всеукраїнська наукова конференція «Творчість В. Підмогильного на тлі розстріляного відродження», присвячена 110-річчю від дня народження нашого земляка. Ученими-філологами та письменниками активно обговорювалися питання методологічних засад творчості Валер'яна Підмогильного, історико-літературного і культурного контексту, специфіка сучасної інтерпретації творів, своєрідність образної і мотивної систем, концептуальність і смислова організація, поетика психологізму.

Місце проведення конференції не випадкове, бо в Дніпропетровську Валер'ян Підмогильний потрапив на зорі своєї юності, протягом десятиліття це місто було життєвим простором його особистісного і творчого становлення, відкрило йому двері до освіти, професійного й мистецького визнання. У 1918 році він вступив до щойно створеного Катеринославського університету на математичний факультет, та через матеріальну скруту змушений був покинути навчання і зайнятися викладацькою діяльністю. У нашому місті друкував перші твори, отримав схвальну оцінку кращих представників української культури, в тому числі і Дмитра Яворницького. «Незважаючи

на те, що зв'язок Валер'яна Підмогильного з Дніпропетровським національним університетом був досить не тривалий, університетський колектив пишається тим, що його історія тісно переплелася з долею великого сина українського народу, - наголосила під час наукового форуму декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ ім. О. Гончара Ірина Степанівна Попова. - Це людина, яка на крок випереджала здобутки європейської філософії. Його романи «Місто», «Невеличка драма», «Повість без назви», що належать до

Валер'ян ПІДМОГИЛЬНИЙ

Валер'яна Підмогильного, що не поступається західному письменству, є глибиною осягнення проблем людського буття, стильовою майстерністю і художньою презентацією становить

років. Десять років - це час для становлення людини, для того, щоб вона знайшла себе; і водночас - це тривалість активної літературної діяльності Валер'яна Підмогильного. Він одразу дебютував як класик, написавши свої перші оповідання у вік хлопчиська».

У Палаці студентів ДНУ, де проходила конференція, гості ознайомилися з виставкою видань творів письменника та літературознавчих досліджень про нього «У світі прози Валер'яна Підмогильного», а також роботами студії народної вишивки «Оберіг». У залі засідань відбулася прем'єра аматорського фільму «Із забуття - в безсмертя. Валер'ян Підмогильний», створеного викладачами кафедри української літератури і студента-

найкращих надбань української модерної літератури, залишаються цікавими для молоді, яка досліджує його творчість. А наша конференція є конкретним кроком в переосмисленні творчого доробку письменника».

Проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти і виховання молоді В. В. Іваненко зазначив, що в Дніпропетровському національному університеті постійно приділяється увага дослідженню сторінок нашого вітчизняного минулого: «Тут сформована атмосфера шанобливого ставлення до кращих надбань вітчизняної і світової культури, її неперевершених представників. Філософська і психологічна проза

важливу віху вітчизняного літературного процесу. Однак інтелектуалізм і своєрідна європейськість письма Підмогильного не виключають, а увиразнюють його національну складову, реалізовану в зображенні трагедії українського народу».

«Валер'ян Підмогильний вибудовував державу українського слова. Для мене це уособлення ідеального українського письменника, - говорить учасник конференції, директор Ліги українських меценатів, публіцист, громадський діяч Михайло Слабошпицький. - Уявіть собі, молодим вважається літератор до 35 років. Подивіться через цю дату на вік і життя Валер'яна Підмогильного, що був розстріляний у 36

ми факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, де йшлося про місяця Придніпров'я, пов'язані з іменем митця. По закінченні першого пленарного засідання учасники конференції переглянули виставу за мотивами однойменного твору Валер'яна Підмогильного «Невеличка драма» студентського театру «Відлуння» (художній керівник - доцент кафедри української літератури ДНУ Олександра Гонюк). Наступного дня науковці відвідали історичний музей імені Дмитра Яворницького і Троїцький собор міста Ново-московська.

**Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О. Гончара.**

Олег ЧОРНОГУЗ (Київ)

ХАРАКТЕР І ТАЛАНТ, або ОСТАННЯ ЗУСТРІЧ

Григор ТЮТЮННИК

Я любив і люблю Григора Тютюнника. Як людину і як великого письменника. Не крикливою, не афішною любов'ю. Не примазаною, а щирою, якою і має бути справжня любов.

З Григором я не був у близьких стосунках і ніколи не намагався потрапляти під тінь його генія, «новітнього Стефаніка», як при житті його називали друзі та й читачі за неабиякий талант українського новеліста.

У вузькому колі ми зустрічалися досить рідко. Найчастіше на старий новий рік, 14 січня і 15 квітня, на Суворова, 3, у квартирі Євгена Гуцала. Під час першої дати народився Євген Гуцало, під час другої його син - Сергійко. Григор приходив тільки на 14 січня. На 15 квітня приходили до родини Гуцала переважно ті, які в той самий день, як і Сергійко, відмічали свій день народження. Це Володимир Дрозд, Юрій Сердюк, Віталій Дончик і я. Чи бував у ті дні Григор Тютюнник - не пригадую, але на дні народження Євгена Гуцала він приходив обов'язково.

Запам'яталася мені ще одна наша зустріч на квартирі Жені. Євгена Гуцала я завжди називав тільки Женею. Зустріч відбулася, здається, у 1972 році. Я на день народження Євгена Гуцала старшого трохи запізнився і прийшов уже тоді, коли гості вийшли з-за столу і, розташувшись у кріслах й на дивані, сиділи чомусь мовчки. Я традиційно привітав Женю з днем народження, щиро побажавши йому здоров'я і творчих успіхів і потиснувши кожному руки, розпочавши свою зустріч чи то з анекдоту, чи народної усмішки. Але у відповідь на мене повіяло якимсь холодом. Усі мовчали і якимось дивно дивилися на мене, ніби я щойно звалився з неба чи з горішнього поверху письменницького

будинку. Я тоді жив на хуторі Відрадному, по суті на протилежному кінці від Печерська і в центрі не так часто бував, як «столичні». Так ми називали тих, хто жив недалеко від Хрещатика.

Несподівано піднявся Ростислав Самбук. Був такий прозаїк, писав пригодницькі романи й повісті, в сюжети яких обов'язково вставляв негативного персонажа - бандерівця, котрий активно діяв у роки Другої Світової війни не тільки на території України, а й за її межами: в Смоленську чи ледь не в Тамбові. Автор українських(?) детективів примружив очі і якось зло, не дружелюбно ледь не закричав на мене, як до людини ніби випадкової у цьому товаристві:

- Саме в цей час у Києві українську інтелігенцію арештовують, а цей анекдот розповідає, - підкреслено і зневажливо наголосив він на слові «цей».

Тут уже і я не стримався. Бо, по-перше, я вперше почув про арешти, а, по-друге, мене його слова страшенно образили. У ті непевні роки чи не вся українська творча інтелігенція перебувала на гачку КДБ і кожен із нас жив неприємним чеканням: «визмуть чи не визмуть?». Ростислав Самбук писав антибандерівські романи і я вважав його в нашому товаристві випадковою людиною, і (хоча я цього не можу стверджувати) позаштатним агентом «Контори Глибокого Буріння». Так тоді ми називали між собою КГБ. Сюжети Самбука брав також переважно у тих, які того вечора арештовували. Там він час від часу виступав і в «конторі глибокого буріння» отримав спеціальну літературну премію. Здається, імені Фелікса Дзержинського, якою дуже пишався. Мабуть, саме тому і я йому відповів досить різко:

- Ти про арешти, вче-

видь, знав ще напередодні арештів, а я щойно від тебе дізнався.

Він одразу замовк. Я ж щось емоційно йому викладав по повній програмі. Мене почали друзі заспокоювати. Мовчки підійшов до мене і Григор, поклав руку на плече й нічого не сказав, начебто своїм жестом підтримав - я тебе розумію, старий.

Того вечора нам усім було не до іменин.

Вдруге ми з Григором зустрілися через кілька днів. Цілком випадково. На Хрещатику, біля кафе «Червоні маки», куди частенько забігали письменники. Особливо у гонорарні дні. Григор стояв недалеко від «Червоних маків», на хіднику, і чи то когось чекав, чи то просто зупинився і про щось розмірковував. Я підійшов до нього і привітався. Руки не подавав, знаючи його звичку, що він може тобі її не потиснути, якщо ти йому не до душі. Але він сам мені подав і, взявши за плечі, тихо мовив:

- А я, між іншим, морський офіцер, - чи то серйозно чи то жартома.

- А я сухопутний, - відповів йому в такт, згадавши про своє навчання у військовому училищі.

- Я добре розбираюся в системі автомата Калашникова.

- Я також, - мовив я, зрозумівши, що Григор п'яний. - Краще поїхали додому, - запропонував я.

- Ні, почекай. Я все тебе хочу запитати, як тобі вдається так добре описувати місто, звичаї, міщан. Ти що міський хлопець? Звідки в тебе цей урбанізм?

- Ні, я також народився в селі, але школу закінчував у місті. У Станіславі.

- Я хочу мати твого «Аристократа...». Я його не читав. Але сьогодні про нього стільки розмов. Такий ти раж. Друге видання... Я хотів би його мати, - повторив підкреслено він. - Може, й сам напишу щось про місто.

- Я йому пообіцяв подарувати. З автографом. Прийшов додому і навіть жартома підписав роман: геній генієві. Книжка з автографом

зберігається в мене й досі. На першому виданні «Аристократа...». Прикро, але мені так і не вдалося тоді йому передати перше видання «Аристократа із Вапнярки». Ми з ним не бачилися. Не міг я занести і йому її додому. Я навіть не знав, де Григор жив. Уже пізніше мені довелося його відвозити додому на власній автомашині і я тільки тоді дізнався, що квартира Григора була на Андріївському узвозі.

Мав я ще одну передостанню зустріч з Григором. Біля Спілки письменників, на Банковій, 2. Григор, очевидно, отримав гонорар і роздавав, як завжди, тим, хто у нього не викликав підозри, або належав до його симпатиків, свої скромні гонорарні дарунки - чайні срібні чи мельхіорові ложечки і щойно з крамниці - носовички. Але завжди роздавав через раз. За принципом - тобі дам, тобі не дам. Я стояв позаду нього. Коли святкова учта дійшла кінця, він обернувся до мене і сказав:

- Все, більше нема, - і поплескав себе по кишенях.

Дехто з письменників стояв ні в сих і ні в тих. З певною і неприхованою гіркотою на душі. І не тому, що йому не дістався від самого Тютюнника подарунок, а тому, що цей Тютюнівський жест свідчив, що він не обдарованого або не сприймає як письменника, або підозрює його в ненадійності. На початку березня 1980 року, мабуть, числа 3 або 4 ми в останнє зустрілися з ним у письменницькому кафе «Еней». Григор сидів за столом зі своїм другом - художником Миколою Дахном і ще з якимсь молодим талантом, як я зрозумів з пізніших Григорових списів. Також художником, але пейзажистом, який малював не такі, як слід, з погляду Тютюнника, художні полотна. Принаймні, таку думку висловлював сам Григор і з власної уяви малював перед незнайомцем, якими мають бути ті вічні картини пейзажиста: як степ, як небо, як море, а не тимчасові тракторці й телеграфні стовпи над полями з житом. Перед творцями безсмертя стояли фужери з шампанським. Я підійшов до буфету і замовив собі каву. Григор почув мій голос і запитав:

- Ти на машині?

- Так. на машині.

- Відвезеш нас з Микольцею додому?! - показав він на Дахна.

- Якщо треба, то відвезу.

- Треба. Ти ж бач ми уже поліруємо, - він підняв фужер із шампанським. - Тобі налити? - і тут же поправився. - Я й забув - ти ж нас із Микольцею розвезитимеш по хатах.

Саме того вечора трапилася в «Енеї» й ще одна okazія. До Григора підійшов щасливий і усміхнений один із наших колег і начебто нікого з нас не помічаючи, кинувся до Григора і повідомив його, що йому, Тютюннику, щойно присуджено премію імені Лесі Українки. Григор

услід, коли той витершись, пішов до виходу, не сказавши ані слова.

Додому тієї ночі ми поверталися десь о другій чи о третій годині. Пам'ятаю трамваї уже не ходили, бо на колях працювала нічна зміна робітників. На якомусь мосту у напрямку Виноградаря Григор попросив мене зупинитися перед нічними ремонтниками. Ніби йому конче потрібно було поговорити з робітничим класом. Признаюся чесно, я трохи злякався за автомашину. Та й за нас. Робітники були озброєні кирками, ломачами, молотками і в мене виникло передчуття небезпеки.

на це нічого не відповів. Він опустил голову і деякий час дивився у фужер із шампанським. У відповідь не сказав ані слова, не подякував і цю новину сприйняв як неприємну звістку. Сидів довгий час мовчки. Певне, хвилин три-чотири. Принаймні, мені так здалося. Тоді несподівано піднявся і рвучко вихлюпнув шампанське в обличчя колеги, який його привітав з присудженням досить таки престижної літературної премії.

- А ти собі взяв Шевченківську? - кинув йому Григор

Я кілька разів попросив Григора не виходити з авто. Мовляв, уночі робітники злі, можливо, й голодні, а ми ситі й п'яні та ще й мітингувати посеред ночі зібralися. Усі сплять, а тут «буржуа» роз'їжджає на авто й працювати заважає. Григор мене не слухав. Він мовчки вийшов з машини, ступив всього кілька кроків і на певній відстані від робітників зупинився. Зняв з голови свою улюблену кепку, схилив низько до землі голову і щось приємне сказав «народу». «Народ» перестав довбати в колії і,

обпершись об «зброю» - відбійні молотки, ломачі і кирки - мовчки дивився на Григора й прислухався до його слів. Після кількох абзаців свого душевного нічного виступу, робітники взагалі кинули свої заліззяки і підійшли впритул до Григора. Він їх просто зачарував своєю промовою і щирістю. Пам'ятаю, що він про щось говорив дуже душевне. Співчував їм. Мовляв, ось такі волоцюги і п'яндиги, по Києву від нічого робити вештаємося. А ви, бідні і нещасні, які б мали зараз лежати під теплими ковдрами, оце в таку пору довбаєте асфальт і кладете просмолені шпали. Щось, пам'ятається, в такому плані, але не так примітивно, як це по пам'яті подаю я. Закінчилася ця нічна вистава тим, що Григор розцілювався з народом і ми вже після цього поїхали шукати квартиру Миколи Дахна, яка знаходилася, за його словами, на проспекті Правди, напроти медвигверезника. Тому ми спочатку шукали медвигверезник.

- Знайшли? - поцікавився Микола Дахно.

- Знайшли.

- Тепер переходьте на протилежний бік вулиці. Отам і мій будинок.

- А яка в тебе квартира? - запитав я.

- Там на стіні паспорт, - відповів Микола.

- Який ще паспорт?

- Металевий. А ти підійди і прочитай.

Я так і вчинив. Справді праворуч від вхідних дверей тьмяніла металева табличка і поміж інших прізвищ мешканців під'їзду я прочитав - Микола Дахно і номер його квартири.

7 березня уже з Миколою Карпенком, нашим гарним поетом і людиною, ми приїхали в Івано-Франківськ. Моему другу і колезі по перу

й жанру, сатирику Павлу Добрянському 6 березня виповнювалося 50 років. Павло і Григор були ровесниками. Ми зайшли з Миколою в Івано-Франківську Спілку письменників і відчували ту ж саму важку, гнітючу атмосферу, як колись у Євгена Гуцала на його тому пам'ятному з розповідями про арешти дні народження. І тут, у Спілці, також усі присутні сиділи мовчазні, насуплені, холодні. Не пригадую вже хто першим із них звернувся до нас і здивувався, що ми приїхали. Здається, Степан Пушик:

- Що трапилося з Григором?

Нас ошелешило це запитання, бо ми нічого тоді ще не знали.

- А що з ним трапилося? - перепитав я Пушика і додав. - Два дні тому я з ним бачився. Все було нормально.

- Як нормально? Нам сьогодні повідомили, що Григор помер.

Чи треба казати, як тоді ця страшна звістка нас приголомшила. Ми з Миколою вирішили відкласти своє святкування у Добрянського і повернутися негайно до Києва. Але яким був наш розпач, коли виявилось, що єдиний рейс Івано-Франківськ - Київ уже відбувся. Літак у цей час якраз приземлявся на київському літовищі і, зрозуміло, без нас. Так що київська трамвайна зустріч з Григором Тютюнником була моєю останньою зустріччю. Останньою і незабутньою. Хто б міг тоді із нас подумати, що людина з таким характером, таким талантом могла піти із життя добровільно, поставивши свій останній автограф на власній ший, яку він за життя ні перед ким не згинав.

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Дорогі брати і сестри, як в Україні так у світі, до Вас звертається голова Ради Оборони і Допомоги Українцям Українського Конгресового Комітету Америки Іван Буртик з таким повідомленням. В селі Долинка Карагандинської обл., зберігся уцілілий великий будинок головної команди ГУЛАГу. За довголітні старання з поміччю президента Назарбаєва та губернатора обл., будинок перебудовано на "Музей пам'яті жертв політичних ре-

пресії", який вже є відкритий. Знаючи, що українців було найбільше в таборах Гулагу, управа Музею закликає українців, які були в тих таборах, або їх родин, присилати тих жертв експонати, які хто має. Найважливіше: ім'я і прізвище, де родився, коли був суджений, за що, на скільки літ, помер, чи ще живе.

Поштова адреса Музею: **Республіка Казахстан, Карагандинська обл. п. Долинка, 101604 ул. Школьная 39, Музей пам'яті жертв политических репрессий. Директору Клишниковой Марине Ивановне.**

Вагомість в тому, що це є єдиний у

світі такого роду Музей репресованих, а українців було близько двох мільйонів, то слід подбати, щоб хоч по смерті задокументувати та шанувати їх пам'ять. Ми просимо всю нашу пресу та Інтернет подбати про поширення цієї інформації, щоб не залишилось ні одної родини, яка б не могла скористатися з цієї можливості увіковічнити пам'ять даної жертви.

Ми закликаємо всіх туристів, які відвідують Казахстан, зазначити в своїй програмі Музей у Долинці. Заздалегідь дякую.

З пошаною і дружнім привітом Іван БУРТИК (Ню-Джерзі, США).

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Олександра СКОРА

* * *

Я колись ще навідаю те королівство,
Де в купавах палацик смарагдово-злотий.
З кришталевими вежами в нього покрівля,
А довкіл чебрецево-полинні розлогі.
В нім під вечір займалися вікна свічками,
Й завмирили в солодких мелодіях плеса,
І кружляли невидимі пари із казки...
Там принцеса жила, мрійноока Олеся.
Виростала вона в дивосвіті любові,
Де пташиний розмай і простори духмяні.
Й розквітала для неї алея шовковиць
В яблуневому саді, Алея Кохання.
Чи й тепер ще стоїть той палацик на плесі
З кришталевими вежами в синіх розлогах...
Де поділась маленька мрійлива принцеса?
Я шукаю в своє королівство дорогу.

Світлана ПОЛИВОДА

* * *

Тупцююся на схрещенні доріг,
Таємність майбуття мене лякає.
А срібний молодик свій гострий ріг
У небі, що в цей час таке безкрає,
Безпристрасно-безжурно колює
Й малює щось промінням коло ніг.
Та безтурботність ця - міраж, обман,
Бо не самотній він, він - Одиниця!
Прозрію я, розвіється туман.
Один у полі - хто шляхів боїться.
Піду, і герць з невдачами скінчиться.
І смуток наді мною вже не пан!

Леонід НАСТАЧЕНКО

ОГОЛЕННЯ ДУШ

Я не ховався з жодною із справ.
Я не боявся виглядати смішно.
Я від життя на подив мало брав.
І все ж я признаюся: грішний, грішний.
Гріхи мої не наслідок інтриг,
Не наслідок злодійства чи обману.
Можливо, так грішити я не міг
Ще від народження. Перечити не стану.
Однак єство ламається життям.
Інстинкт тваринний заганає в стадо
Безвольні душі, і без каяття
Всяк виправдатись поспішає радо.
Я ж не зрікаюсь, весь я на виду.
Сповідуюсь у всіх негарних вчинках.
До кожного на вимогу прийду,
Відкрию душу і скажу в чім винний.
Покірно, чесно душу оголю.
Нехай летять до біса плоті шмаття.
Ніяких сумнівів, ніякого жалю:
Від себе гріх не можна заховати!

Я НЕ ЛЮБЛЮ...

Я не люблю інтриг і лицемірства,
Неправди і півправди не терплю.
Хоч що скажу у очі, особисто.
Образу, горе з кожним розділю.
Я ненавиджу шепіт за спиною,
Повчання-раду вдавано круту.
Я не люблю, коли на ти зі мною,
Та ще до того не на чистоту.
Я ображаюсь на брутальне слово,
Пихатість ситу, кривду і брехню.
Невільник честі буду знову й знову
Просити в Бога стійкості й вогню.
Я не терплю вагань і дофенізму,
Пересторог, сповитих страхом дій.
Я не сприймаю логіку "залізну",
Що нею користується крутий.
Не важу я на словоблудну щирість,
Непереконливість сумнівних лем.
Лише у справи ладен я повірити,
Хоча б у часточку - усунутих проблем.

ЗЕМЛЕ, ДАЙ НАСНАГИ

Кароока мати, Україно мила,
Земле, серцю люба, мій коханий край!
Ти мене родила, ти мене ростила.
Це прошу останнє - ще надію дай
Розірвати пута хижої держави,
Що тебе, як в пастку, в сором завела.
Побороти підлих, збавитись лукавих,
Що дітьми зозулі з-під твого крила,
Виштовхавши рідних, вибились у "люди"
І не пам'ятають, чий же вони рід.
Подивися, нене, нині вони всюди,
І їдять тобою вирощений хліб.
Я ніщо не прошу від цієї держави,
Бо просити - тільки сором оголять.
Я чужий для неї, я не маю права...
Я дивлюсь їй в очі з сумом звіддала.
В ній немає місця совісті і честі,
Все втонуло в хвилях лжі і хабарів.
Дай же, Земле, Сина, щоб зумів повести
Боротьбу зі Змієм, що в краю осів!

ВІЧНІСТЬ

А життя?.. А життя, як завжди, як завжди
Мчить і мчить, час не знає зупину.
Все мина і ніяке, ніяке "Зажди!"
Не завадить йому в небуті линуть.
Щось значніше, то пам'ять непевно трима...
Але мить - навіть тисяча років.
В межах вічності ж котрих, до речі, нема,
Врешті зникне найсаме високе.
Тож для чого страждать, катувати думки,
Катувати свій розум, свідомість?
Жити в вічній бою, лити сльози палкі,
Догоджати безжалісній втомі?
Я не знаю, мабуть незбагненне щось є,
Що свідомість людська, як не бийся, не втямить.
Є ж бо радість в житті і питання моє.
Дійсність вповні людськими світами.
Кожен має свій світ, неповторний, живий,
Сподівається, прагне, плекає надії.
Між мільярдів світів, безумовно, є мій,
Пояснити лише я його не зумію.

О, ДУШЕ, НЕ СТРАЖДАЙ!

Літа летять! О, Душе, не страждай!
Життя прекрасне, повне сонця світла!
Хай літо відійшло, нехай весна відквітла,
Хай холодом війнув вічносмирений край.
Життя - блага, життя - здобуток мрій.
Хай сум, печаль і страх тісняться краєм.
Чи ж нудьгувать тобі, тій, що межі не знає,
Тобі о, Душе, вічно молодій?
Чекай, діждемся, радість забринить.
Вона іде, вона насправді манить.
Вона напевне теж буде плани
І теж чекає всеосяжну мить.
Молись, молись! Нехай побачим знак.
Вона на небі вибудує зорі.
Якщо ж мине, не будем лаять долі.
Життя прожити варто і за так!

ВЕЧІРНЯ МОЛИТВА

Призахідне сонце на ясне проміння,
Як перли нанизуює краплі дощу.
Як брама до Раю в небеснім склепінні,
З'явилась веселка, щоб кожен відчув.
Бога - хто вірить у праведність слова
Бога - хто живить свідомість свою
Таїною світу, що завжди готова
Утішити душу на самім краю.
Темнішає хмара і сонце все більше
Насичує райдуги сім кольорів.
І думка про вічне снується вільніше,
І лине в безмежжя Богині-Зорі.
Уява і дійсність сплітаючись з часом,
Карбують свідомість руном золотим.
Сонце за обрій сідаючи, гасне,
І брама небесна зникає за ним.

НАЦІЯ ЖИВЕ, ДОКИ МИСЛИТЬ

На базі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбулося урочисте відкриття Центру підвищення кваліфікації державних службовців.

Центр відкрили заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту України Є.М. Суліма, ректор ДНУ ім. О.Гончара М.В. Поляков і начальник управління державної служби Голодержслужби України у Дніпропетровській області О.Л. Молошна.

Центр підвищення кваліфікації державних службовців створено в рамках міжнародного Проекту TEMPUS «Мережі освітніх центрів сучасних технологій місцевого самоврядування (ECESIS, NES_JEP-00232-2008)» за фінансової підтримки Євроспівдружності.

Проект організовує мережу навчальних центрів на базі провідних регіональних університетів для перепідготовки державних службовців органів місцевого самоуправління за напрямком сучасних інформаційних технологій та іноземної мови. TEMPUS ECESIS об'єднує 19 партнерів з Іспанії, Німеччини, Польщі, Словаччини, Вірменії, Молдови, Росії, України. Під час виконання Проекту 7 викладачів ДНУ пройшли перепідготовку в університетах країн

партнерів ЄС та одержали досвід застосування інноваційних технологій, який вони почали впроваджувати під час навчання пілотної групи державних службовців у створеному Центрі.

Ми дуже ретельно готувалися до відкриття Центру. За рахунок університету відремонтовано приміщення; обладнано аудиторію спеціалізованими меблями та підключено до мережі Internet усю техніку через університетську телекомунікаційну

мережу. Також придбано необхідну навчальну літературу. За рахунок коштів Проекту TEMPUS для Центру придбано сучасне комп'ютерне обладнання (16 комп'ютерів, 2 ноутбуки, багатофункціональний пристрій, проектор, комутатор з точкою доступу Wi-Fi). У Центрі уже розпочато навчання пілотної групи у складі 16 держслужбовців», - наголосив ректор.

І під час відкриття центру, і в розмові зі студента-

ти сучасні вимоги ринку праці, прагнення роботодавців отримати висококваліфікованого молодого фахівця. Відкриття Центру підвищення кваліфікації державних службовців демонструє саме таку взаємодію класичного університету і роботодавця – у даному випадку Голодержслужби України – у визначенні пріоритетних напрямків підготовки і перепідготовки фахівців для органів місцевого самоврядування.

Мій досвід спілкування зі студентами свідчить, що сьогодні молоді люди все більше усвідомлюють власну відповідальність за якість отриманих у ВНЗ знань та самі прагнуть стати конкурентоспроможними фахівцями. Сьогодні у Дніпропетровському національному університеті я зустрівся з розумними і талановитими студентами, які вже досягли певних успіхів у всеукраїнських олімпіадах, здобули перемоги

ми, заступник міністра Євген Суліма наголошував, що сьогодні стратегічним напрямком розвитку галузі міністерство визначає підвищення якості освіти. «У сучасному розумінні якісна освіта – це не тільки теоретичні знання, отримані з підручників. Світові тенденції демонструють, що велику роль відіграє практика, як у наукових лабораторіях, так і на підприємствах, – підкреслив Євген Миколайович. – Тільки так можна зрозумі-

світового рівня. Ви знаєте, нація живе доти, доки вона мислить. Тож я закликаю молодь продовжувати і відроджувати наші традиції у науці» - звернувся заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту до студентів механіко-математичного факультету та прикладної математики.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

• ОСВІТА РІДНОГО КРАЮ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

ЗОРЯНА НАДІЯ ВАСИЛЬКІВЩИНИ

Знаковою прикметою XXI століття для педагогів Дніпропетровщини став той факт, що за ініціати́ви голови облдержадміністрації О.Ю.Вілкула було розроблено регіональний проект „Новий Дніпропетровщині – новий стандарт освіти”. Це дозволить освітній галузі Дніпропетровщини вийти на новий рівень освітніх послуг в Україні, бути лідером, як того вимагає голова облдержадміністрації О.Ю.Вілкул.

„Одним з пріоритетних напрямків є турбота про обдаровану й талановиту молодь, її творчий, інтелектуальний, духовний та фізичний розвиток. Адже саме молоді люди в майбутньому будуть визначати шляхи розвитку науки, економіки, медицини, мистецтва, – вважає заступник голови облдержадміністрації Марія Іванівна Пустова. – Обласна влада робить все, щоб такі діти отримували реальну підтримку, відчували до себе увагу з боку керівництва Дніпропетровської області.” І свої слова Марія Іванівна підтримує реальними справами.

Разом із народним депутатом Верховної Ради України Самойленком Юрієм Павловичем та депутатом обласної ради Бондарем Дмитром Васильовичем Марія Іванівна вже вдруге не тільки зустрічається із школярами-відмінниками, але й вручає їм стипендію за успіхи в навчанні за результатами І-го півріччя 2010/2011 навчального року.

9 лютого до міста Дніпропетровська приїждять 30 учнів 20 шкіл Васильківського району, які отримали найвищі

шкільні показники у навчанні. На базі Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю була проведена урочиста церемонія нагородження юних васильківчан грошовими преміями, які з найкращими побажаннями подальших успіхів та звершень їм вручили депутат Верховної Ради України О.П. Са-

мойленко, заступник голови ОДА М.І.Пустова та депутат обласної ради Д.В. Бондар. Потім молодь ознайомиться з умовами навчання у обласному ліцеї-інтернаті фізико-математичного профілю.

Потім на школярів чекали екскурсія до діорами „Битва за Дніпро” і відвідування Дніпропетровського дитячо-юнацького центру міжнародного співробітництва.

Майстер-клас по скалолазненню та льодолазненню для гостей Центру провели майстри спорту міжнародного класу.

Наприкінці екскурсійної програми учасники заходу зібралися біля вогнища, де юнаки й дівчата ділилися враженнями, висказували побажання й дякували за цікаво проведений день.

Дуже гарно, що заходи з вшанування відмінників навчання стають у Дніпропетровській області традиційними. Це свідчить, що наш регіон не тільки активно запроваджує додаткову власну систему заохочень для обдарованої молоді, але й зростає їх кількість та обсяг.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА.

СЛОВА
МУДРОСТІ

• *Навчаючи, ми виховуємо і, виховуючи, навчаємо. Громадсько корисна робота має важливе пізнавальне й виховне значення, бо вимагає від людини творчої ініціативи, всебічності інтересів, безкорисливого ставлення до справи, любові до людей, до свого колективу і просто доброго, чуйного серця.*

• *Байдуже, індиферентне ставлення до навколишнього світу робить людей нудними, бездіяльними, а їхнє життя — сірим та одноманітним. Хороші почуття спонукають до діяльності, стають рушійною силою в поведінці, роблять людину енергійною, чуйною, життєрадісною, душевною.*

Ось чому позитивні чуття — то велике моральне багатство, про яке мудрі батьки починають дбати з перших місяців життя дитини.

Олександр ПІНТ.

ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ОСВІТЯНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА АТЕСТАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЯК ОДИН ІЗ КРИТЕРІЇВ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Одним з важливих аспектів освітнянської діяльності є питання ліцензування і атестація навчальних закладів та їх відповідного кадрового забезпечення. Від кваліфікованого кадрового рішення, його успішного виконання в значній мірі залежить кінцевий результат – навчений учень з вагомим багажем знань.

У даному контексті питання ліцензування та здійснення державного контролю за дотриманням ліцензійних умов освітньої діяльності, кадрова політика в галузі освіти Дніпропетровської області відіграє важливу роль в оновленні змісту загальної середньої освіти, забезпеченні рівних умов доступу до якісної освіти, у задоволенні інтересів освітян у професійному зростанні й забезпеченні потреб регіону кваліфікованими педагогічними кадрами, мотивацію їх до самоосвіти.

Законами України „Про освіту” і „Про загальну середню освіту” державна атестація навчального закладу визначається як основна форма державного контролю за діяльністю загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів і форм власності.

Метою державної атестації визначено здійснення державного контролю за їх діяльністю і проводиться вона для забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Основними принципами атестації визначено: плановість, об’єктивність, науковість, компетентність, гласність та коректність.

Атестація проводиться шляхом здійснення атестаційної експертизи не рідше одного разу на 10 років.

Організаційне забезпечення та контроль за проведенням атестаційної експертизи навчальних закладів комунальної і приватної форм власності здійснює регіональна експертна рада (РЕР).

Атестація позашкільних навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється відповідними органами управління освітою, підпорядкованими обласним, районним державним адміністраціям, до сфери управління яких належать позашкільні навчальні заклади. Атестація загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів комунальної та приватної форм власності здійснюється головним управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації.

Атестація загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів комунальної та приватної форм власності здійснюється головним управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації.

Загальний висновок щодо рівня освітньої діяльності закладу робиться на основі аналізу її оцінювання з використанням орієнтовних критеріїв, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Зазвичай, оцінці експертів підлягають: організація навчально-виховного процесу та його ефективність; управління навчальним закладом і здійснення соціального захисту, збереження та зміцнення здоров’я учнів і працівників закладу.

Атестованому закладу видається свідоцтво встановленого зразка, а закладу, що здійснює підготовку за рівнем повної або базової загальної середньої освіти, підтверджується право видачі документа про освіту державного зразка.

У 2010 році було проведено 10 засідань Дніпропетровської регіональної експертної ради з питань ліцензування та атестації навчальних закладів, на яких розглянуто 325 ліцензійних та атестаційних матеріалів, 108 закладів освіти пройшли ліцензування (з них 95 у сфері професійно-технічної освіти та 13 – у сфері дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти).

3 219 закладів, що атестувалися, визнано атестованими: 9 професійно-технічних, 131 загальноосвітній та 79 дошкільних навчальних закладів, до експертизи яких залучалися фахівці Дніпропетровського обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти та місцевих органів управління освітою міст Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Нікополь і Дніпродзержинськ.

У 2010 році за ініціативи голови облдержадміністрації О.Ю.Вілкула прийнято регіональну програму розвитку освіти області – Дніпропетровський стандарт розвитку освіти. Відповідно до поставлених керівництвом області завдань ми повинні вийти на новий рівень освітніх послуг в Україні, стати лідером у сфері освіти.

Зважаючи на це, на 2011 рік головним управлінням освіти і науки облдержадміністрації заплановано здійснити ряд заходів з державного контролю за здійсненням освітньої діяльності, а саме: здійснення перевірки 14 приватних навчальних закладів з дотримання Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері загальної середньої освіти та 7 – з професійної підготовки; вивчення управлінської діяльності з питань підготовки та проведення державної атестації і надання методичної допомоги (Новомосковський, Криничанський, Павлоградський, Синельниковський, П’ятихатський райони, міста: Кривий Ріг, Синельникове, Новомосковськ, Орджонікідзе).

У поточному році вже проведено нараду за участю керівників обласних комунальних закладів освіти щодо підготовки та проведення державної атестації.

Результати щодо проведення державної атестації будуть постійно аналізуватись фахівцями головного управління освіти і науки облдержадміністрації, а підсумки – оприлюднюватись у засобах масової інформації.

Леонід ОЛЕФІР

(на світлині - вгорі)

заступник (перший)

начальника головного

управління освіти і

науки ОДА.

ЗМАГАЛИСЯ У ТРЬОХ НОМІНАЦІЯХ

КОМАНДА ШКОЛЯРІВ ІЗ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПОСІЛА ПЕРШЕ МІСЦЕ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ВІДКРИТОМУ КОНКУРСІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Наприкінці січня 2011 року в м. Тернополі на базі Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості школярів та учнівської молоді відбувся Всеукраїнський відкритий конкурс учнівської молоді з інформаційних технологій.

Конкурс стимулює інтерес дітей до поглибленого вивчення інформаційних технологій, допомагає поширенню і впровадженню сучасних прийомів і методів навчання в навчально-виховний процес гуртків інформаційно-технічного профілю, а також сприяє виявленню обдарованої молоді та наданню їй допомоги у виборі професії. Змагання відбуваються на високому рівні із залученням професорсько-викладацького складу, наукових працівників, аспірантів, студентів закладів вищої освіти та науки України до роботи з учнівською молоддю в галузі інформаційних технологій.

Кожен рік цей дивовижний конкурс збирає талановиту молодь з усіх куточків нашої країни. Цього року у конкурсі взяли участь понад 60 школярів у складі 19 команд з 18 областей України і міста Севастополя.

Учасники змагалися у трьох номінаціях: «Програмування», «Офіс-менеджмент», «Web-дизайн». У першому турі змагань учасники повинні були захистити свої власні проекти, які вони привезли у Тернопіль. Другий тур, це дуже важка 4-годинна практична робота.

За рішенням суддівської колегії I місце посіла команда Дніпропетровської області, II місце – команда міста Севастополя; III місце – Івано-Франківська команда. Нагороди і всеукраїнське визнання отримали учні Криворізького гуманітарно-технічного ліцею Сергій Гулько, Єлізабет Трішина та Віктор Ніколаєнко.

Протягом чотирьох років Дніпропетровська область завжди здобувала призи у цьому непростому і престижному конкурсі. У своїй скарбничці ми вже мали два I та II других командних місць. Ця нова перемога в черговий раз підтверджує високий рівень знань і вмінь творчо обдарованої молоді Дніпропетровщини.

Наталія ДЕВ'ЯТКО. □

ЗВІТ ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ОБЛАСНОГО БЮДЖЕТУ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ В 2010 РОЦІ

Загальний обсяг бюджетних призначень обласного бюджету галузі у 2010 році складав 373,6 млн грн., що більше минулорічного показника на 62,4 млн грн. (2009 рік – 311,2 млн грн.).

Виконання обласного бюджету по фінансуванню загального фонду – 98,6% від затверджених призначень, заборгованість по соціально-захищеним видаткам обласного бюджету відсутня.

Середня заробітна плата працівників закладів освіти обласного підпорядкування станом на 01.01.2011 складала 2364 грн., в тому числі педагогічних працівників – 2985,6 грн.

У рамках реалізації заходів регіональної програми розвитку освіти, з метою забезпечення стабільного функціонування мережі загальноосвітніх навчальних закладів протягом року:

придбано 20 шкільних автобусів для забезпечення безкоштовного підвозу учнів та педагогічних працівників в сільській місцевості області до місця навчання і додому на суму 5476 тис.грн.;

у загальноосвітніх навчальних закладах області встановлено 32 навчальні комп'ютерні комплекси, на що використано 2100 тис.грн.;

придбано для закладів освіти області 2,9 тис. примірників підручників, посібників, навчально-методичної літератури на суму 698,9 тис. грн.;

оздоровлено понад 1,4 тис. дітей пільгової категорії (на оздоровлення витрачено 3807,5 тис. грн.);

використано 2111,3 тис.грн. для проведення реконструкції котельні КЗО «Криворізький обласний ліцей-інтернат для сільської молоді»;

завершені роботи по реконструкції Дніпропетровської загальноосвітньої спеціальної школи-інтернату для глухих дітей на суму 5142,11 тис.грн., надвірної будівлі Дніпропетровського обласного еколого-натуралістичного центру дітей та учнівської молоді на суму 718,0 тис.грн.;

на завершення реконструкції корпусу А-2 Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з надбудовою мансардного поверху використано 4975,05 тис.грн., котельні КЗО «Криворізький обласний ліцей-інтернат для сільської молоді» - 2111,3 тис.грн.

Всього на виконання ремонтно-будівельних робіт в закладах освіти обласного підпорядкування профінансовано 41220,7 тис.грн., з них на суму 21610,5 тис.грн. проведено капітальні ремонти в 36 закладах освіти.

За результатами підсумків обласних конкурсів «Кращий молодий вчений року» та «Краща рада молодих вчених року» визначено 12 переможців серед молодих вчених та 3 кращі ради молодих вчених, які були нагороджені ноутбуками та мультимедійними проекторами на суму 141,3 тис.грн.

Виплачено стипендії 178 кращим учням професійно-технічних та спе-

ціальних вищих навчальних закладів на загальну суму 570,4 тис.грн. (враховуючи стипендіатів обласної іменної стипендії імені О.М. Макарова).

На виплату 265 обласних іменних стипендій переможцям другого (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу з захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України профінансовано 712 тис.грн.

На виплату одноразової премії науковим керівникам науково-дослідницьких робіт переможців II та III етапу Всеукраїнського конкурсу – захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук учнівської молоді - 86,4 тис.грн.

1000,0 тис.грн. профінансовано на проведення обласних масових заходів серед школярів.

Крім того, протягом 2010 року за рахунок субвенції з обласного бюджету місцевим бюджетам на загальну суму 1,4 млн.грн. було здійснено капітальні ремонти 4 закладів освіти Дніпропетровської області та придбано інформаційно-довідникове видання.

За рахунок субвенції з обласного бюджету державному бюджету було направлено 1,3 млн.грн. на зміцнення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів.

Наталія ЛИТВИНЕНКО,
заступник начальника головного
управління освіти і науки
облдержадміністрації. □

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Згідно з дорученням Адміністрації Президента України від 11.01.2011 № 41-01/16 щодо відзначення 22 січня Дня Соборності України, відповідного доручення Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 2466/1/1-11 до листа Глави Адміністрації Президента України від 17.01.2011 № 02-01/152 у навчальних закладах області з 17 по 21 січня 2011 року відбулися інформаційно-просвітницькі заходи, спрямовані на патріотичне виховання молоді, а саме:

круглі столи, уроки громадянськості, виховні години, години спілкування на теми: «Історія української державності», «День Соборності України: навіки разом», «Україні, єдиній та незалежній, жити у віках!», «Прийди до серця, Україно, благослови добром мене!», «Задзвеніли срібні дзвони в Україні»; тематичні лінійки «Живи моя держава, Україно», «У єдності – наша сила»;

усні журнали «Мій рід, моя Батьківщина – це все моя Україна», «З Україною в серці»;

конкурси ораторського мистецтва «Що кличе нас до життя на землі?», «Лети, моє слово крилате», українознавчі вікторини «У своїй хаті своя правда і сила, і воля»; засідання літературних віталень «Україна – Батьківщина: я мала її частину», «Мій рідний краю, Україно, найкраще місце на землі»; виставки дитячих малюнків «Мальовнича Україна»;

віртуальні подорожі «Сторінками історії: утворення Української незалежної держави», «Від козаччини до української держави»;

тематичні виставки літератури у бібліотеках навчальних закладів «Історична віха української держави».

На базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти для вчителів історії було проведено лекторій із відповідної тематики за участю науковців Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара (20.01.2011).

До навчально-тематичних планів курсової перепідготовки всіх категорій педагогічних працівників Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти включено теми, що розкривають питання ролі проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки в історії України.

Прес-сектор ГУОН ОДА.

**І СПІВАЮТЬ,
І ТАНЦЮЮТЬ,
І В ІНТЕРМЕДІЯХ
ГРАЮТЬ...**

На Юр'ївщині (найпівнічніший район Дніпропетровщини) розпочалися традиційні щорічні «Зимові вечорниці». Серед аматорів сцени – обов'язково беруть участь і школярі місцевих шкіл.

На світлині: учні середньої школи Новогригорівки перед початком веселого і цікавого дійства.

Фото Андрія КОЦЮБИНСЬКОГО.

ДБАТИ ПРО РОБІТНИЧІ КАДРИ

На Дніпропетровщині реалізується проект зі стабілізації ринку робітничих спеціальностей. Це один з пріоритетних напрямів роботи в розвитку професійно-технічної освіти, яке визначив перед освітянами голова облдержадміністрації Олександр Вілкул.

У 2011 році до підготовки робітничих кадрів будуть залучати роботодавців. Таку роботу планують організувати в області за рахунок створення навчально-практичних центрів. В області вже функціонує 6 регіональних навчально-практичних центрів будівельних технологій, 1 центр зварювального будівництва, 1 – з підготовки фахівців торгівельної галузі, 4 – туристично-готельного сервісу, 1 – зв'язку та інформаційно-консультативних технологій.

До 2015 року на Дніпропетровщині буде створено ще 18 навчально-практичних центрів із впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій.

«Підготовка робітничих кадрів та забезпечення їх першим робочим місцем – одне з головних завдань обласної влади в галузі освіти. Робота навчально-практичних центрів дозволить готувати робітничі кадри в умовах, максимально наближених до сучасних умов виробництва. Це також дозволить забезпечити регіональний ринок праці конкурентоспроможними робітничими кадрами», – зазначила під час розширеного засідання обласної міжгалузевої ради з професійно-технічної освіти Марія Пустова.

Відповідно до потреб ринку праці підготовка робітничих кадрів за державним замовленням здійснюється в області за 163 професіями, з яких понад 75% мають 2 спеціальності. У 2010 році введені нові професії такі як «Квітникар. Робітник зеленого будівництва», «Фотограф (фотороботи)», «Фотограф. Оператор комп'ютерного набору», «Робітник з комплексного обслуговування і ремонту будинків» тощо.

ДОВІДКА: У Дніпропетровській області функціонують 64 державні професійно-технічні навчальні заклади, в тому числі: 16 центрів професійно-технічної освіти; 6 вищих професійних училищ; 25 професійних ліцеїв; 12 професійно-технічних училищ; 5 навчальних центрів при установах виконання покарань.

В цих закладах навчається понад 30 тис. учнів та слухачів, з них більше 28 тис. учнів отримують професію за державним замовленням.

У 2010 році в професійно-технічних навчальних закладах було підготовлено майже 24 тис. кваліфікованих робітників.

За інформацією ІПС ГУОН ОДА.

• КНИГИ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ

КОЛИ І СОНЦЯ МАЛО

Інтерв'ю з Василем ПЕРЕТЯТЬКОМ, автором книги «Доля-кутя».

Часопис «Бористен» вже повідомляв про вихід книги Василя Перетятка «Доля-кутя» у видавництві «Пороги».

Редакція одержує чисельні відгуки читачів на самобутню збірку журналіста. Несподівані метафори прози в поезіях автора беруть витоки з народного фольклору, бо творцем мови є народ, нація.

Сюжети новел і коротких повістей мають документальну основу - долю своїх односельців - жителів Шумлівки, що на Петриківщині.

Особливо западає в душу нарис «Коли чуло слово України», який свого часу публікував «Бористен».

Автор в документальній повісті «Кадр для генсека. Межі (?) телевежі» цікаво розповідає, а точніше - оригінально пише про особливості роботи телевізійного журналіста, здійснює власні теоретичні відкриття самобутньої діяльності творчої людини.

А нарис про наших сучасників - фермерів висвітлюють справжню людську красу, їх духовний світ.

Нарис «Грошове дерево для короля» про голову науково-виробничого фермерського господарства «Компанія «Маїс» із Синельниківського району Віктора Борисова є зразком художнього втілення образу нашого сучасника, який торує свій власний шлях у лабіринтах європейського бізнесу.

Жодна рецензія не замінить живого спілкування з автором, тому наш кореспондент і зустрівся з Василем Перетятком.

- У Вашому кабінеті весь час увімкнено телевізор. Є улюблені канали чи програми?

- Я можу вимкнути. Це головна перевага телевізора - можна будь-коли вимкнути. Якщо взяти до уваги, що понад сорок років сам товкся на телевізійній кухні, то можу твердити, що творче начало відстає від технічних можливостей. Епоха кліпів минує, я так думаю, і комп'ютерних викрутасів теж. Правда, ще є Інтернет, який подає функціональну інформацію... Телебачення як вид мистецтва має одержати нове дихання, знайти своє місце не лише в інформаційному просторі, але й утвердитися у жанрах, стандартах. Більшість каналів ідуть по цьому шляху. Яскраве свідчення тому - демонстрація новорічних програм, хоча по суті автори, ніби

обмежені творчими можливостями, демонструють, м'яко кажучи, сумнівну масову культуру. З життя зникають шедеври. Зло також вчить добру, але ліпше вчитися на добрі, на добрих ділах і думках сучасників. А телевізор сьогодні - це інформаційна і розважальна кухня, де творять страви і меню, не особливо дбаючи про глядачів.

- А чому така назва книги — «Доля-кутя»?

- Назва народилась спонтанно із вірша-епіграфа до телепрограми «Перевесло», яку я вів упродовж багатьох років. Там є такі слова - «доля - крута і рогата», у реаліях так і є, як є сита кутя, голодна кутя, і загалом окраєць хліба ніколи не був легким, тому і хліб - всьому голова. І головні герої - селяни, до яких звертаються тільки тоді, коли грім грякне, а півень клює у відоме місце. Як і нині, будь-які кризи витягує селянин тяжкою працею на землі.

Автор книги «Доля-кутя» Василь ПЕРЕТЯТЬКО з подарунками читачів центральної бібліотеки м. Дніпродзержинська.

Жаль, що селяни так далеко не господарі своєї долі-куті. Їх дурять, а вони працюють, їм обіцяють - вірять. А любов - це конкретні вчинки і дії.

Аграрна реформа стала трагедією українського села. Це ще одне переконання, що треба добре думати, а потім різати, різати по живому, різати по людських душах. Навколо мораторію на продаж землі здійняли галас, начебто продають Україну, продають Україну духовно, а це трагедія, трагедія нації. Хто винен? Винного, як свідчить практика, можна знайти швидко, а толку - ніякого. Така невесела кутя. А людські долі завжди привертають увагу тих, хто прагне зва-

рити власну кутю. А слово було, є і буде головним інструментом у пізнанні світу, в спілкуванні людей. А щодо села, то, на мій погляд, необхідно міняти все застаріле і підходити по-філософськи, концептуально до аграрного сектора економіки. У нас є можливість переглянути прорахунки аграрної реформи, підвищити врожайність у три і більше разів, отже, 80-90 центнерів зерна з гектара має бути нормою. А ми розорили Україну по саме нікуди і радіємо будь-якому врожаю. Їсти хочуть всі. І в Африці, і в Азії. Україна не повинна пасти задніх, а стати супердержавою, бо в кого хліб - той і пан, а в нас то квоти, то вишукані корупційні схеми експорту зерна, аби

Василь Васильович ПУСТОВІТ - директор КП «Магдалинівський маслозавод». У сучасних козаків є і шабля і кінь, а люльку поміняли на мобільний телефон.

дбають про кадри - будують житло для молодих. Фермер Володимир Зоренко утримує фактично дитячий садок, реконструює сільську школу. Оце і є любов до села! А який в нього відгодівельний комплекс по вирощуванню свиней за прогресивними технологіями! Він дає прибутки, хоча ціни на продукцію то смішні, то веселі...

У книзі «Доля-кутя» є стаття «За хліб все золоте світу», де я намагаюся довести необхідність стати Україні провідною аграрною державою у Європі.

- У книзі є розділ поезій, поезій несподіваних...

- В поезії мене цікавлять образ і форма. Дається взнаки вплив західної європейської поезії минулих століть, які я студіював ще в університеті, коли був студентом романо-германського відділення історико-філологічного факультету. Це відчутно в присвяті присвята Василю Клешні «Орли не п'ють з калюжі».

- Хто Ваші герої, тобто ті люди, про яких пише?

- Ось, наприклад, цей же Василь Клешня, представник роду з Іванівки Петриківського району. Його родина власним горбом здобула визнання земляків, визнання в Україні. Сьогодні Василь Клешня очолює обласне управління лісового і мисливського господарства, де за майже двадцять років доклав справді героїчних зусиль, аби прискорити заліснення наших земель, земель зони Степу. Схвилювала мене і доля Євдокії Буряк з Петриківки, котра під час окупації пішки прийшла з Німеччини в рідне село. З великою втіхою брав інтерв'ю у заслуженого художника України Андрія Пікуша, керівника місцевого центру «Петриківка». Нарис про легендарного лікаря з Кобеляк Миколу Касяна на зустрічах з читачами викликає чимало запитань. Не байдужі читачі і щодо постаті Михайла Саєнка, корифея фермерського руху в Україні. Приємним є те, що рецензія «Чи врятує гуси

Україну» на книгу Андрія Коцюбинського «П'ята колона. Краплі гуси» сприяла, сподіваюсь, тому, що автор одержав премію імені Остапа Вишні. Багаторічну працю гумориста заслужено оцінено.

- У книзі є вірш «Мені сонця мало». Так що, справді сонця мало чи це поетична гіпербола?

- То треба читати вірш. Крім сонця, кожного з нас гріє любов, добро, а якщо цього немає, то людина завжди в стражданнях, хоча й з лиха народжуються люди, як я пишу у вірші, присвяченому Анатолію Гайворонському... Про це також йдеться у новелах «Кручені паничі», «Скрипка від Кармен», «Щаслива рука Анатолія Скорока». Я дуже критично ставлюсь до власних віршів. А чому пишу? Та я й не пишу. Ті вірші самі складаються, самі пишуться. Я байдужий до рим і форм, основне - ідея, настрої. Люди - всі поети, тільки мовчать. І люди зростають мають з любові і добра. Пише гарні вірші фермер Віктор Шевченко, ще й малює прекрасно... Словом, герої є, є дійові особи для новел і повістей. Важко тільки писати так, аби кожне слово знайшло своє місце і колір у строка-тому витворі - новелі, вірші.

- У ваших публіцистичних виступах, у книзі є конкретні пропозиції щодо вирішення багатьох соціально-економічних проблем. Щось змінюється, на Ваш погляд, у суспільстві, у житті людей?

- Змінюється. Але як - то інша річ. Ось, наприклад, Фідель Сухоніс нещодавно побував у Бразилії, видав книгу «Ріо-де-Україна». Чи могло б це статися в комуністичну добу? Звичайно, ні. Він і не поїхав би туди, і книгу не видали б. Причини відомі. Погляньте навколо - у природі все гармонійне, так і в людській душі має бути співзвуччя думок, дій, слова, а цьому сприяти може тільки віра, віра не показна, яку демонструють можновладці, а щира, істинна віра. А що сьогодні? Багаті думають-гадають як ще побільше вкрати, як збільшити додаткову вартість, як ефективно експлуатувати робітників, а до інтересів держави, народу їм байдуже. А влада робить вигляд, що, наприклад, бореться з корупцією. Древні говорили: «Ніхто не витримає спокус владою». Так і є. Подвійна, потрійна мораль сприяє деградації, бездуховності суспільства. Саме ці явища і мають бути предметом художнього осмислення і письменників, і журналістів.

- Дай, Боже, аби вистачило сонця висушити сльози нашим сучасникам, а Вам, пане Василю, піт з рукописів і порадувати наших читачів новими творами.

Розмову вів письменник
Володимир ЛУЦЕНКО.

В ОБ'ЄКТИВІ - «СВІТ КРІЗЬ ПОСМІШКУ»...

Не порушуючи традиції, у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відкрито вже сьому виставку студентських і викладацьких світлин. Приємно, що з 2004 року за підтримки ректорату й особисто ректора професора М.В. Полякова, проректора професора В.В. Іваненка, голови профкому О.Л. Тупиці, заступників деканів з виховної роботи студенти, викладачі й співробітники університету своїми неперевершеними світлинами створюють атмосферу творчості й пошуку, заряджають усіх своєю енергією, спонукають до захоплення мистецтвом фотографування. Ми пам'ятаємо ще першу (2004 рік) фотовиставку «Дніпропетровськ очима студентів», яка дала імпульс до нової студентської ініціативи, що стала традицією університету. Були виставки за тематикою «Студентський фотооб'єктив», «Студентське літо», «Моя країна - Україна», «Моя alma mater», «Мій ріднокрай - 2009. Портрети і пейзажі». У 2011 році відкрито

ко чи «Такий неймовірний світ природи...», «Виручне життя сучасного міста» студентів, який представляють усі факультети.

Постійно діючий фотоконкурс-виставка - спільний проект Центру гуманітарних проблем освіти (директор - доц. Н.П. Олійник), факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства (декан - проф. І.С. Попова), відділу науково-технічної інформації (в.о. зав. від. - Я.А. Тюска) - став надзвичайно популярним і бажаним серед студентства, викладачів та співробітників університету.

У фотовиставках брали участь й випускники різних факультетів: Віталій Цибенко, Максим Трубаченко, Глеб Семенов, Олександр Поліщук, Олена Маслова та інші. Сьогодні відібрано світлини 32 аматорів. Серед них - студенти-переможці минулого року - Вікторія Третяк, Вероніка Басанець, а також старший викладач О.М. Бесараб, доценти З.П. Бондаренко, О.В. Дяченко. Приємно, що учасниками фотоконкурсу стали першокурсники, які нещодавно ввійшли до складу університетського колективу.

виставку світлин під новим ракурсом студентського й викладацького об'єктивів «Світ крізь посмішку».

Характерною особливістю всіх згаданих фотовиставок-конкурсів є креативність сюжетів, відображених на світлинах, їх неповторність, бажання авторів створити ауру доброзичливості, викликати позитивні емоції та створити яскраві враження.

Фотовиставка-конкурс - 7 «Світ крізь посмішку», назва якої запропонована постійною учасницею й неодноразовим переможцем попередніх конкурсів Оленою Бесараб, покликана дарувати хороший настрій відвідувачам, показати оточуючий світ веселим, різнобарвним, неймовірно красивим, і звичайно, викликати посмішку, здивування, захоплення, спонукати відвідувачів до творчості.

Кожна світлина - це своєрідна життєва історія, сюжет якої захоплює своєю нетиповістю й оригінальністю. Перегляньте «Гумористичний колаж» старшого викладача університету Олени Бесараб, або «І таке буває!» заступника декана з виховної роботи факультету психології Зої Бондаренко, або «Котяче царство» завідувача відділу аспірантури, або «Щасливі миті нашого життя» доцента Ольги Дяченко.

Запрошуємо усіх бажаючих відвідати фотовиставку!

Валентина АРХІРЕЄВА, завідувач методичним кабінетом Центру гуманітарних проблем освіти ДНУ.

На світлинах: під час відкриття виставки; робота **Олени БЕСАРАБ** «Ралі Париж-Дакар», знімок учасниці фотовиставки **Ольги ДЯЧЕНКО** «Дитяча радість».

Марія ШЕВЧЕНКО

ФУНДАТОР ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ КОСТЯНТИН ГРИГОРОВИЧ ВОБЛИЙ

Весною 2011 р. виповнюється 135 років з дня народження видатного вченого-економіста, академіка АН УРСР Костянтина Григоровича Воблого. Ця стаття є даниною пам'яті нашого земляка, ім'я якого добре відоме в історії вітчизняної економічної науки.

Про діяльність К. Г. Воблого існує певна довідкова, наукова і краєзнавча література. Перший історичний огляд життя та діяльності вченого належить економісту І. Романенку, стаття якого присвячена семидесятиріччю академіка [11]. Короткі біографічні відомості про вченого знаходимо також в енциклопедичних та довідкових виданнях [1, 5, 12]. Варта уваги брошура з серії «Біобібліографія вчених Української РСР» (1968), за загальною редакцією Г. С. Писаренка. Окрім основних дат життя та діяльності вченого у роботі наведено список літератури про життя К. Г. Воблого та складена бібліографія праць академіка [8].

Ряд досліджень, присвячено К. Г. Воблому як вченому-економісту, зокрема це статті Л. Вернигори, про вплив наукових праць вченого на подальший розвиток вітчизняної економічної думки, вміщені в економічній періодиці [2, 3]. У виданнях з історії Академії Наук України, також знаходимо інформацію про наукову діяльність академіка К. Г. Воблого [6, 10].

Постать К. Г. Воблого привертала увагу дослідників і нашого краю. Деяка інформація про життя вченого міститься у популярній розвідці В. Мороза [9]. Ґрунтовні дослідження характеризуються статті професора Г. К. Швидько, оскільки в них використано архівні матеріали [13, 14].

При наявності чималої бібліографії про К. Г. Воблого на сьогодні не має комплексної

наукової праці, яка б ґрунтовно висвітлювала життя, суспільну та наукову діяльність вченого, де б всебічно аналізувався його творчий доробок.

Представлена стаття ставить на меті розглянути віхи життєвого шляху і наукової діяльності К. Г. Воблого, його внесок у розвиток економічної географії України. Джерельною базою даного дослідження є автобіографія академіка, опубліковані праці К. Г. Воблого, довідково-енциклопедичні видання, статті українських дослідників присвячені життю та діяльності вченого.

Костянтин Воблий – уроженець села Царичанка Дніпропетровської області. Він народився 15 (27 за н. ст.) травня 1876 р. в сім'ї священика. Вже на першому році життя він залишився без батька. Мати з п'ятьма дітьми тяжкою працею заробляла засоби для існування, але все ж вона прагнула дати дітям освіту. Матеріально допомагали два дядьки по батькові – земські лікарі. Початкову освіту майбутній академік отримав у сільській народній школі. В автобіографії, уривок з якої опублікований Г. К. Швидько, майбутній академік зазначив: «В дитинстві полюбив реку – Орель, проводив дні на її берегах, покритих невеличкими перелесками между Царичанкой и Китайгородом. На реке, в купанье, катании на лодке проводил летние дни с крестьянскими ребятами. Здесь были заложены любовь к природе, понимание красоты, прелести украинского ландшафта, умение наблюдать явления природы, любовь к миру пернатых, животных. С ранней весны до поздней осени бегал босиком (обувь была слишком дорогой)» [14]. У 1884 р. мати відвезла К. Воблого до Полтави і віддала на навчання до бурси, де вже навчався його старший брат.

Після закінчення бурси він вступив до Полтавської духовної семінарії, оскільки діти священиків найчастіше здобували освіту в духовних навчальних закладах. Маючи великі здібності й прекрасну пам'ять, К. Воблий цікавився філософією, літературою, а особливо географією та математикою. У 1896 р. по закінченню семінарії як один з кращих випускників, він був відряджений до Київської духовної академії. Під час навчання в академії активно працював над самоосвітою, вивчив англійську та італійську мови. Проте Костянтин Григорович вирішив присвятити своє життя економічним наукам. Пояснював майбутній вчений це так: бідність і нужденність в молодості, тяжка робота за існування – все це привернуло його увагу до стану розвитку виробничих сил і розподілу наслідків виробництва в країні. Глибоке вивчення вказаних проблем з метою зміни становища – ось питання, якими захопився К. Г. Воблий [11]. Юнак почав готуватися до вступу в університет і звернувся до міністра народної освіти М. П. Боголепова з клопотанням про дозвіл вступити до Київського університету, але клопотання було відхилено.

У 1900 р. К. Воблий став студентом юридичного факультету Дерптського університету (економічні науки входили на той час до числа юридичних дисциплін). Це був єдиний університет Російської імперії, до якого могли вступати випускники духовних семінарій. Не маючи змоги знайти підробітку, він наймав маленьку холодну кімнатку на горищі, жив надголодь. Вихід намічався один – знайти університет у великому місті, де можна було б дістати підробіток. Тому почав клопотатися про переведення до Варшавсько-

го університету, на другий курс юридичного факультету якого і був прийнятий у 1901 р. У Варшаві К. Г. Воблий заробляв гроші написанням статей, заміток тощо. Одночасно Костянтин Григорович почав готуватися до наукової роботи. Він читав оригінальні твори економістів різних шкіл і напрямків. Навчаючись на третьому курсі, К. Воблий захопився політичною економією та статистикою. У 1903 р. написав конкурсний твір «Заатлантична еміграція, її причини і наслідки», який був удостоєний золотої медалі. Автор детально вивчив еміграційну політику та законодавство іноземних країн і намітив ряд заходів по регулюванню цього руху в Росії. Викладачі відмітили наукові здібності студента. У 1904 р. після закінчення навчання К. Воблому було запропоновано залишитися при кафедрі політичної економії для підготовки до професорського звання.

Водночас К. Воблий працював молодшим редактором у Варшавському статистичному комітеті, що відкрило йому доступ до великих масивів архівного матеріалу, який в подальшому він використовував у своїх наукових працях. Проте незабаром його науковий керівник проф. Г. Ф. Симоненко помер і К. Воблий був змушений переїхати до Києва. Це було викликано деякими обставинами: проф. Г. Ф. Симоненко був в ворожих стосунках з рядом членів факультету, членами кадетської партії. Внаслідок цього К. Воблий до магістерських іспитів готувався самостійно. Коли

звернувся до професорсько-викладацького складу факультету з приводу задачі іспитів, вони відмовилися його іспитувати. Після створеної ситуації молодий вчений звернувся до Київського університету, і тут він був прийнятий професорами В. Я. Желєзновим та М. П. Яснопольським. Після успішного складання магістерських іспитів на звання приват-доцента у 1906 р. він став читати курс політичної економії в Київському університеті.

Одночасно Костянтин Григорович читав курс лекцій зі статистики на Київських вищих жіночих курсах. У 1907 р. К. Г. Воблий виступав серед ініціаторів створення Київського комерційного інституту (у 1917-1919 рр. був його директором). У 1908 р. він став одним із засновників і дійсним членом Товариства економістів.

У 1909 р. Костянтин Григорович захистив магістерську дисертацію на тему: «Нариси з історії польської фабричної промисловості» і отримав звання магістра політичної економії та статистики, а також посаду професора Київського університету. Дисертація була написана на основі архівних джерел і опублікована окремою монографією того ж року. Його робота присвячена дослідженню польської текстильної індустрії. К. Воблий охарактеризував стан польського народного господарства наприкінці XVIII – XIX століття, простежив напрями економічної політики в галузі теорії і практики, визначив характер взаємовпливу розвитку економічної думки і господарської діяльності.

У період 1908-1909 рр. К. Воблий перебував у від'їздах, працюючи в архівах Берліна, Мюнхена та Парижа. В цей час він досліджував тему, присвячену німецьким професійно-промисловим переписам. Професійно-промислові переписи були важливим методом пізнання соціальних та економічних відносин в країнах Західної Європи. Цей метод, застосований вперше в Німеччині, дістав загальне визнання. Костянтин Григорович, визначаючи високий

рівень статистичної техніки професійно-промислових переписів Німеччини, вказав на ряд істотних недоліків в їх організації. Вивчення статистичних джерел дозволило вченому зробити деякі висновки про тенденції розвитку німецької економіки, рівня зайнятості тощо.

19 травня 1911 р. у раді Київського університету К. Г. Воблий захистив докторську дисертацію «Третій професійно-промисловий перепис у Німеччині» і став ординарним професором по кафедрі статистики. Дисертація була видана окремою монографією. Висновки автора були використані при проведенні аналогічних переписів у Радянському Союзі.

Восени 1918 р. виникла Українська Академія Наук на чолі з В. І. Вернадським. У 1919 р. К. Г. Воблий був обраний дійсним членом Академії Наук УРСР по кафедрі прикладної економіки соціально-економічного відділу. У цей час вчений-економіст приділяв особливу увагу вивченню основних галузей народного господарства – промисловості, транспорту, сільського господарства, торгівлі тощо. Кожну з цих галузей він розглядав в історичному аспекті, показував їх виникнення, розміщення, розвиток і взаємозв'язки в єдиному народногосподарському комплексі [8].

У 1919 р. К. Воблий видав підручник для шкіл та самоосвіти під назвою «Економічна географія України». Його підручник став першою повною працею з економічної географії України. У вступній частині автор дав визначення економічній географії та сформулював її завдання. Окремим розділом К. Воблий охарактеризував географію галузі сільського господарства, дослідив розміщення гірничої, гірничозаводської, обробної галузей промисловості, а також висвітлив питання розвитку транспорту і торгівлі. Остання частина присвячена історії народного господарства на Україні. Читаючи цей підручник, не можна взяти під сумнів патріотизм К. Воблого: «Коли глянемо на історію роз-

витку народного господарства на Україні, то можна зазначити одну нитку, яка зв'язує всю її господарську історію: наше населення стихійно тягнулося до півдня, до теплого синього моря. Воно почувало своїм здоровим інстинктом, що згодом тут повстануть могутні економічні центри, що тут колись закипить господарське життя. Степ, де раніш бродили татарські орди з своїми табунами, тепер весь перерізано сіткою залізниць. Там, де раніш курилися ватри кочовників, тепер підносяться доменні та коксові печі, чорніють верхи шахт. Мертву тишу степів пронизують свистки паровозів, гудки фабрик та заводів... Все відмінилось, все набуло нових форм...» [4]. У наступні роки книга перевидавалася п'ять разів. Автор постійно доробляв і розширював її.

У 1925-1930 рр. Костянтин Воблий був керівником семінару при Академії Наук з вивчення продуктивних сил народного господарства України. Наприкінці 20-х – на початку 30-х років К. Г. Воблий видав монографію «Нариси з історії російсько-української цукробурякової промисловості». Дослідження академіка з історії цукрової промисловості базувалося не тільки на використанні відповідних видань, зокрема усієї спеціальної періодики, а й документів, що зберігаються в російських та українських архівах. Автор висвітлив такі складні питання, як зародження цукрової промисловості в Росії та Україні, її розміщення, організація сировинної бази та ін.

З 1928 по 1930 рр. К. Г. Воблий був віце-президентом Академії Наук УРСР. Він очолював так званий «історичний напрямок» економічної думки в Україні та виховав чимало кваліфікованих дослідників української економіки.

У 1930 р. відбувся гучний процес над членами Спілки Визволення України, до якої було притягнуто й академіків Української Академії Наук. Сьогодні вже всім відомо, що це був сфальсифікований політичний судовий процес, оскільки такої організації не існувало. К. Воблий мав від-

вагу відверто стати на захист працівників Академії. Історик Н. Д. Полонська-Василенко в своїй праці, присвяченій історії Академії Наук, описує ці події так: «В дискусії брали участь співробітники Академії Наук: вони засуджували «стару» Академію, відзначали її негативні риси – боротьбу між академіками та їх прихильниками... Різно виділяється на цьому тлі могильники старої Академії з її традиціями спокійний, як завжди, голос віце-президента ВУАН ак. К. Г. Воблого. Він підкреслює, що СВУ не поклато плями на всю Академію, бо не більше 3-4 брали в ній участь... Академія Наук робила свою роботу, дуже цінну роботу, і її оцінить історія і суспільство. Звичайно, в нашій роботі – тих хто працює в Академії давно – дуже багато хиб і вад... але, хто не має їх» [10]. Сучасникам, напевно, тяжко уявити ті часи загостреної боротьби, залюбки населення, щоб зрозуміти цей мужній вчинок К. Воблого.

Протягом 30-х років для Академії Наук однією з науково пріоритетних стала проблема освоєння «Великого Дніпра». В цей час К. Воблий очолював Комісію для вивчення народного господарства при Академії Наук. Вчений опублікував серію статей, в яких намітив основні етапи робіт і визначив черговість їх проведення при розв'язанні комплексної проблеми «Великого Дніпра», встановив перспективи раціонального використання природних ресурсів. Наукові праці цього періоду стосувалися і розвитку в Україні окремих галузей промисловості, наприклад, каменноробної [8]. З цієї тематики з'явилися такі статті вченого як «Корисні копалини Полісся УРСР», «Українські самоцвіти» та інші.

У 1939 р. академік К. Г. Воблий був призначений завідувачем сектору економічної географії Інституту економіки Академії Наук. Разом з групою молодих співробітників Інституту написав обширну працю з економічної географії УРСР.

Влітку 1941 р. разом з Академією Наук Костянтин Григо-

рович евакуювався до м. Уфи Башкирської РСР, де продовжував свою роботу. У 1943 р. К. Г. Воблий був обраний директором Інституту економіки Академії Наук УРСР.

У 1944 р. за багаторічну наукову та педагогічну діяльність К. Г. Воблому було присвоєне звання Заслуженого діяча науки УРСР і нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора. У 1946 р. в зв'язку з 70-річчям з дня народження К. Г. Воблого за видатні наукові дослідження в галузі економічної географії та історії народного господарства його нагороджено орденом Леніна.

К. Г. Воблий – автор численних підручників: «Статистика», «Економічна географія України», «Політична економія», «Основи економіки страхування», які неодноразово перевидувалися. На його працях навчалася не одне покоління українських вчених.

12 вересня 1947 р. смерть обірвала життя академіка АН УРСР Костянтина Григоровича Воблого. Похований він у Києві на Лук'янівському кладовищі.

Костянтин Григорович належав до числа тих радянських вчених, які отримавши освіту ще в дореволюційний період, займалися наукою у тяжкі часи революцій та війн XX століття. Як і більшість науковців того часу, вчений брав теоретичну й практичну участь у побудові радянської економіки.

Костянтин Григорович Воблий був людиною великої ерудиції, володів багатьма європейськими мовами. Академіка справедливо вважають фундатором економічної та соціальної географії.

Костянтин Григорович Воблий усе життя віддав служінню науці і своєму народові, його діяльність гідна поваги і наслідування.

Література:

1. Большая Советская Энциклопедия (в 30 томах). Гл. ред. А. Н. Прохоров. 3-е изд. - М., «Советская Энциклопедия», Т. 5. - 1971. - с. 170.
2. **Вернигора Л.** Наукові погляди К. Г. Воблого - розвиток та новачі // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. - Вип. 85. - К., 2006. - с. 57-61.
3. **Вернигора Л., К. Г. Воблий** – видатний український вчений-економіст (до 130-ї річниці від Дня народження) // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. - Вип. 86/87. - К., 2006. - с. 60-62.
4. **Воблий К. Г.** Економічна географія України: Підр. для шк. та самоосвіти. - К.: Вид. «Сільського господарства», 1922. - 166 с.
5. Енциклопедія історії України: в 5 т. Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. - К.: Наук. думка, Т. 1. А-В. - 2003. - с. 588-589.
6. Історія Академії Наук України: 1918 – 1923 (Документи і матеріали). - К., 1993. - 576 с.
7. **Коропецький І. С.** Українські економісти XIX століття та західна наука. - К.: Либідь, 1993. - с. 148-163.
8. **Костянтин Григорович Воблий** / Вступ. стаття Д. Ф. Вірника, І. А. Кугукала: Бібліографія / Склад О. Г. Ровнер. - К.: Наук. думка, 1968. - 77 с.
9. **Мороз В. С.** Академік із Царичанки // Приорієльська правда. - 1991. - 16 трав. - с. 2.
10. **Полонська-Василенко Н. Д.** Українська Академія Наук: Нарис історії. - К.: Наук. думка, 1993. - с. 75.
11. **Романенко І. Н.** Костянтин Григорович Воблий (До семидесятиріччя з Дня народження) // Вісті АН УРСР. - 1946. - № 5-6. - с. 35-43.
12. Українська радянська енциклопедія. Т. 2. Гол. ред. М. П. Бажан. - К.: Головна редакція української радянської енциклопедії, 1960. - с. 519-520.
13. **Швидько Г. К.** Орільський талант // Моє Придніпров'я. Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2002 рік: Бібліогр. покажчик / Упоряд. І. Голуб. - Дніпропетровськ: ДОНУБ, 2001. - с. 122-126.
14. **Швидько Г. К.** Нелегкий шлях до вершин науки // Моє Придніпров'я. Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2011 рік - І півріччя: Бібліогр. видання. У 2-х ч. Ч. 1. / Упоряд. І. Голуб. - Дніпропетровськ: ДОНУБ, 2001. - с. 140-143.
15. **Щербань Т.** Костянтин Григорович Воблий // Економіка України. - 1996. - № 4. - с. 76-81.

СЛОВА
МУДРОСТІ

Бути людиною - значить не тільки мати знання, але й робити для майбутніх поколінь те, що попередні робили для нас.

Георг Крістоф ЛІХТЕНБЕРГ.

МОЛОДІ ВЧЕНІ ДНУ ОТРИМАЛИ ВІСІМ НАГОРОД

Нещодавно голова Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр Вілкул провів зустріч з переможцями трьох наукових конкурсів: «Молоді вчені – Дніпропетровщині», «Кращий молодий вчений» та «Краща рада молодих вчених». Переможцям обласного конкурсу проектів «Молоді вчені – Дніпропетровщині» губернатор вручив матеріальні заохочення, кращі молоді вчені отримали потужні ноутбуки, а кращі Ради молодих вчених – мультимедійні проектори. Загалом було нагороджено 10 переможців конкурсу проектів, серед яких двоє науковців з

конкурсі «Молоді вчені – Дніпропетровщині» перемогли такі університетські проекти: «Стійкість рослин в умовах урбанізованого міста» молодшого наукового співробітника НДІ біології Людмили Богуславської та «Створення школи молодого вченого – лідера в науці» к.с.н., старшого викладача кафедри соціології Аліни Солишкіної, яка стала ще й переможцем програми Британської ради в Україні «Активні громадяни» та отримала грант французького посольства на наукове стажування у місті Каєні (Північна Нормандія).

Суми матеріальних заохочень стали суттєвими (від 51 до 68 тисяч гривень для одного науковця) і наблизилися до європейських стандартів. Кількість бажаючих виставити свої роботи на розсуд журі постійно зростає. Так, в конкурсі «Кращий молодий вчений» цього року взяло участь 174 учасники з 9 ви-

Молоді вчені мають повернути Дніпропетровську славу інтелектуального центру України

щих навчальних закладів та 5 наукових установ, що в півтора рази більше, ніж у 2009 році. Кращих учених визначали за економічним, технічним, гуманітарним та медичним напрямками.

В обласних конкурсах «Молоді вчені – Дніпропетровщині», «Кращий молодий вчений» та «Краща рада молодих вчених» можуть взяти участь молоді вчені з вищих навчальних закладів та наукових установ області, вік яких на момент подання заявки не перевищує 35 років. Отже вже зараз молодим науковцям ДНУ потрібно замислитися, який проект вони будуть подавати на конкурс весною 2011 року. А цього року кращими молодими вченими визнані: к.б.н., доцент кафедри фізіології людини і тварини Тетяна Чаус (медичний напрям), к.х.н., ст.н. співробітник кафедри органічної хімії Віталій Пальчиков (технічний напрям), д.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів Наталія Стукало (економічний напрям), асистент кафедри мікробіології та вірусології Ольга Воронова (медичний напрям) і к.г.н., доцент кафедри фізичної та економічної географії Олег Афанасьєв (гуманітарний напрям).

Губернатор наголосив, що Дніпропетровщина – єдина область в Україні, яка проводить конкурси серед молодих науковців. «В області створюються умови для ефективної реалізації проектів молодих учених. Завдяки обласним конкурсам новаторські пропозиції талановитої молоді підтримуються і в подальшому ефективно реалізуються на практиці, – підкреслив губернатор на зустрічі. – Підтримка владою молодих вчених є запорукою подальшого розвитку регіону. Молоді вчені мають повернути Дніпропетровську славу інтелектуального центру України».

Пріоритетними напрямками для наукових проектів були дослідження в сфері технічних наук, економіки, інновацій, фізики, математики, інформатики, біології, медицини, хімії, екології. У

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

• ХРИСТИЯНСЬКА СТОРІНКА

Провідники рубрики: почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

АПОКРИФИ: книга мудрости

Ми ведемо мову про біблійні апокрифи і вже розглянули в попередніх публікаціях второканонічні книги Товита, Юдити і Макавеїв. На цьому книги історичної категорії закінчені. Далі йдуть дві книги з категорії поетичних писань, а саме Книга мудрости і Книга Сираха.

Книгу мудрости ще називають Дзеркалом князів, оскільки в ній наведені вказівки та поради, якими повинні керуватися провідники народу. Автор цієї книги невідомий, але перекази приписують її царю Соломону, бо він був наймудрішим з юдейських царів. Але історики і теологи кажуть, що Соломон не міг написати цю книгу, бо вона з'явилася після його царювання і була написана грецькою мовою.

Настанови стосуються не тільки володарів, а й усіх людей. Книга має три частини. В першій йде мова про саму мудрість, долю людей на землі, долю грішників після смерті. В другій частині автор роздумує про походження мудрости, її природу, спосіб надбання. В третій частині йде мова про мудрість і місце Бога в історії Ізраїлю. Це був перший нарис філософії історії.

Мабуть, цю книгу варто і корисно прочитати й нинішнім провідникам України. Ми знаємо, що не завжди їхні дії можна назвати мудрим.

Вже перші рядки книги закликають: „Полюбите справедливості, ви, що правите землею. Роздумуйте про Господа в правоті, й у просторі серця шукайте Його“. Про що тут йде мова? Декому, хто посідає владу, в голові починається запаморочення і з'являються хибні уявлення, що він — мудрий і величний, а решта — підніжки, плазуни. Така людина забуває Бога, віддаляється від Нього. Книга стверджує, що в душу людини, яка задумує щось лихе, мудрість не ввійде, його досягне караюча справедливість.

Візьмемо за приклад події в Україні, коли група людей на високих посадах задумала вбити журналіста, який обстоював правду і

справедливість. Не подумали про мудрість, не звернули уваги на Божі застереження і вбили добру людину. І що далі було? Одні з призвідців передчасно пішли з життя, інші перебувають за ґратами. Бо сказано у книзі: „Безбожного задуми підуть під розслід, слів його гомін до Бога долине, щоб покарати його беззаконня“. І далі: „Не шукайте собі смерті вашим життям безпутнім і не викликайте погибелі на себе ділами рук ваших“.

У цій книзі влучно висловлена позиція таких безбожників, їхнє сприйняття обставин, змісту і мети життя. Говориться, що безбожні вважають, що усі помруть, то треба насолоджуватися життям, доки живемо. Вони закликають: „Упиймось дорогим вином та пахощами, нехай не втече наш весняний розквіт! Хай наша сила буде законом справедливості, бо що безсиле, те безкорисне“.

Така настанова виявляється дуже часто в нашому житті. Леонід Глібов писав: **На світі вже давно ведеється, Що нижчий перед вищим гнеться, А більший меншого кусає та ще й б'є — Затиш, що сила є...**

А чим це скінчиться? Читаємо з Книги мудрости: „Вони не відають таємних судів Божих і не надіються нагороди за святість, не вірять у заплату для душ непорочних. Бог же сотворив безсмертної людину і вчинив її за образом власної природи“. І далі: „Безбожного надія - мов полова, несена вітром, мов легка піна, що її буря розкидає, мов дим, що його різвіває вітер, вона проходить, наче сполин про гостя-одноденця. А праведні повіки будуть жити і в Господі їхня нагорода, піклується про них Всевишній. Тому й приймають вони царство слави і вінець краси з Господньої руки, бо Він правицею своєю захистить і раменом охоронить“.

Безпосередньо про царів-володарів - в шостому розділі книги. Там сказано: „Це Бог дав вам владу, від Всевишнього зверхність. Він діла ваші розгляне й ваші заміри розслідує, а що ви, бувши

слугами Його царства, не судили по справедливості, ані закону не пильнували, ані за Божою волею не чинили, Він страшно й швидко нападе на вас, бо суд на вельмож суворий буде“.

В другій частині, де йдеться про визначення мудрости, автор розглядає життя людини на прикладі царя, котрий теж народився немовлям немудрим, плакав у пелюшках, але з зростанням молився і дано йому розум і дух мудрости зійшов на нього. Написано про мудрість: „Багатство мав я за ніщо у порівнянні з нею“.

З цієї частини книги можна зробити ряд виїмок, котрі могли б стати афоризмами. Ось кілька з них: „Бог лиш того любить, хто мудрістю живе“. „Мудрість над сонце краща і понад увесь зоряний світ“. „Мудрість понад усякий рух рухливіша“. „Мудрости зло не подолає“. І далі йде у книзі „Молитва про мудрість“, у якій зокрема сказано: „Дай мені мудрість, що возсідає на престолі поруч Тебе і не відкинь мене з-поміж дітей Твоїх“. Автор книги розглядає усю біблійну історію людства, аналізуючи

дії Адама, Каїна, Ноя, Авраама, Лота, Якова, Йосифа, Мойсея. Кожного разу підкреслюється благо Божого керівництва і мудрість тих, хто був слухняний до Бога. Окрема частина книги застерігає від поклоніння ідолам у різних проявах, розглядає причини і неморальність такого поклоніння ідолам. „Через людське пустодумство ввійшли вони у світ“, - сказано в книзі мудрости.

І далі - третя частина книги... Насправді чіткого поділу на частини немає, автор плинно переходить від роздумів про ідолів до історії ізраїльського народу і описує цю історію з позицій послуху чи непослуху до Божої мудрости.

Звідки узялися ідоли? Отож володар з великого самолюбства хотів, щоб підлеглі народи в далеких краях бачили його образ, тому замовив скульпторові зробити свою статую. Той був добрим майстром і зобразив скульптурного царя кращим, ніж насправді. Юрба побачила таке майстерне зображення і вирішила, що цей цар не людина, а божество, бо такий гарний. Стали вклонятися тому ідоліві. У книзі добре описано, як гончар ліпить з тієї ж самої глини глечика й пустої боги. І перше, й друге - глина.

У книзі докладно розглянуті усі випробування ізраїльтян в пустелі, які перейшли і укуси гадюк, і випробування їжею з неба. Написано: „На грішних же впали кари і не без попередніх знаків - сильних громів, вони страждали слушно за свої власні лукавства, бо виявили ненависть запеклу до чужинців“.

Який висновок з ознайомлення з книгою мудрости? Прочитаємо з книги: „Початок мудрости - то бажання поучення, а дбання про поучення - то любов до неї, а любов - то зберігання її законів, а послух законам - це заповідь нас близькими до Бога“. Учїться, живіть за набутою наукою і Господь вас винагородить.

Амінь.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

• НА КОНКУРС
МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИПІВ
Юлія КУПЦІ

ТОБІ

"Вставай! Вставай!" - тобі кричали.
І йшла збезчещена,
Умита юшкою крові,
Зігріта сріблом Юдиної любові.
Малоросією наречена.

Наречена болю, донька страху,
Сестра зневіри.
Трикляті бузувіри
Несли твоє серце на плаху.
Не вберегли, випустили.
Голодомори не допомогли -
Не почують більше "Хлип".

ВІРУЮ

Кричи, катована, кричи!
Терпи і плач ще мало робу
І рабства мало, не мовчи.
Давай тебе на хрест для проби.

Давай! Іди під канчуки,
Під три чорти. Ти там бувала,
Коли партійні парубки
За шкуру заливали сала.

Тобі ГУЛАГ і Соловки
За книжне слово і печатне.
Гірке життя, пісні думки,
Зате історія картата.

Молись, розтерзана, молись!
У Бога знайдеться хвилина,
Щоб ти, славетна, як колись,
Назвалась гордо "Україна".

САДИ ДИТИНСТВА

Квітують вишні, виповзає мак
І картопляники тяжким зеленим
Свої лаписька тягнувши до мене,
Всміхаються - весняний знак.

Щавель солодкий і салату крильця,
Лапатий лист - ведмеже вушко
Неначе примостилось коло бильця,
Немов велика гусяча подушка.

А там під хатою метляється бджола,
Бо десь на призьбі решето із сушкою.
Вона цю зиму ледве прожила,
Із довгоносиками будучи недружною.

Скрекочуть жаби, наче навіжені,
І голим пузом по доріжці "льоп",
А крачка кричить - співаки страшенні!
Піду, подамся у холодний льох.

У погребі затишно, як у вусі.
Діжки з капустою червоною стоять.
Я кухлик зачерпну, кваску нап'юся
І з'їм червоний борщовий буряк.

Тут груші, яблука і слив п'янки меди,
Тут вишні і шовковиці цукрові,
Блищать тіла округлі гарбузові,
Бананів лиш нема, кокосів не знайти.

А в місті спечно, і асфальт палкий тече,
І плавиться бетон у пеклі домни.
Пихате місто, в нім армагедони,
А у селі - скрізь щастя від

простих речей. □

Наталія КОВАЛЬОВА

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В 30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ: СПОГАДИ СУЧАСНИКІВ ТА ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ

У листопадовому числі часопису „Бористен” за 2010 рік було надруковано коротке повідомлення про вихід у світ видання свідчень жертв та очевидців голодомору 30-х років „Пам'ять народу: геноцид в Україні голодом 1932-1933 років. Свідчення. У двох книгах. Книга перша і друга / Упорядники О.Веселова, О.Нікілев. Відповідальний редактор В.Смолий. – Київ: ВД „Калита”, 2009. – 936 та 920 с.”. Видання є результатом багаторічної роботи членів Асоціації дослідників голодоморів в Україні (АДГУ) – громадсько-просвітницької організації.

Книга викликала значний інтерес та дискусії серед науковців, студентів, привернула увагу багатьох громадян, молоді, людей, які й предки яких пережили страшний голодомор й вижили. Завдяки делегатам Х з'їзду АДГУ, що відбувся у День пам'яті жертв голодоморів і політичних репресій 27 листопада 2010 р., книги було поширено по всіх областях України.

Наукову експертизу книг здійснили Ганна Капустян і Тамара Демченко, які вже багато років на громадських засадах досліджують трагічні голодоморні події 1930-х років в Україні та регіонах Чернігівщини й Полтавщини.

Ініціатором даного видання виступила Олександра Михайлівна Веселова, яка є членом АДГУ з її установчого з'їзду, членом Ради організації (1992 р.), літописцем, редактором усіх видань, що публікувалися під егідою АДГУ (а їх було більше 20). О.Веселова наполегливо збирала свідчення всіх, хто пережив

те страшне лихоліття, залучила до роботи в Асоціації та збору спогадів очевидців людомору багатьох небайдужих до вивчення цієї трагедії людей з усіх регіонів України, а також українців, що мешкають за кордоном. Саме завдяки зусиллям Олександри Веселової та Миколи Міщенко – Голови Фондації українського геноциду – книги було опубліковано, і вони стали непересічним історіографічним явищем.

Відкриває видання слово до читачів Почесного голови АДГУ Левка Лук'яненка. Книги містять свідчення близько 1300 очевидців різного віку, статі, соціального та матеріального становища про пережите ними під час насильницької колективізації, розкуркулення, штучного голодомору 1932-1933 рр. та його наслідки, а також роздуми наших сучасників про ті події. Алфавітне розташування прізвищ та імен респондентів дає можливість зручного користування матеріалами. Місце проживання кожного свідка подано як у період голодомору, так і під час запису свідчення. Цінність праці посилює те, що населені пункти вказано як за тогочасним територіально-адміністративним поділом, так і за сучасним. Територіально вони охоплюють всі регіони (сім областей тогочасної України).

Вже перші рядки видання відтворюють однаково страшну ситуацію в республіці в цілому (незважаючи на те, що стосуються конкретних населених пунктів кожної з областей). Спогади кожного з тих, хто пережив ту трагедію, свідчать про однаково брутальні дії представників влади до населення, у ре-

Про автора. **Наталія КОВАЛЬОВА** - завідувач кафедри історії та українознавства Українського державного хіміко-технологічного університету, кандидат історичних наук, член Дніпропетровського обласного осередку Асоціації дослідників голодоморів в Україні.

зультаті яких люди залишалися без засобів для існування і були приречені на смерть, незважаючи на те, де мешкали на той час очевидці – в місті чи селі: на Київщині (напр., А.С. Адаменко та П.М. Аксьома, кн.1, с.47), на Дніпропетровщині (напр., А.С. Головка, кн.1, с.319), Донеччині (напр., Р.І. Дорошенко, кн.1, с.409), Вінниччині (напр., М.Т. Лобода, кн.1, с.767), Одещині (напр., С.К. Кича, кн.1, с.553), Чернігівщині (напр., Н.І. Гетьман, кн.1, с.288) чи Харківщині (напр., М.П. Уманська, кн.2, с.705). Всі респонденти, незалежно від віку, говорять про вилучення (читай “повне вимітання”) представниками влади у них або їхніх батьків та односельців продуктів харчування (напр. “квашеної капусти, квашених буряків, жмені соняшникового насіння”, про зерно й годі казати!), про постійне відчуття голоду, яке переслідувало їх. У спогадах більшості респондентів маємо страшні епізоди злочинів на ґрунті недоїдання, кількість померлих від голоду в їхньому населеному пункті.

Книга містить 12 мартирологів мешканців сіл низки районів Кіровоградської, Київської, Харківської, Полтавської областей, загиблих під час голодомору. Мартирологи складено нащадками тих, хто пережив те страшне лихоліття. Лише два з них містять півтора десятка прізвищ. Решта – декілька десятків. А мартирологи сіл Райківщина Яготинського району, Пирого Глобинського району Полтавської та Сорокотяга Жашківського району Черкаської областей складаються з 198, 197 та 201 особи відповідно. До того ж, виявлення загиблих у с.Пирого ще не завершено. Крім того, багато свідків у своїх спогадах подають прізвища померлих сусідів, родичів, близьких, як наприклад Михайло Іщенко (кн.1, с.510-511).

Вражають і ті свідчення очевидців (а їх немало), що містять оцінки самим тогочасним селом політики влади до нього у віршованій формі (напр., кн.2,

**„Колективіст” – робітник, „індус” – „шарлатюга”!
Одняли в нього коня, і воза, і плуга.
Штани драні, ноги босі, тіло майже голе...
Та такого ж не бачила Вкраїна ніколи.
Так лєнінські „товарищі” на всі сто надули,
Беззахисних гречкосіїв роздягли й роззули.
Допекли і дозволили вже кожній людині,
Бо у радах – барани, а в органах – свині.**

с.55-59). Сільський поет-самоук Павло Фастовець, який помер від голо-

ду в лютому 1933 р., досить влучно охарактеризував повсякденне життя українського села 1932-1933 рр., про що ми знаємо завдяки його рідним (кн.1, с.512-513):

Не менше вражає і віршована оповідь В.Г.Товстоп'ят із села Куковичі Менського району Чернігівської області (кн.2, с.685) про умови життя їхньої сім'ї під час голодомору, про те, як і чим доводилося годуватися її сім'ї та їхнім сусідам.

Свідчення, наведені у книзі, були зібрані серед очевидців подій 1932-1933 рр. впродовж більше ніж 20 років у різних регіонах України, однак всі матеріали переконливо засвідчують одне – дії владних органів відносно села, незалежно від області України, де це відбувалося, за своєю спрямованістю і брутальністю не відрізнялися. Це була спланована, скеровувана і свідомо політика, яка мала репресивний характер, супроводжувалася підризом економічної бази селянства усю Україну, його масовим фізичним нищенням. Такі дії цивілізоване суспільство, міжна-

сучасному етапі й осмислення її українським суспільством; і звернення до читачів Л.Лук'яненка, де він визначає ракурси, підходи, акценти в розумінні тих фактів, що увійшли до книг, через їх призму формулює завдання національно-патріотичного плану перед молодим поколінням, і державні документи (виступи 2007 та 2008 років третього Президента України В.Ющенка з нагоди 75-ї річниці голодомору, текст Закону України „Про голодомор 1932-1933 років в Україні”, в яких виявлено ставлення нашої держави до трагедії, засудження нею дій радянської влади, комуністичної партії та її керівників).

Робота з упорядкування та підготовки книг до друку виконана безоплатно. Книги видано безгосподарно.

Двотомник „Пам'ять народу: геноцид в Україні...” є гідним продовженням праці фундаторів АДГУ „33-й: Голод: Народна Книга-Меморіал” (Київ, 1991) трагічно загиблих Володимира Маняка та Лідії Коваленко-Маняк.

Запропоноване видання за своєю змістовністю, інформативністю,

родні інституції однозначно кваліфікують як геноцид.

Інформаційна, світоглядна та наукова значимість цього ґрунтовного видання підсилюється розмірковуваннями, роздумами наших сучасників над подіями голодомору 30-х років, їх оцінкою цього історичного феномену, а також значенням та результатами для людей, українського суспільства. А це і переднє слово - глибока аналітична вступна стаття О.Веселової, написана на порівнянні даних архівних документів й спогадів - свідчень, уміщених у книгах, характеризує стан вивчення проблеми голодомору на

широкою охоплення проблеми, географічним та соціальним представництвом респондентів, детальною, проникливістю їхніх спогадів несе великий емоційний заряд, змушує ще глибше замислитися над трагедією, її причинами і наслідками і переконливо свідчить, що це був саме геноцид українського народу в найбільш жорстокій формі – голодом. Книги прислужаться учням шкіл, студентам, науковцям, кожній мислячій людині, широкому читачьому загалу, небайдужому до історії України як в нашій державі, так і поза її межами.

Богдан ЧЕПУРКО (Львів)

ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА

ОСІВЦІ – СИМВОЛ ОСІЛОСТІ

Реконструкція
топоніма

Над походженням слова „Осівці” я розважав із шкільних літ, однак історичні дані та передання загубились у далекій давнині. Все ж мені вдалось „відкопати” в народній пам’яті скалочку з легенди про те, що колись (або й неодноразово) тут відбувались якісь важливі події битви, пов’язані з мандрями людей та народів упродовж століть-тисячоліть. Сюжет простий і пов’язаний з долиною Стрипи, яка була колись дівчиною і щоб не датись ворогу, стала річкою, та горою Бручаницею, яка названа так на пам’ять про кров героїв, що здавен бручила з її схилів під час трагічних зіткнень із кочівниками. Коли з неї вибирали опоку, до підніжжя сипались кістки – може, там було колись череповище, а між іншим і викопні рештки доісторичних риб чи динозаврів. Наголос робився на остях-востях людських рештків. Слово „ость” дуже давнє і має багато значень, але первісне – „кістка”. Місцеве мовлення зберегло дуже давню вимову: „вость”- „восте”, „Восівці”, „восовецкий”. Народна пам’ять чи передання свідчить про якісь великі битви – доленосні для автохтонного населення. Воно й не дивно, бо і в XX столітті під час двох воєн в Осівцях стояв фронт. У Глибокій (назва улоговини за горою Поперечною) низу доверху протилежного пагорба (Лиса гора), ще донедавна були окопи („ксьондзові шанци”), у яких ми бавилися „пеканки” та різних „військових” ігор. Ще вище, по дорозі на Гребільки (інша назва – Рудка) збереглися бетонвані укріплення. Подібні історичні місцини розкидані по всій Галичині. „Ой там старий батько окопи копав – він здалека бачив, як стрілець упав...” Мова про Першу світову війну та визвольні змагання відомої формації усусусів. У боях над Стрипою брали участь і січові стрільці. Повсюмупериметру між лісом та „восовецькими” горбами стояв австрійсько-московський фронт. Через 30 років 1944 року Стрипа знову ділила fronti вже Другої Світової, село було між двома

вогнями. Тоді загнули від кулі снайпера мої дідо Андрій і бабця Катерина по мамі – подружжя Олійників. Фронт затримався, село переходило з рук в руки, веліся запеклі бої. Осівці за декілька років (1942, 1946) двічі горіли вщент.

В **Остівцях-Востівцях** трагічні зіткнення, катаклізми, війни були завжди – це стратегічний населений пункт. Досліджуючи два давні історичні періоди, я вписав місцеві події у широкий (географічна горизонталь) та глибокий (згідно з вертикальною історичною хронологією) контекст.

У 10 тисячолітті до Христової ери Карпати звоював здобичницько-кочовий конгломерат **прахамітів** (кочівник Хам, як відомо, зневажив „Батька”-хлібороба, який безкорисливо відкрив душу перед учнями або ж „дітьми” Культури, так би мовити, „роздягнувся”) та **прасемітів** (сами-семи). В народній свідомості склалось уявлення про наїзників як про егоїстів-самолюбів (семіти) та несусвітніх ненажер, які не дїяють, щоб жити, а живуть, щоб їсти (хами-гами). В дитячій лексиці дотепер збереглося слово „гамати”. Разом це виглядало як самоїди-самогами, тобто ті й інші „жерли”, умовно кажучи, самих себе (саможерилюдоді), не кажучи про опонентів, бо яка може бути перспектива у кочовому здобичництві!

Кочівники зі своїх карпатських баз регулярно нападали на землі споконвіків осілих оріїв. Тривало це понад 300 років. Терпець урвався. Троїстий союз оріїв-орачів, аріїв-пастухів та шумеродів Загроса (українські колоністи Близького Сходу) десь у Прикарпатті, зокрема й у долині Стрипи ініціював страшну січу. „Ой у світі величезним страшна битва була – не одна стара мати синочка позбулась...” Перемогли орії з аріями. Конгломерат погналі на Балкани, а звідтам самі – на Близький Схід, де з ними мали в майбутньому не одну мороку наші колоністи: як жителі вільних міст-полісів шумери, так і єгипетські фа-

раони, багато з яких були українцями за походженням. Хамів-гамів орії-господарі пропустили через перевал (між іншим, у нашому селі є на протигагу слово „провал” – западина) у заліснену Центральну і Західну Європу – починати життя спочатку, попередньо навчивши сіяти жито, ячмінь та овес на лісових зрубках. Для пшениці там ще не був наросшений чорнозем, а малочисельне місцеве населення складалося із мисливців та збирачів диких зел, коренів, плодів і ягід. Культурне освоєння материка тривало і в наступні епохи – аж до еллінсько-римських часів.

У назві **Осівці** прочитуються, по-перше, „вості-ості” святих героїв нашої минувшини, а по-друге споконвічна хліборобська осілість творців, а не руйначів людської культури. Збереглися словосвідчення про цей період і в новотворах від слова „хам” (гам). Історичні хами-гами, які були *схамились*, полакомившись на здобич у супрязі із семітами, згодом під впливом оріїв на вернулились (**схаменились**), що й зафіксувало нове слово. Описана тут історична подія та її важливість у формуванні майбутньої Європи, звичайно ж, довша і цікавіша, але про це – іншим разом.

Ближчий до нас період ймовірної битви народів охоплює антські часи, тобто перші чотири століття вже нашої ери. „Анти” – переклад на іранські мови нашої самоназви „українці”. Про це я вже писав 20 років тому. Антський „союз” божичів продовжує історичну тяглість орійського родоводу на наших землях. Йдеться про божий народ, а не про „вибраний”, бо вибирають таки для поправлення грішних, а не прославлення праведних. Цей народ господарював між Західним і Південним Богом на Подільській та Придніпровській височинах. На початок 5 століття візіготи (були ще остготи), яких прийняли на утримання місцеві автохтони, вчинили нечувану різню-геноцид. За-

просили на бенкет для замирення 40 князів орійської спільноти. Після пригощання їх усіх разом із верховним князем Божем вирізали до ноги. Про злочин довідався тодішній провідник чи пак гетьман Атилла (Гатило). Військову формацію, яку він очолював, називали гуннами. Назву приписують легкій верхній одежі із овечого сукна (гуня). Мною ж прочитується й глибше трактування. Гуни-гани – небесні (божі) воїни (Бог неба Ан), які були військом набраним із тих самих рільників, а вождь – виборним, та захищали своїх кривих від кочових орд на околицях Лукомор’я – в ареалі Азовського, Середземного та Чорного морів.

Пригадаймо, що козаки Січ називали Матір’ю, а Луг – Батьком. Вигнутий луг-лук – стрілами захисту спрямований назовні, до крайнього Дикого Степу, де й тусувались кочові лиходії. Бойова кіннота Гатила розбила, але не вщент (все-таки свої – арійці!) злощасних візіготів і поставила жорстку умову: всім виводком ідїть на Рим: шукайте собі нові землі! У 405 році під звуки трембіт візіготи звоювали столицю колись грізної імперії, взяли величезну контрибуцію, поставили свого намісника у „вічному” місті і через центральну Європу, зокрема й Францію, увійшли в Іспанію, яка з першого по п’яте століття була теж під владою Риму. Тут візі або ще вестготи заснували нову державу, яку через три століття стали тіснити араби. У 711 – 718 рр. майже весь півострів був під владою арабського халіфату. Але галиційці (чи не галицькі візіготи?), а також Астурія та Басконія не піддалися. Астурія згодом стала вогнищем реконкісти – відвоювання земель ув арабів. Де ж ділися візіготи? Затиснуті в передгір’я, вони частково змішувались із горами-басками – найдавнішим населенням півострова, творячи своєрідний троїстий союз і чинячи впертий опір пришельцям – аж до повного визволення від маврів.

Події, пак битви з участю візіготів, гунів та божичів (відламів орійсько-арійської спільноти), а ще скоріше боротьба із семітами-хамітами підтверджують тезу про ві-

чний рух людей і народів, але й не спростовують аксіому про безконечно повторювану осілість білої раси, спроби стабілізації і дальшого розвитку прадавньої хліборобської культури на подністровсько-подніпровських теренах, як і те, що вакууму нема: або ти, або тебе! Тому й назва поселення має дві основні лінії трактування: поле поховань, поля пам'яті (Остівці) та споконвічна смуга осілості для хліборобів (Осівці). Не менш важливі в цьому контексті слова „вись”-„вість” у формуванні древнього топоніма. Коли сталась аварія в Чорнобилі, у наших криницях, зокрема й закритих, заміряли високу радіацію – артерії підземних вод тримаються **осі**, яка в усіх її розгалуженнях пронизує обидві височини: як Подільську, так Придніпровську.

Кожна річка – теж своєрідна вісь осілості. Всі, що осіли, селились уздовж водних артерій і називали свої поселення на – ці: Осівці, Білявинці, Заривинці, Бобулинці, Старі Петликивці...

Якщо триматись легенд про битви та їх „сліди” в нашому топонімі, то вказівна підсилювальна частка „ось” може вказувати на те, що після битви вижило небагато людей. „Ось ці всі” чи „Ось всі ці”, що не загинули! Кожного разу треба було починати немов спочатку: сіяти зерно, множитись і знову пускати коріння в рідну землю... Якщо ж брати не від катастрофи до катастрофи, а від початків творення, то, звісно ж, найперспективніше виглядає таки „Осілі-ці”, ОСІВЦІ.

Можливо також, що перекази про битви минулих часів принесли нам втікачі від кочових орд – новини ширилися блискавично. Врешті-решт, наші земляки могли брати участь у важливих подіях на всіх теренах України, а передання вливались у загальнонародну пам'ять. Відома легенда про монаха, який у 1240-х роках примандрував у Зарваницю з-під Києва, рятуючись від татаро-монголів, що їх навели на Русь-Україну хозари вкупі із в'ятичами. Не

можна також виключати загадкових ямників, які після страшних потрясінь будували землянки, закопуючись у новознайдену землю: у нашому селі багато Ямнюків. Врешті-решт, коли стояв фронт – мама та її сестра з батьками та й всі односельці ховались у погребях, які називали... знову ж таки „ямами”.

Буває, приплітають до назви Осівців осу (первісно – „воса”). Звісно ж, дикі бджоли і великі шершні водились у нас, як зрештою всюди, але це не підстава для називання. Так само непереконливе припущення про якесь опришківське збійницькорозбійницьке „осине гніздо” в переносному значенні.

Чи є якийсь зв'язок „Осівців” з осетинськими „осами”-„асами”, або, скажімо, асамцями в сучасній Індії – невідомо, хоча саме орії на чолі з Рамою завезли туди величну відійську систему знань та звичаїв, створивши згодом універсальну мову санскрит, у якому від 70 до 90 відсотків українських корінчиків.

Перекручені польськими чи австрійськими писарями форми „Осовче”-„Головче” – взагалі з анекдотичного ряду, свого роду „королі в капусті”. Звичайно, є ще „ту(т)-стоголови” в топонімі Тустоголови і відкидати ці ситуаційні перейменування-адаптації добросовісний дослідник не стане. Не виключено, що й Бусовче (є ж Бусовисько!) як ситуаційне наймення села, пов'язане з бубками та вирієм, могло також побутувати.

А втім є ще пару цікавих слів на доповнення кореня „ос”. Українське слово „осить”, що означає „досить давно” теж засвідчує давність заселення Осівців. Чоловіче ім'я „Осія” означає „спаситель”. „Осіанкою” українці називають матку у бджіл. Звичайну веселку прозивають ще „оселкою”. Звісно ж, від „оселитись-веселитись” – у даному разі на небі: ми ж кажемо „новоселка”!

Український словотвір конгеніальний із відповідною історією та призначенням України. В кожному топонімі живе дух давнини і кров предків.

Р. S. Не хотів я завчасу оприлюднювати ще одну історичну таємницю, яка теж стосується Осівців, але в четверговому „Експресі” за 24 червня 2010 року опублікували інтерв'ю з автором ще не друкованої праці „Історія українського народу” Святославом Семенюком, який відстоює неофіційну концепцію докиївської України.

Відсилаю читача наразі до цієї публікації, а тут принагідно зауважу, що в назві Осівці задовано дані про основні й такі основоположні племена українського, загальнослов'янського та індоєвропейського етногенезу (народотворення). Від Пряшева через Закарпаття-Прикарпаття, зокрема Галич, Бучач, Тербовлюдо Волині жили реальні предки сучасних європейців ОСИ-РОСИ-ОРОСИ-РУСИ – РАСЕНИ-РУСИНИ (сини сонця Ра, теперішні українці) – стрижневий архетип білої раси, яка розселялась звідси на всі чотири сторони білого світу. Звідси й рушали наші предки на обживання нових земель. Закарпаття дотепер називають Срібною Землею та Полями Поховань – тут збереглась своєрідна Книга пам'яті українського родоvodu.

Коротко зміст інтерв'ю. У 10 році до нашої ери римські джерела вперше згадують про загадкових осів (Osovie – місце осілості), яких на півночі від Середнього Дунаю підкорив римський консул Марк Візіній. Можливо, що й битви тих часів відлунюють у назві села – вже згадуване „восте-косте” в назві „Востівці”.

Конкретніші відомості про осів подає історик Тацит (52 – 120 рр. н.е.) у своїй

„Германії”. І хоча він був переконаний, що осі не германці, ледь не до наших днів історики вважали їх якщо не германцями, то іллірійцями, аж поки 1920 року німецький історик Ріттерлінг спростував цю хибну версію. Він довів, що це могли бути тільки слов'яни, оскільки римляни потім уклали спілку із ними у боротьбі з германськими племенами. Ці **оси** жили на сході від германців, які замешкували тоді на заході сучасної Словаччини і називали осів „остами”, східним народом, „східняками”. Римляни ж дотримувались першоназви **о с и** (осілі). Так вони й попали на сторінки історії. Птолемей у своїй „Географії” згадує про карпатських „ор-осів” (Karpathes Oros; звідси й ім'я Орест). Здвоєний корінь „ос-ор” позначав осілих оріїв (орачів-оросів). Йдеться, звісно, про хліборобське Прикарпаття і Закарпаття, а не самі гори.

У цей контекст варто вписати ще один відомий етнонім, який даремно відчужують від слов'янства та українства. Це – білі хорвати (горвати). Значна їх частина була згромаджена у Стільську Миколаївського р-ну Львівської області (на жаль, через нестачу коштів розкопки Ореста Корчинського надовго заморожені): свого часу це поселення, яке я вважаю збірним перевалочним пунктом, свого роду міграційною столицею, було більшим, і за Київ, і за Париж.

Наведу ряд слів, які окреслюють і підкреслюють третю версію, а заодно й попередні. Осад, посад, осада, оселя, осердя – всі вони пішли від „ос-рос-роз”. Осадитись – осісти, оселитись. Осідлий – поселянин. Освіданий – до-

свідчений. Освідчення – признання у любові. Оседок – садиба. Освічений чи освячений говорять самі за себе. Осип – дань, данина, дання зерном. Ось, осей, ося, осе, аж ось, осьде, ось як, осьдечки, ось-ну, ось так, ось що – ці потверджувальні частки не абищо: вони від давніх осів-росів!

Таке важливе поняття як ОСОБА (людська, народу, Бога) – се ж „ос оба”. Тобто Особою є кожен: оба, обидва, що спілкуються. Це і есправжній солідаризм та „люби ближнього” (ти – осілий, я – осілий, ми оба – осілі: о с и). Особше – особливо, зокрема; особно (осібно) – окремо; осоння – все, що під сонцем. Є ще одне слово, яке, здавалось б не має відношення до теми: осовище – опух вимені у тварин (затвердіння). Звісно ж, це – хвороба! У нашому випадку теж йдеться про нарощення-нарощування – „розпухання”-розростання народонаселення, яке мусило для самозбереження розселятись деінде. Тут уже йдеться не про неміч, а навпаки – про велич народу, який, множачись, заселяє землю.

Українці мають велику спадщину і як спадкоємці мали б відчутти велику відповідальність. Якщо ставити маленьку мету – вона стане ще менша, але якщо ставити велику, то хоч наполовину здійсниться. З України почалося і дотепер триває заселення Європи і світу, а ми не можемо дати ради внутрішнім проблемам розбудови і консолідації новітньої нації. Треба мислити і діяти глобально – тоді все і всюди стане на своє місце.

• 3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Прикро, що українці не можуть якимось об'єднатися в одну партію і діяти разом, бо ж в єдності сила народу, «Боже, нам силу подай», - як співається в одній пісні...

Перегляймо нашу історію, то побачимо, що за всіх часів панування наших гетьманів чи полководців були незгоди, сварки, зради і т. п. Бо немає єдності, почуття гордості за свою державу та патріотизму.

То не диво, що, будучи під гнітом «старшого брата», який завжди визволяв нас від турків, татар, поляків та інших народів і «дуже піклувався» Україною, бо не міг жити без неї.

Найбільше тягнуться за колишнім старі пенсіонери, бувші генерали і «герої», що вчать своїх дітей та внуків: ось, мовляв, як добре жилося за Сталіна і коли був Союз. Все було, був порядок, а найголовніше, що були дешевими ковбаса і горілка. Оце дуже важне!

Ми віримо, що вже молоде покоління буде думати іншими категоріями та усвідомить, що ми - українці є горді люди і патріоти своєї держави, а не якогось «єдиного отечества».

Ми є великою нацією, ми маємо свою історію, культуру, мову і нічого спільного зі своїм північним сусідом не маємо, який накидає нам своє ярмо і дуже «піклується» про нас...

З повагою - Алла ЧЕРНИЙ (Нью-Джерсі, США).

Іван ДАНИЛЮК

Учорашнього вечора він жодного разу не відповів на її причіпки, затято дотримуючись даного собі слова. Вона аж здригнулася від незвичного мовчання: спочатку впустила з рук вазу, подаровану колегами на сорокаліття, а потім горщик з квітами, в якому хотіла перемінити землю, щоб краще росли. Ставши навколішки, неточними рухами незвиклого до нового місця сліпця, намацувала черепки, котрі здавалися їй уламками свого життя, що зовсім недавно ще дзвеніло, мов кришталю.

А все почалося з того фуршету, який ось уже два тижні не дає до півночі склепити повіки. За одну мить гуркнуло в минуле ніби саме з їхніх стосунків описане поетом сплетіння рук і ніг, явивши взамін, мов на сміх, - вихолості тіл, що стали лежати крижками, наче відірвані од берега й відкинуті невмолимим потоком води врізнобіч ще недавно міцно спаяні крижини.

...Єву й Адама запросили на обмивання нової дачі - у подібних урочистостях вони зроду не брали участі. На подарунок купили картину з біблійного сюжету: їх одиниці у всій збуджуючій наготі тяглися до яблука, а згори за ними нетерпляче спостерігав хтивоокий Змії. Для квартири вона б якось не пасувала, а от для замиського відпочинку після буденного безладдя - саме те, що треба. Так міркували вони, вважаючи, що в напрочуд сучасних образах картини все ж більше не еротичної зманливості спальні, а священнодійства перед початком залюднення світу. А призначення дачі слугує насамперед для очищення на зарезервованих залишках природи задимленої наговорами й плітками душі, аніж тіла, якому може допомогти лише переливання крові в умовах клініки.

Гості обдивлялися будівлю, боязко ступаючи на лискучу луску паркету. Дехто з жінок відчув себе в цьому вишуканому інтер'єрі, порівнявши свої статки з тут демонстровани-

ЯБЛУКО З РАЙ-ДЕРЕВА

**І яблуко можна зірвати було,
Лише простягнувши руку...
Юрій ЛЕВІТАНСЬКИЙ**

ми, служницею, яку вибагливо підшукував господар і котра була б у будь-яку мить готовою не тільки пригостити смачним обідом чи вечерою його або ж впливових осіб, а втішити самого не лише теплим серцем, непоказною учтивістю, а й відданістю чи підданістю плоті. Хтось невидимий, можливо взятий на випробувальний строк з цією метою, уже все приготував для них у широкостінній кімнаті з випаленим на полірованих дверях словом «Трапезна». Господаря не раз бачили серед відомих світських помазаників біля глави єпархії, які випиналися перед телекамерами з своїми жертвами на відбудову храмів, що більше нагадувало відмивання неправедними діями зароблених грошей. Але погляд на фото в нього був, мов у тільки-но похрещеного в святій купелі немовляти, котрому нічого більше не треба, окрім материнського молока.

Єва нутром відчула, що серед цих жінок-перешерсток, які смішно дріботіли за охочими до дармового питава чоловіками, є та, що може обов'язково вистрілити метким оком її Адама, ще не закіптявленого ласними поглядами охочих до амурних пригод новітніх амазонок із пристаркуватими фігурами, котрі відкрутили своє принадними формами ще при старій владі. «І де відкопав Марко Антонів цю каліч?» - роздратовано подумала Єва, чуючи, як до серця підкрадається невидима на картині подруга очікуючого скоєння гріха Змія. А ще більше здивувалася, коли вже підпили чоловіки стали, не кричучись, перетягувати хтивими

очима через стіл на свій бік об-декольтовані груди, ніби в їх боговірних вони були виіплені не з того самого тіста. Це була мовчазна дуель чи підготовка до рішучіших дій, якщо вже не сьогодні, то ближчим часом обов'язково. Застояні очі декотрих жінок, розпашілих од вина, стали зухвало виблискувати з перебігом закличних прищурів, інші натужно намагалися стримувати себе, але, кокетливо підвівшись на запрошення до танцю, одразу послабляючи штучні гальма, на ходу перетворюючись з кожним неспішно витвореним порухом обтягнутих сідниць у відверту приманку, що тільки простак міг не помітити цього закличного дійства.

Із задоволенням відзначивши дивну пасивність Адама до танців, чого раніше за ним не водилось, ніким теж не запрошена в коло вібруччих у такт музиці тіл, Єва виїшла на довгу терасу. І вчасно це зробила, бо за хвилину до цього відчула, як замлоїло під грудьми. «Це, мабуть, від того, що змішала шампанське з коньяком», - подумала, і перший же ковток свіжого повітря з молодого саду затримав хід приторної хвилі до горла, а наступні - присадили. Майже слідом за нею, вихилившись, ніби перевтомлений гонитвою, захватаний вдовами холостяк - завідуючий районним відділом освіти на прізвисько Безпарний, урочисто несучи два наповнені келихи, ніби зброєносець оружжя свого васаля.

- Єво Карпівно! - Я згоднів за вашим образом! Ви що, переховуєтеся від чоловічої цікавості? Принаймні на трьох останніх вечірках у судді, головлікаря та в начміліції

вас не помітив. А саме вашої посмішки-перлини так не вистачало в тому блякліму разку намерехтілих дам...

- Шановний Максиме Корнійовичу! Змініть курс. Мене ваші головокрутні монолози завжди втомлювали.

- Несправедливі ви, несправедливі та ще й... злі. Так-так... А могли б маленькою увагою хоч за доньку свою віддячити - це ж я наполіг на перездачі іспиту, щоб золотом вас порадувала... Мені б і поцілунка легенького вистачило, ну хоч материнського... Давайте ось вип'ємо на брудершафт, щоб не втрачати рівноваги...

Хотіла відповісти йому якимось рішучим словом, та він заточився і, незугарно вхопившись за поручень, впустив фужера. І доки відновив контроль над своїми рухами, вона зникла в розбурханому будинку, мов би її витурив знадвору раптовий наскок розбудженої людським потом мошви.

Згадуючи це, Єва нервово відчувала, як душі не вистачає чогось знеболюючого, розрадливого шепоту, люблячого погляду чи просто доторку до давно нецілюваних плечей. Надсадно намагалася забути ту огидну сцену, відкласти її осмислення десь на потім, коли втишитися, вгамується те, що з самого досвіта після нетривкого сну їсть серце живцем. Все, що так ретельно будувалося стільки літ, ніби одразу полетіло шкереберть, доторки дригом. Здавалося, ніщо вже не могло погамувати того буревію, що здійнявся в ній без найменшого попередження - у світі людських пристрастей, успіхів, перемог, заздрощів, поразок, штилів і штормів, Всевишній не передбачив синоптичної служби. Та навіть склянка холодної води з лимоном не остудила, нагадавши жовтим кружальцем серед сріберних бульбашок той принадний вогник Адамової цигарки, яку він майже з губ у губи передавав їй, що так одверто, не кричучись, випрошувала на виду у всіх безоглядну готовність до інтрижки саме з ним. Однією рукою поволі нагинала до свого стегна його задерев'янілу руку, а

іншу з келихом, наче тримала напоготові питво з всипаного цукію, якщо він не прийме цього її безсоромного жесту-запрошення, проігнорувачи, як жінку. При цій сцені, яку Єва побачила, ступивши крок з тераси до заведеної танцювальними ритмами зали, захотілося рвонути на себе дверці холодильника і занурити обпечене вибухливим жаром обличчя в льодовню, щоб вона витягла нервові перебіги збуреної крові. І тут Єва зрозуміла: якщо зараз не набере цифри непомітно переданого їй господарем дачі телефонного номера, якого не наважилася викинути під стіл, завданій образи не витримає. Єва ще жодного разу не піддалася на домагання її тіла в чужому ліжку, ніби воно після того стане для неї смертним ложем, останньою постілью перед відходом на той світ. Сліпучий магній ревнощів пік нутро, водночас заливаючи опіки, щоб не так боліло. Та все ж рештки іскор знаходили собі живу плоть, поцятковуючи її вже невивогіними навіки мітами...

...Телефон на стіні в прихорі нагадував католицьке розп'яття. Вона добре знала, що це спрацьовує короткозорість, але щодалі переконувала себе: якщо так здається, то ще не засипав її важкий життєвий пісок і вона здатна до інтимних фантазій, не заціклюючись на старому фасоні мислення щодо цього. Ставши раптом навколішки, Єва перехрестила себе раз, вдруге, втретє, просячи в Бога сили для того, щоб набрати той триклятий номер і не заніміти зі страху, коли хтось на тому кінці дроту підніме трубку. Вона розуміла, що навмисне відтягує цю мить, шукаючи причини для перечікування.

Єві несамовито хотілося помститися чоловікові. Варіанти цієї помсти шугали в голові, наштотуючись один на одного, ніби автомобілі на гонках. Вона стала гарячково пригадувати ті поцілунки останнього місяця, надсадно відшукуючи в них хоч малесенькі ознаки його прихованої насмішливості над її першими зморшками, які можна було розгледіти лише ось так, упритул. Хоча добре знала, як він прів у своєму технічному відділі над паперами, що нагадували своєю набридлою білотою молоком блекоти, навіть не чуючи, коли гримав на нього начальник, часто задля годиться, повертаючись з наград. А коли був напідпитку, ще й глузував з того, як підлеглий його боїться, хоч той давно сам міг бути на його місці. Ще й під'юджував: «Адам Сильвестрович у нас жалісливо-культурний - всіх колег поперед себе пропускає, щоб зростали по службі, всім місце, ніби в трамваї стариганам,

вступає». Вона знала про це, тож була спокійна, що ніхто на нього не зазіхне з жіноцтва, густо посадженого в кабінетах заводоуправління. Це були, як правило, благовірні різних міських столоначальників, котрі, здавалося, щоранку приїжджали на роботу для того, щоб влаштувати показ своїх обновок, придбаних за хабарі. В його відділі возсідали теж кілька таких святкового вигляду жіночок, яким удома було дуже скучно. Випещені, не засмикані побутом, з ретельно викладеними на зухвало несених головах зачісками, вони уявлялися Єві тимчасово заплетеними русалками, які вільготно виляглися на березі, щоб піймати звабливу за смагу, а він між ними виглядів потопельником. Ось тільки яким? Таким, що хотів випірнути й дістатися до однієї з них чи просто від невміння плавати в такому перекупаному оточенні? І при цьому німому запитанні до себе помітила в люстро, як негарно підскочили вищипані брови - ніби вона зненацька торкнулася розпеченої лампочки. Думки вже не пружинилися в голові, а плюхались, ніби в помутнілу воду. Їй стало соромно від того, що ось так занепадує чоловіка надуманими здогадами, мов би він, її Адам, не вартий чийогось закличного погляду. Тоді й вона, виходить, неприваблива, дрібна й непоказна, мов сіренька миша, що вряда-годи вибігає на світло, настрахана людським шарудінням за стіною своєї схованки. «Непоказна? Чого захотіли, моховиті пеньки! Може вам мою сірість ще й підписом з печаткою засвідчити? А у вас є ось така серветка з телефонним номером впливової особи, як у моєї сумочки? Ага, ви всі з офіційними візитками, так би мовити - невинним підтвердженням легалізованої здачі тіла в користування зчлганя?» На очі їй насунулася від обурення, що не знаходило виходу, темні, ніби хто придавив їх її ж бордовими кліпсами, що безутішно-незугарно лежали з того хмільнороз'ятого вечора на туалетному столику. Коли Єві за хвилину розвиднилося, то вже знала, що робити. Весь цей тягар можна скинути так, як це вона зараз вчинить. Вставлений у цифрове вічко телефонного диска палець враз облегло. Але далі вже нічого не чула. Диск пружно повертався, закріплюючи набрану цифру відкотом. І коли вона визбирала на ньому останню - серце обірвалося в очікуванні невідворотного. Але на тому кінці дроту хтось відповів голосом покинутої жінки, що наче вимився зі стіни:

- Марко Антонович з комісією на очисних спорудах. Ви з облуправління? Що йому передати?

- Скажіть, однокурсника дзвонила, - Пінчевська. Я тут проїздом до столиці і хотіла б побачитися...

- Он як! Високо ви, мабуть злетіли, чи не так?

Секретарка певно встигла затягнутися цигаркою, бо останню фразу вимовила з помітним просвістом, який підсилила чутлива мембрана. Номер його мобільника я даю, звичайно, не всім, але вам - як виняток. Може коли сувенірика якого передасте в нашу провінцію - я, між іншим, зятій колекціонер імпортерних вин і парфумів. Тож записуйте!

Єва зі страхом схопила олівця для підведення очей і з жахом подумала, що вчинила необачно - зопалу довірилася душевному пориву і зайшла надто далеко: «А як повертатися звідти?» І на гребені цієї напруги покляла трубку, не подякувавши. З відчуттям безплотності тіла присіла на край ліжка. Короткий діалог ніби висмоктав з неї кров і порятувати могло тільки вливання свіжої. З цього стану паралічної кволоті Єву вивів дзвінок. Вона кинулася було до дверей, але то сигналив телефон.

- Єво Карпівно, доброго дня! Я одразу здогадався, що та столична пані - це ви. За годину чекатиму вас на розі гімназії...

Спочатку серце її билосся в унісон гудкам у трубці, потім його удари заквапилися, мов би вона не встигала на поїзд, котрий от-от мав відійти. Нараз здалося, що замість халата — на ній розпечена пательня. Лише вилущена тремтливими пальцями пігулка з пластилими трохі вгамувала серцебиття, а пал поволи став спадати і сонце у вікні знову вильгнуло з-за випадково принесеної звідкись хмарки.

В'ялою ходою Єва вийшла з свого невтомленого роками будинку, якому аж ніяк не пасувала ця стара ревматична вуличка. Зустрічні перехожі поспішали з таким виразом обличчя, ніби в їх містечку тільки-но було оголошено стан облоги і вони хотіли закопати в надійному місці від загребущих очей потенційного окупанта щось найдорожче з своїх фамільних цінностей. Єва подумала, що в неї, напевне, такий вираз обличчя жінки, яка хоче уберегти не якусь коштовну річ, а саму себе. Знайоме їй авто стояло міцно, ніби вклялося в асфальт. Єва оглянулася, чи не квапиться за нею слідом яка-небудь нишкавка, але позаду крапленими картами з невидимої колоди летіло навкіс перше осіннє листя і ще теплі промені розсідалися у вікнах, за якими жили люди, щасливіші за неї.

У Марка Антоновича був вигляд людини, який тільки-но сказали, що взяті в неї аналізи — вищої проби і ніякої загрози життю немає. Він одразу по-

клав праву руку Єві на стегно і вона завмерла, не знаючи як на те відреагувати: продемонструвати розчуленість чи сказати, що він занадто самовпевнений і не годиться так поспішати.

— Я знав, що ви одважитеся, бо ж з таким невпевненим чоловіком, як ваш, можна ніколи й не відчувати себе до кінця розкритою й вдоволеною жінкою. Адже ми підходимо до такого критичного віку, коли треба поспішати й брати з дерева життя найсолодші його плоди.

- Чоловік, Марку Антоновичу, даний жінці Богом, тож який вже є...

- А коханець, виходить, дияволом?

- Ні, збігом обставин, коли запобіжні заходи не спрацьовують і душа разом з тілом зривається з гальм. Це важко пояснити, бо не маю досвіду... подружньої невірності.

- Отже, ви ще не рішилися? - сказав Марко Антонович, забираючи не прийнятну Євиним тілом руку.

Єва не відповіла і запитала вже примиреним голосом:

- Цікаво, а де ви повісили подаровану нами картину?

- Звичайно ж, у спальні - це ж не натюрморт? Ви часом не з умислом вибрали саме такий спокуючий сюжет? Я чомусь зробив висновок, що це ваш натяк мені, закличний знак...

- Всього можна нафантазувати, коли дуже прислухаєшся до себе. Хоча спокуса, дійсно, чигає на людину всюди. Та чи завжди настає полегшення після того, як її піддаєшся?

- Після сповіді в церкві настає. Але тільки в душі. А от тіло можна впокоїти лише, віддавши йому, хто до вас дійсно не байдужий. Це звучить, можливо, й дуже прямо-лінійно, але ж не можна отак все життя відчувати себе замурованою в чотирьох стінах!

- Мене це якось раніше не обтяжувало, але останнім часом червотока самотності в серці розворушилася. Це, знаєте, як напад бажання скинути з себе від розпачу чи якоїсь незрозумілої образи - одразу всі пута...

- Я це зробив уже давно і не жалкую. В цьому переконаєтеся й ви - треба жити розкутіше! Недавно я читав щоденник Сальвадора Далі, так от запам'ятався з нього один запис: «Скажіть на милість, чому людина повинна тримати себе в точності так, як інші люди, як маса, чому в людині так мало індивідуального? Не розумію?» А ви розумієте себе?

- Напевне ж, бо інакше б ось тут поряд з вами не сиділа в той час, коли чоловік, стоячи за креслярською дошкою на роботі, сподівається на смачну вечерю...

- З вечерею ще встигнете, а от з іншим треба поспішати... Мені теж удома вона готується... служницею. Але я ду-

мав усі ці дні про вас... Знаєте, в тому кодилці, яке я згукав, бо іншого, точніше, ближчого до мого службового становища, люду не маю, ви були мов світліка на весіллі. Мені хотілося виломитися з того нетверезого гурту підлабунників і п'ятолизів, - так, так. Ви що, вважаєте, що я сліпець і не знаю, хто й з якою метою крутиться обіч мене? Мені огидне те прислужництво, але змушений його приймати, бо інакше б не мав достовірної інформації про все, що діється в нашому містечку. Мер має знати на порядок більше, ніж базар. Коли я вперше побачив вас на виставці «Щедроті осінніх дарів», то, говорячи в риму - я ледь не згорів... від заздрості, що хтось має право обіймати таку розкішну жінку, а я повинен, згідно з офіційним становищем, жити, ніби заштитим у мішок... різних умовностей, напридумуваних людством. Колись же треба вибратися з нього хоч на частину, чи не так?

- Я теж інколи відчуваю себе, ніби переведеною на карантин. Мене вже давно переслідує бажання витягнути з поштових скриньки не газету чи листа, а... записку з пропозицією прийти на побачення. Я вже не раз уявляла, як приплюс чоловіка, мов малу дитину, а сама... Сама б пішла гуляти вулицями, ніби незалежна кішка дахами будинків...

- Ну що ви так себе низько порівнюєте? Ви - пава? За вами багато хто б з чоловіків погнався наввипередки. Але вони не зможуть вам дати того, що можу, маю можливість - я! Чи здатні вони оцінити вашу прихильність, ласку? Хіба що тільки якимись дешевими дармовисками, які б органічно не могли прийняти ваші аристократичні вушка? А я віддаю би за мить блаженства древньоруської форми колтами з чистого золота! То що, Єво Карпівно, гайнемо на дачу й відвідаємо вашу тезку на картині?

Єва нічого не відповіла, але й не заперечила, коли він повернувся до асфальтівку, що вела за місто. Крізь затінене скло вона бачила вишудлі від літнього бездош'я дерева, стандартні приватні крамнички з металу, мов сторожові пости, біля яких товпилися проїжджі, ніби там продавали лотерейні квитки, що братимуть участь у розиграші людського щастя. Марко Антонович не додавав швидкості, доки Єва сказала:

- Ви завжди так повільно водите авто?

- Ні, це тільки з вами, просто боюся, що ви раптом надумаете... вискочити з нього на ходу...

- Я не з лякливих! Аби боялась, то не сіла б...

Авто плавно вписалося в заміську трасу, ніби було вже заздалегідь приміряне до неї.

Але чим далі воно відходило від будівель останнього мікрорайону, тим Єві ставало в ньому тісніше, ніби в заставленій непотрібними речами кімнаті. Марко Антонович ретельно, з ледь помітним уповільненням, перемикав швидкості, наче ручкався. На його спортивній потилиці, коли повертався до дзеркала заднього огляду, відбивалася нетерпляча напружена плоть, що бажала негайної тілесної утіхи. Він ще мав запас часу до початку засідання виконкому, тому його душа канцеляриста не передбачала збою. Тим більше, що розпорядником над нею була його необтяжена міськими клопатами голова - підлеглі заступники працювали, мов невідьники, яким пообіцяли викуп.

Єву в ці хвилини не цікавили моральні родинні засади - бажання помсти, здавалося, ступило не тільки в голову, а й між пальців, якими в'ялася в сумочку. Їй подобалося, що Марко Антонович не сипав облесливими словами, що в його голосі не вчувалося тремтливих ноток і він не вдавався до сповіді невтішного нелюба, щоб розчулити, викликати співчуття. А головне, що, опинившись наодинці з нею на віддалі, з якої вже не докрикнути до її власного дому, щоб попросити подумки поміч хоча б у Діви Марії, не зробив спроби перейти в наступ. Єві здавалося, що вона їде до його дачі не для того, щоб віддатися любощам і стати коханкою, а щоб перетворитися в спільницю, довірену особу, з якою уже неможливо буде порвати стосунки, які завжди знаходитимуться поверх суто інтимних.

Марко Антонович навпаки відчував, як уперше, хоча й мав до цього не одну жінку поза родинним колом, в ньому щось тьохкає перепалками в чеканні якоїсь несподіванки, з котрою ще ніколи не доводилося зіштовхуватися. Йому стало здаватися, що він вибрав неслухну годину. Бажання втішитися в обіймах Єви стало більше нагадувати принуку, аніж невтерпну необхідність розігнати кров по напружених жилах. Зовсім недавно одна з відхилених ним жінок злорікувато попередила, що він ще дорого заплатити за свою облуднену самовпевненість приборкувача жіночих тіл, не завжди взаємних, бо деякого з них цікавила перш за все чоловіча кар'єра, а не втолення пристрасті. Спостерігаючи за дорогою, він навіть краєм ока помітив, що спокусниця, яка сидить поруч у зовсім несласній позі, за настроєм далеко не ранкова троянда, яку хочеться одразу зірвати. Так, як вона, сидять біля стійки бару самотні жінки, котрі не хочуть подати виду, що згодні кинути в обійми першому-ліпшому чоловікові,

аби він мав щось ворухке нижче пояса. Це вже потім будуть ревнощі, звинувачення в порушенні даної обітничі, зухвалі прилюдні наскоки на інших чоловіків, щоб провчити свого. І все те зводиться до одного - втечі, хоч тимчасової, від сірості життя, яке нагадує вигублення всього найдорожчого, що було на його початку - ще в дитинстві.

На хвилі цих роздумів Марко Антонович різко зупинився біля воріт своєї дачі, що дихнула на нього лісовим випахом свободи від камінних ідолів міста. В її нутрі він завжди знаходив схованку від службового пекла, виминаючи на безмовних подушках тлущі, худі чи обважені тіла грішниць, чії імена були не останніми в списку відомих дам.

Сходи на другий поверх ніби кріпили помешкання до неба, яке було десь угорі, за червоним черепичним дахом. Єві здалося, що на вечірці в цьому помешканні був зовсім інший інтер'єр, тут нічого не нагадувало хоч якимись залишками про минуле свято і навіть свічки на стінах у мідних підсвічниках ніби найжачилися на її прихід.

У кінці сходів, що привели на другий поверх, напружена Єва враз обм'якла: в розчинені двері спальні з широким дерев'яним ліжком побачила подаровану нею картину - вона висіла в головах, яких ще не було на надушених чужими парфумами подушках, котрі, здалося, досі не випросталися від угнутих в них у екстазі облич. Змія ніби аж судомило у передчутті статі свідком першого в світі гріха. Біла пухова ковдра лежала між двох бордового кольору стінок ліжка, мов крижаний припай біля берегів, а з ванної кімнати долинали поспішливий шум води. Звичний до подолання цих кругосходів Марко Антонович випередив Єву менше ніж на хвилину, щоб дотягнути себе контрастним душем до потрібної кондиції. Він вийшов у такому ж білому вовняному халаті з упевненим обличчям людини, якій ніхто не сміє ні в чому відмовити. Але слова його не відповідали цьому образу.

- Я думаю, що ви... в формі, бо я ж з роботи... - скрадливо звернувся він до Єви з заскленою посмішкою. - Знаєте, скільки вже каюся, що не буду жити ось так, уривками, але нічого не можу вдіяти - служба забирає майже весь вільний час - ніколи й пульс перевірити...

Єва мовчала і ця несумісність не відповідала інтимній атмосфері спальні, яка мала б принести їй за кілька хвилин полегшення. Марко Антонович нагадував у цьому халаті самураю, в якого забрали меч. Він не знав, де подіти руки, доки

підходив до Єви, тому коли ледь не спіткнувся об неї, одразу став розстібати гудзики на її блузці - вони піддалися йому без душевних зусиль, бо це був його перевірний ритуал. З кожним звільненням гудзиком він щодалі запалювався. А Єва тим часом гарячково думала, чи поцілує він її, чи звично кине впоперек ліжка. І коли з-під шовку вирвалися на волю засмагли яблука Євиних грудей, які вже відчули гарячу близькість партнера, з-під халата Марка Антоновича вислизнула, мов годинниковий маятник, розкрита, напевне, необережним рухом під час миття, ладанка - з мініатюрного портрета на Єву іронічно глянула... її молодша сестра Ірина. Євине тіло спінулось рибиною, що необачно вхопила гачок зі спокусливою наживкою. Так покарана за смерть або довічне ув'язнення людина реагує на виголошений їй вирок. Вона рвучко відірвала від себе чужі пожадливі руки, ніби вони були просякнуті масним лепом, і кинулася до виходу. Так летять стрімголов люди, що спізнюються на потяг. Вже внизу її наздогнало істерично-вимогливе:

- Ти що собі дозволяєш, негіднице!

Але Єва була за межею свого приниження і воно вже не могло її наздогнати. Другий автомобіль, що мчав у бік міста, зреагував на Євин вигук різким скрипом гальм.

- З вами щось трапилось? - сторожко запитав водій пенсійного віку, відводячи очі від засліпленої грудей.

- Мене... Мене хотіли зґвалтувати! Я заплачу!

У місті вона попросила зупинитися біля базару, який уже збирав свої пожитки.

- Може, краще біля міськвідділу міліції? - невпевнено запропонував водій, мабуть, не дуже бажаючи стати офіційним свідком пригоди.

- Ні, ні! Все гаразд! - з неприємною радістю відповіла Єва, висмикнувши з сумочки гаманця.

Чоловік повернувся з роботи пізніше звичайного - так завжди було після їх спірок. Єва лежала, прислухаючись до його руху по квартирі. Він вгавав: лягти на дивана чи на подружнє ліжко. Потім все ж переборював себе і обережно приліг біля Єви. Якусь хвилину вони прикидалися, що засинають. Потім чоловік запитав:

- Ну як ти провела свій відгук?

- Сходила на базар і купила яблук...

- Так мати ж минулої неділі нам привезла з села!

- Тож райські, з райдерів. А я простих захотіла. І міцею притулилася всім упокореним тілом до чоловіка, ніби вислизнула з чіпких обіймів Змія.

ДІТИ І ВІЙНА. ПРО ТЕ, ЩО ЗАПАМ'ЯТАЛОСЯ...

Зима 1943. Вона була такою ж холодною та з заметілями.

Гримало, гуркотіло, а потім до світлиці почали заносити поранених. І коли машини від'їхали, вони почали благодідуся, щоб він взяв пістолета та вбив їх, адже вони покинуті і їх чорна форма говорить про них красномовніше слів.

Бій під Сергіївкою. Потім через два роки там ще залишалося скільки танків, машин, гармат, що коли ми їхали до рідні, було таке враження, що це все залізничка гуркотить, бабахає, строчить, стріляє.

Ніхто не спав. Чекали. Навіть ми, дітлахи, з обережністю дослухалися до стогонів, лайки поранених. Шепотіли тіточка з матусею, давали попити води. І, нарешті, на нашу радість на другий день почувся гуркіт. Дідусь вискочив і відчайдушно замахав руками. Зупинив. І понесли отих понівечених з кімнати. І вже вночі дідусь знов топив піч, палив збиття, що залишилися після тих постояльців, а матуся з тіточкою почали вимазувати світлицю глиною. А ще довго не вивітрувався особливий дух. Це був дух дорожого одяку, крові, поту. Тому на підлозі палили чебрець, відчиняли двері на мороз.

Страшне нас чекало весною. Жах котився з Добропілля. Там під час бою німці погнали попереду всіх хлопчиків та чоловіків. Тому тато, матуся, братик і я готувалися до втечі.

Куди? Встигли відбігти до хутора в 3-х кілометрах від нашої Віровки. На цей час тато вже два рази втік.

Перший раз після евакуації з-під Волги, потім німці забрали, посадили на трактори, погнали. Пощастило. Знову втік.

Зупинилися в крайній хаті. Дослухалися до канонади.

З переляком забігла матуся, хотіла води набрати, а там... Я комбінезони викинула, щоб не карали за речі німецькі. Тато витяг того комбінезона та закидав снігом, який вже танув потроху. Було страшно, і тому батьки взяли нас та почали балкою пробиратися до домівки. Коли чулися вибухи, падали на землю. Помирали так вдома. Але я не хотіла вмирати, тому вголос читала "Отче наш". Неня вчила, що Боженька завжди допоможе.

Затихло. Обережно зайшли на околицю. Горіли хати, стояла миленька танкетка, наша.

Рідні ще сиділи в льоху, вийшли. Летіли звістки. Слава Богу, нікого не вбили. Але багато полеглих, наших. Чоловіки рили могили. Позбирали документи. Розбитий танк став місцем для розваг. Братик Толик приніс книги, там був великий медичний довідник і збірник Герцена.

А потім вечорами забувалися до нас ночівники. Нікому не відмовляли. Але був свій ритуал. Прохали скидати одяг, помитися і вже потім вони, передягнуті в наші речі, прали свій одяг. Дідусь перевіряв голови. Дітлахів стриг наголо, дорослим мастив голови керосином. Поміті, перевдягнені, покладені на печі. На той час ми перебравлися в світлицю. Уквітчана рушниками, вимазана білою глиною, вона було світлою та затишною. Три великі троянди, олеандр, фікус. Долівка помащені білою глиною, застелена домотканними доріжками. Ліжечка особливі. Картинка!

Наші ліжка малі: перинки з пуху, подушки одягнені в вишиті наволочки, такі ж білосніжні з мереживом покривала. І це все повинно бути охайно застелено. Ой, як мені було соромно, коли я, підхопившись, побігла до річки. А коли повернулася, то почула

ехидний голос сусідки бабці Дашки: „Ой, подивіться на цю гультіву. Постіль не прибрала, а, вже завіялась на річку." А постіль матуся викинула у вишняк. Такий виховательський захід був дійсно виховним. Потім вже ніколи постіль не залишалася не застеленою.

Село оживало. Треба було сіяти, саджати, копати. Не було зерна. Але була кукурудза і була самостійно виготовлена маленька мельничка, щось на кшталт м'ясорубки. Зернята кукурудзи перетиралися і потім варилися мамалиґа. Смак борщу з цією грудочкою кукурудзяною, я пам'ятаю все життя. Були щасливі. Бо жива була годувальниця Зорянка, переможно гелютів охоронець, мій улюблений гусак Харитон, сиділи на гніздечках аж 7 гусок, плодилися кролі і вже сонечко щедро зігрівало землю.

До остаточного визволення було недалеко. У вересні прокотилися визвольні колони. Запам'яталося, як наші зустрічали "Катюші". "Оце так техніка", - шепотів дідусь. Матуся з тіточкою пригощали воїнів молоком. Запам'ятався син полку - хлопчина сидів на возі, грав на гармошці і співав частушки. Правда, слова цих частушок були не зовсім... скажемо так, не зовсім літературними. Але в село прийшло горе. І воно було пов'язане з небезпекою. Вона, ця небезпека, лежала тоннами на полях, в лісі, просто на городах.

На березі підірвався 16-річний Василь - сусід. Тільки Бог нас, малечу, яка купалася, врятував, нікого не поранено, бо він встиг затиснути гранату. Другий Василь загинув, коли хлопчак підпалили вогнище і він підняв голову і тоді маленький осколок поцілів йому у висок. Після серпневого бою було покалічено Ніночку, так і залишилася ручка сухенькою.

Але я була щасливою. Після операції з гіпсом на ніжці мене віддані підлегли - Толик, Василь, Микола, Іван, Кирило возили на невеличкому возику. Я була ніби отаман. І вже восени ми пішли до школи. Маєток Роговських. Ні столів, ні стільців. Чорнило з бузини. Зошити зі шматків паперу. В радгоспі потроху розгортали посівні. Збереглася частина техніки. Татусь сидів на тракторі цілодобово. В короткі години, не скидаючи одягу, лягав на підлозі на старий кожух. І тільки в неділю матуся відмивала, відстригала і він чистий йшов на постіль.

Дівчатка мали свої обов'язки. Я вже вміла вимазувати глиною підлогу, збила масло, мила посуд, полола грядки. І ще я навчалася в'язати і вишивати. Але головне: у нас оселилися біженці з Ленінграда. Вони були такі делікатні, що матуся гримала на них, аби вони сіли за стіл. Хто вони були за фахом не знаю. Але в одній був збірник Тютчева. Мені, україночці, було цікаво. Я вивчила всі вірші. А потім у селі з'явився з бабусею Йоська. Вони зі Сталіно привезли хлопця, щоб відгодувати. У нього було аж 10 книг: "Діти капітана Гранта" і ще 9 книжок Жюль Верна. Бабуся вранці робила Йосі суміш з яєць та цукру - «Гоголь-моголь». Одного разу я не витримала і, затулившись Йоську, сказала: "Та не годуйте його цією гідотою". І вилила суміш.

- Ходімо, - цупко вхопила за руку Йоську.

Привела додому. Нарізала сала, поклала жменю молодого агрусу. І потім - на річку. До вересня Йоську було не впізнати. А бабуся молилася на мене. Доля розвела нас. І тільки очі Йоськи часто зустрічалися мені в багатьох представників його народу. Живемо!

• СТУДЕНТСЬКИЙ ПОГЛЯД

Рубрика

Даринки

СУХОНИС

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НЕ МАЮТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ - ВОНИ ЗАГАЛЬНОЗЕМНІ

Закінчилися новорічні свята і кожне подвір'я багатоповіхівки не втішно дивиться на світ старими ялинками, купую барвистого сміття та безпритульними тваринами, що шукають щось їстівне у цій мішурі. Хтось нарікає на комунальні служби, хтось винуватить сусідів, але проблема не зникає. І ще безліч подібних неприємностей стали нормою для кожного великого міста. Коли нарешті у свідомості українців прокинеться та сама громадянська відповідальність? Коли ми почнемо думати як краще буде для всіх, а не керуватися старою банальною «моя хата з краю!» У громадянському суспільстві особистість розглядається як загально-визнана цінність. Вона (особистість) характеризується набором цінностей, які передаються від покоління до покоління через суспільну свідомість і підсвідомість. Чому ж у народу, з такою багатою історією та набутими цінностями це питання все ще залишається відкритим?

В Україні поняття громадянської свідомості та організацій функціонує не так потужно та дієво як у деяких країнах, але, звичайно, певний прогрес у цьому питанні вже відчутний. Наша держава має ряд особливо гострих питань, вирішення яких є пріоритетними. До них, безперечно, можна віднести питання екологічної безпеки. Дати однозначну відповідь хто винен у сьогоднішній ситуації - байдуже, недостатньо проінформоване суспільство чи провладний апарат, важко. Але хоч трохи пролити світло на ці питання можна, поспілкувавшись з фахівцями.

Юрій Миколайович Мелікаєв хоча і має технічну освіту, в питаннях екологічної безпеки справжній профі. По-перше, він працює завідувачем кафедри охорони безпеки

бутих фахівців; конференції провідних українських вчених з питань екології, охорони навколишнього середовища, законодавчої бази. Певна відмінність Всеукраїнської екологічної ліги від подібних до неї, перш за все її певна цілеспрямованість та наполегливість у досяганні мети.

Варто зазначити, що організація зібрала у своєму складі людей з технічною, біологічною, медичною, історичною, філософською, юридичною, економічною освітою. Тобто спеціалістів з усього спектру питань.

Діяльність організації також має і науковий характер - випущено унікальний трьохтомник «Екологічна енциклопедія», до написання якого залучено фахівців з усієї країни, регулярно друкуються періодичні видання наукового, освітнього та інформаційного характеру.

На питання, що відрізняє перш за все лігу від інших екологічних організацій, Юрій Миколайович впевнено відповідає:

- Це не політична організація. Фінансування ліги здійснюється завдяки реалізації екологічних проектів. Ми, наприклад, укладаємо

договори з державними та комерційними підприємствами на проведення екологічної експертизи, проводимо акції освітнього та інформаційного характеру з питань наших екологічних проблем за рахунок відповідних статей місцевого бюджету. Наприклад, є завод, його труби щоденно викидають в атмосферу шкідливі речовини. Наша мета зробити так, аби завод не закрився, але і працював, не шкодячи довкіллю. Цим займається безпосередньо технічний підрозділ ліги. Теж саме стосується і стічних вод та сміття - проблема будь-якого великого міста України. Є в нашій країні ще одна нагальна проблема. Згідно норми на урбанізованих територіях повинно бути близько 10-12 відсотків рекреаційних зон - парків, скверів, насаджень. У нас, у місті Дніпропетровську, лише 1,5 відсотка. І ця кількість лише зменшується. Ми можемо боротися зі шкідливими викидами, але якщо через недостатню кількість зеленої маси зміниться клімат, це буде катастрофа ширших масштабів.

- А які акції проводить ліга, аби певним чином розбудити свідомість суспільства?

- Дуже багато різноманітних акцій. Наприклад, минулого року, 15 січня, тут, у місті

Дніпропетровську на площі Петровського було проведено акцію «Мертве дерево». З усього міста студенти зібрали новорічні ялинки, які вже були на смітниках, і розклали їх по всій площі. На деревах були таблички нахшталт «Я - ялинка. Мені 3 роки. А жити можу 300...». І якщо подумати, звідки ці ялинки щорічно на базарах? За три роки не виросте дерево такого розміру. Більша частина не має необхідних документів, що доводять, що ці ялинки вирощено у спеціальних місцях саме для продажу. В більшості випадків це несанкціонований зруб.

- Як, на Вашу думку, чи не є однією з проблем українського суспільства його необізнаність та байдужість у питаннях екологічної безпеки?

- На жаль, ситуація у нашій країні зараз така, що людей більше хвилюють якісь нагальні питання. Де взяти гроші на ліки чи як дати дитині гарну освіту, де дешевше купити картоплі. Така велика кількість побутових питань витісняє щось більш глобальне. Це навіть певний елемент рабства — нас поставили у такі умови, що ми повинні думати про нагальне, а не про те, що буде завтра. І не треба забувати, що екологічні проблеми не мають регіонального характеру - вони загальноземні. Якщо хтось скидає відходи у Атлантичний океан, наприклад, біля Азорських островів, а поруч тече Гольфстрім. І, якщо під цим впливом він змінить свій напрям, Північна Європа замерзне, а Гренландія розтане. Не треба ніколи забувати, як все пов'язане в екосистемі. А, отже, треба шукати компроміси, в тому числі і при вирішенні проблем, пов'язаних з простою ціллю - виживання людства, як біологічного виду! На сьогодні в Україні формується так звана «Концепція сталого розвитку». Вона включає в себе економічну, соціальну та екологічну складові. В Україні роками створюються плани соціально-економічного розвитку, а от екологічна частина таких планів була відсутня. Але зараз на державному рівні під певним тиском, в тому числі з боку нашої ліги та інших громадських еко-

логічних організацій, поступово формується розуміння того, аби в усіх державних планах було враховано всі три показники.

- Виділіть, будь-ласка, три основні проблеми екологічного характеру в Україні, вирішення яких є пріоритетним.

- Перше - це вирішення питання з побутовими відходами. В Дніпропетровську, наприклад, є сміттєспалювальний завод, тому питання хоч на якийсь відсоток вирішується. В інших містах ця проблема набагато складніша. Друге - це створення управління з контролю річки Дніпро. Воно повинно бути не лише всеукраїнським, але і враховувати усі країни, через які проходить Дніпро. Адже західний досвід доводить, що басейновий підхід - це найбільш ефективний спосіб боротьби за чистоту водойм. Третє - це певно автотранспорт (розвантаження доріг у місті, побудування естакад). Є й інші питання, наприклад - концепції розвитку теплової та атомної енергетики, і та ж забудова рекреаційних зон і заповідних територій. І якщо проаналізувати шляхи вирішення цих питань у світі в цілому, можна дійти висновку, що з усіх цих питань жодна країна не має остаточного позитивного результату. В деяких державах ці питання не настільки критичні, але все одно актуальні.

Забруднене довкілля - це та ціна, яку наше суспільство сплатує за науково-технічний прогрес та розширення пропозицій на споживчому ринку. І мало хто здатен відмовитися зараз від автомобіля, викинути мобільний телефон чи ніколи більше не користуватися Інтернетом. Людина не здатна віддавати свої надбання. І повернення на 30-40 років назад, безперечно, стане деградацією для суспільства будь-якої країни. Але жодний технічний прогрес не вартий хвороб, нищення флори і фауни та зрештою, людських життів. Людство повинно навчитися жити не сьогоднішнім, а бачити далеко вперед, аби потім дорого не платити за власні помилки ціною здоров'я нащадків.

• ДЕБЮТ В "БОРИСТЕНІ"

Лілія ЛЕНСЬКА (Дніпропетровськ)

УКРАЇНО МИЛА

Без краю степу килими чудові,
Луги і ниви широко лягли,
Сади вишневі і бори соснові
До мене віти ніжно простягли.

Хати в садочках мов чекають долі,
Зозуля щастя кожному кує,
Ведуть розмову з вітерцем тополі,
І соловейко душу дістає.

У світі чути звідсіля: "Будь ласка!",
А степ під сонце мовби запросив,
І все луна, луна над степом казка,
Як Бульба люльку в ньому загубив.

Від цього краю той сміливий сокіл,
З яким і світ до сонечка зліта, -
Цвіти, земля моя, під сонцем, доки
Тече Дніпро і небеса віта.

НЕ ЖУРИСЯ, НЕНЕ УКРАЇНО

Не журися, нене Україно,
Волошкові квітнуть небеса,
І далека пісня степом лине,
Наче серцем - радості сльоза.

Віднесе Дніпро твої знегоди,
І на абрикосові сади,
Як полон весняної уроди,
Упаде духмяний білий дим.

Не журися, нене Україно,
Проросте до сонечка лоза,
Пригорнися, матінко, до сина, -
Чуєш, любить твій тебе козак!..

• НАШ ВЕРНІСАЖ
Жоржини. З доробку Олени РИБАЛЬЧЕНКО.

Володимир
БІЛІНСЬКИЙ
(Закінчення. Початок
у попередніх номерах)

КРАЇНА МОКСЕЛЬ-МОСКОВІЯ

НАШІ ПЕРЕДРУКИ

Цікаве й друге питання цієї дилеми. Виявляється, літописні зводи, як правило, знаходили ті люди, яким вони конче були потрібні. І що цікаво: кожен знаходив літописний звід із тими даними, які й були йому потрібні. Так званий Іпатівський літописний звід 1809 року знайшов особисто М.М. Карамзін. І знайшов не де-небудь у далекому стародавньому монастирі, а в Петербурзькій Академії наук, під носом у всіх.

Послухайте:

"За кілька місяців дістав я й інший список їх: він належав колись Іпатівському монастирю і зберігався в бібліотеці С-Петербурзької Академії наук між Дефектами" [1, том 1. г. 24-25].

А "знайшов" М.М. Карамзін саме Іпатівський звід неспроста. Почавши писати в 1803 році "Історію держави Російської", він раптом виявив, що "знайдені" раніше "літописні зводи" не вказували рік заснування Москви. Виходила дивна картина: Москва виявлялася заснованою в період Золотої Орди, за хана Менгу Тимура, і вперше потрапила в перелік міст під час татаро-монгольського перепису, вчиненого у ростово-суздальській землі в 1272 році. А 1277 року в ній з'явився перший удільний московський князь - молодший син Олександра Невського - Данило, якому на той час виповнилося 16 років, що було, за законами Золотої Орди, ознакою повноліття і дозволяло одержати "ярлик" на князювання.

М.М. Карамзін, що писав оду Московії, ужахнувся: Мо-

сква й Московія, що сколотила державу, чітко демонстрували своє татаро-монгольське походження. Він терміново кинувся "шукати" новий звід і, звичайно, "знайшов" - він не міг не знайти, - так званий Іпатівський літописний звід, де вперше зазначений час заснування Москви в період до Батієвої навали 1147 рік. Як у байці або анекдоті!

Такої брехні, Солженіцине, в російській імперській історії скільки завгодно:

- брехня про Олександра Невського;

- брехня про Дмитрія Донського;

- брехня про слов'янське походження Московії та інше.

Ось вам приклади сучасної інтерпретації цієї брехні.

Послухайте, як нині пояснюють дітям Росії приналежність Русі Московії: "Так з ім'ям і справами Володимира Мономаха і його сина Юрія Довгорукого пов'язана історія Київської Русі з історією Росії та нашим сьогоднішнім" [17, с. 14].

Це словоблудство написано у Москві 1993 року.

А ось іще приклад нинішнього словоблуддя для школярів: "У Золотій Орді поважали і боялися (!) — В.Б.) російського полководця, який здобув уже дві великі перемоги. Хани розуміли, що князь Олександр Невський прагне лише одного — відродити колишню силу Русі" [16, с. 14].

Так написано про людину, яка від порога юрти до трону хана повзла в ярмі, щоб отримати ярлик на управління удільним улусом Золотої Орди. Так написано про людину, яка різала і вбивала новгородців і суздальців за непокору ханській волі. Так

написано про людину, яка зрадила рідного брата.

Воістину, брехня несусвітня, яка не знає межі. Але головне, Солженіцине, навіть не в цьому. Головне в тому: цю сучасну брехню благословив сам Патріарх Московський Алексій II [16, с. 16].

Ось про такі "секрети" імперії коротенько хотів вам нагадати, аби ви знали не лише "парадний бік" вашої історії. Повідає справді коротенько. Тут є про що писати цілі томи.

І наостанок, пане Солженіцине, подумаємо ось про що. Погляньте на нинішній стан російської землі, де серед бур'яну й мотлоху, бездоріжжя й бруду гинуть сотні малих міст, селищ і сіл. У них немає жителів і господарів. Люди цих селищ кинуті на підкорення і освоєння "нових земель". Спорожніла стародавня обитель народу. Хто ж нею опікуватиметься в майбутньому?

Ніхто про це нині не хоче думати.

Такі, як ви, - державники, і тепер закликають "освоювати цей Казахстан", кричать про "нашенські землі" в Криму, абсолютно нічого не роблять, щоб відродити споконвічну російську обитель.

Ви, Солженіцине, добре знаєте: імперії завжди руйнуються безповоротно. Іншого історія не відає. Час зупинитися біля руїн і задуматися. Є ж про що подумати.

Дуже своєчасну думку подав прем'єр-міністр Росії Примаков губернаторові Приморського краю Наздратенку. Послухайте:

"Він сказав просто: "Євгенію, подумайте над концепцією, як будемо заселяти Далекий Схід" [55, с. 2].

Ще більш відверто висловився по телебаченню 14 серпня 1998 року глава Хабаровського краю Віктор Ішаєв. Він нагадав народів велику істину: природа та людство не терплять порожнечі.

Ось зразкові слова, сказані Ішаєвим:

"Китайці кажуть, що разом з нами (росіянами) найближчим часом будуть освоювати Далекий Схід. Мовляв, ми з вами воювати не будемо, ми прийдемо і будемо жити й обробляти занедбану вами землю. Та нагодуємо вас і себе".

Цікаво, пане Солженіцине, що через 30-50 років працюючий китайський народ в цьому "почині" підтримає світове співтовариство. Бо занедбані російським народом селища починаються за Підмосков'ям. У величезному ж Сибіру проживає тільки близько 25 мільйонів людей. Сибірська земля посправжньому ніколи не використовувалася. З неї лише хапали нафту і золото, ліс і хутро. Ви не освоювали, не облаштовували ці землі за світовими стандартами, коли людині зручно жити й працювати, коли вона має чудове житло, вільний зв'язок зі світом, пристойні дороги.

Ось, пане Солженіцине, над чим нині повинна боліти голова російської людини. При цьому необхідно розуміти: ні ракетами, ні водневими бомбами відгородитися не вдасться.

Настав, Солженіцине, час збирати московитів у рідну обитель з усього світу. І що швидше, то краще.

Настав час відучитися заглядати за спину сусіда.

Часи не ті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карамзин Н. М. История государства Российского: В 12 т. - Москва: Моск. рабочий, Слог, 1993-1994.
2. Родина. - Москва, 1993.
3. Родина. - Москва, 1994.
4. Валишевский К. Иван Грозный. - Москва: ИКПА, 1989. - Репринтное воспроизведение издания 1912 года.
5. Ключевский В. О. Исторические портреты. - Москва: Правда, 1990.
6. Ключевский В. О. О русской истории. - Москва: Просвещение, 1993.
7. Соловьев С. М. Чтения и рассказы по истории России. - Москва: Правда, 1989.
8. Иоанн де Плано Карпини. История Монгалов; Вильгельм де Рубрук. Путешествие в Восточные страны. - СПб.: Изд. А. С. Суворина, 1911.
9. Большая Советская Энциклопедия. - Изд. 3-е. - Москва, 1969-1978.
10. Федотов Г. П. Святой Филипп Митрополит Московский. - Москва, 1991. - Печатается по тексту YMCA PRESS. - Париж, 1928.
11. Українські новини. - Алмати, 1996-1998.
12. Шахматов О., Кримський А. Нарис

си з історії української мови та Хрестоматія з пам'ятників письменської староукраїнщини XI-XVIII ст. - К., 1922.

13. Шахматов А. А. К вопросу об образовании русских наречий и русских народностей // Журнал Министерства народного просвещения. - СПб., 1899. - Апрель.

14. Афанасьев Ю. Взгляд из Москвы // Простор. Алматы, 1998.

15. Солженіцин А. Август чотирнадцатого // Роман-газета. - Москва, 1991-1992.

16. Александр Невский // Серия "Защитники земли Русской". - Москва: Граница, 1993.

17. Владимир Мономах // Серия "Защитники земли Русской". - Москва: Граница, 1993 г.

18. Гумилев Л. Н. В поисках вымышленного царства. - СПб., 1994.

19. Гумилев Л. Н. Меня называют евразийцем. - Алма-Ата, Жалын, 1991.

20. Равич Николай. Две столицы. - Москва: Сов. писатель, 1982.

21. Народы России: Сб. - Париж, 1861.

22. Полосына-Василенко Н. История Украины (1900-1923 гг.). - К., 1991.

23. Храповицкий А. В. Памятные записки А. В. Храповицкого статс-секретаря Императрицы Екатерины Второй. - М.: В/о Со-

юзтеатр СТД СССР, 1990. - Репринтное воспроизведение издания 1862 г.

24. Радищев А. Н. Путешествие из Петербурга в Москву. - Москва, 1989.

25. Литература и культура Древней Руси: Словарь-справочник. - Москва: Высш. шк., 1994.

26. Заичкин И. А., Почкаев И. Н. Русская история от Екатерины Великой до Александра II. - Москва: Мысль, 1994.

27. Щербина Ф. А. История Кубанского казачьего войска: В 2 т. - Краснодар, 1992. - Репринтное воспроизведение 1910-1913 г.

28. Лызов А. И. Скифская история. - Москва, 1990.

29. Шахматов А. А. Разыскания о древнейших русских летописных сводах. - СПб., 1908.

30. Костомаров Н. И. Две русские народности. - К., 1991.

31. Бушков Александр. Россия, которой не было. - Москва: Олма-Пресс, 1997.

32. Кониский Георгий. История Русів. - К., 1991. Перевидано по виданню: - Москва, 1846.

33. Сичинський В. Чужинці про Україну. - К., 1992.

34. Английские путешественники в Московском государстве. - М., 1937.

35. **Скальковский А. О.** Історія Нової Січі, або останнього коша Запорозького. - Дніпропетровськ: Січ, 1994.
 36. **Труд.** - Москва, 1998.
 37. **Кедров К.** Все под одним Богом ходим // Известия. - Москва, 1997. - 12 лютого.
 38. **Афанасьев Ю. Н.** Пора перестать верить историческим мифам // Аргументы и факты. - Москва, 1997. - № 46.
 39. **Известия.** - Москва, 1994. - № 12.
 40. За чим черепом пришла обезьяна? // Известия. - Москва, 1992. - № 50.
 41. **Аргументы и факты.** - Москва, 1995. - № 2; № 3.
 42. **Славянская трагедия** // Труд. - Москва, 1998. - 29 мая.
 43. **Аргументы и факты.** - Москва, 1994. - № 17.

44. Комсомольская правда. - Москва, 1997. № 162.
 45. **Лужков Ю.** На моих часах всегда Московское время: Интервью // Труд. - Москва, 1997.
 46. **Там, где русские** соблюдают Шабд и справляют Пейсах // Известия. - Москва, 1988. - № 73.
 47. **Колесов Ю.** Страсти вокруг Крыма // Труд. - Москва, 1995. - 8 апр.
 48. **Известия.** - Москва, 1998. - № 76.
 49. **Аргументы и факты** - Москва, 1998. - № 15.
 50. **Известия.** - Москва, 1998. - № 73.
 51. **Комсомольская правда.** - Москва, 1996. - 23 апреля.
 52. **Родина.** - Москва, 1989. - № 12.
 53. **Позняк З.** Об опасности русского империализма // Известия. - Москва, 1994. - № 12.

54. **Щеголихин И.** Вынырнуть из омула диссидентского утопизма // Казахстанская правда. - Алма-Ата, 1994. - № 65.
 55. Забыть о расправах // Труд. Москва, 1998. № 184.
 56. **Чуев Ф.** Сто сорок бесед с Молотовым. - Москва: Терра, 1991.
 57. **Савин А.** Фаворите Екатерины II. Москва: Дело, 1912.
 58. **Короленко П. П.** Двухсотлетие Кубанского казачьего войска (1696-1896). - Екатеринбург, 1896.
 59. **Дашкова Е.** Записки 1743-1810. - Ленинград: Наука, 1985.
 60. **Хмельницька область** // Історія міст і сіл УРСР - К., 1971.
 61. **Історія Отечества:** (Люди, идеи, решения). - Москва, 1991.

ПІСЛЯМОВА Москва ординська

Мене, як людину, в якій загострене почуття до несправедливості, завжди непокоїла думка - звідки пішов і досі живе міф про історичну колиску, в якій гойдалися одразу три брати різного віку. Ще будучи учнем сільської школи, я ставив перед собою і учителем з історії таке запитання і постійно відчував, що цим самим я "заганяю" радянського учителя-історика в глухий кут. А питання, було досить-таки шкільне, просте і, як мені здавалося пізніше, навіть найвне. Бо й справді, як можуть одночасно гойдатися в одній колісці три рідних брати різного віку - одному з яких понад тисячу літ, другому - десь вісімсот, а про третього я вже й мовчу. Учителю історії завжди відповідав так, ніби переді мною виправдовувався, а приклади наводив такі, які не вписувалися в жодний найелементарніший закон логіки. Інколи це закінчувалося тим, що викладач чесно признавався, що не готовий відповісти на те чи інше питання, щодо Київської Русі і Москви, і запевняв, що він відповість наступного разу.

Та я переконливої відповіді за радянських часів так ні від кого і не дочекався. Жоден історик тієї доби на питання "Звідки пішла і є Московська держава?", не дав відповіді. А у тому, що я чув від "істориків", не знаходив правди. Аргументи, факти звучали фальшиво, непереконливо, у них постійно порушувалася елементарна логіка, а отже, й істина. Тебе не залишало відчуття містифікації. Постійно відчувалося, що не сходяться кінці з кінцями. Історія ж України фактично зводилася до двох гетьманів: одного хорошого, бо добровільно приєднав Україну до Москви (це Богдан Хмельницький), а другого - поганого, "зрадника" - Івана Мазепи. Решта в історії - суцільні білі плями, якщо не сказати точніше - чорні плями в нашій історії,

які ніколи для українців не висвітлювалися. Ще більше аналогічних питань у мене з'явилося в наші дні. У дні народження світового павутиння - Інтернету. Він заряснів у буквальному розумінні цього слова, по-перше, ненавистю до всього українського з боку імпершівністичного інтернетівського елементу. По-друге, поруч з дикими образами на адресу українців і незалежної України "без своєї історії", постійно згадується теорія Миколи Марра про Україну, як "окраїну" Росії, а, по-третє, щодня і щогодини мерехтять і маячать дилетантські фрази російськомовних міщан, які вдають з себе дипломованих істориків, що українська мова - це зіпсована польська мова, що назву "Україна" придумав у 1922 році комуніст М. Скрипник, що "українські буржуазні націоналісти" Сталін і Хрущов, подарували Україні Західну Україну, Закарпаття, Крим тощо. Щоправда, при цьому не згадують, що ще до Сталіна 22 січня 1919 року була злука Великої України і Західноукраїнської республіки в одній державі. Що навіть панславізмська ідея (XII ст.) московських шовіністів стверджувала, що під Австро-Угорщиною живе "братній український народ" і його треба визволити від окупантів "нашої землі" і об'єднати в один союз. Цю ж панславізмську ідею так званої російської буржуазії, постійно повторювали комуністи Леніна-Сталіна, як і нині повторюють у своїх програмах представники п'ятої колони, представники Кремля, комуністи типу Петра Симоненка і "прогресивної" (правильно сказати б - регресивної партії) "соціалісти" Вітренко. Але ті й ті мовчать, що після першого "подарунку" Криму (1922 р.) в Україні "добровільно" забрано етнічні українські території і ліквідовано українські школи, в так званій, чорноземній зоні (райони Вороніжчини, Курщини, Саратовської області). Червоними комісарами "відтя-

пано" одну з перших столиць УРСР - Таганрог (столиця комуніста М. Скрипника), де понад 65 відсотків населення - етнічні українці. За другим "подарунком" Криму "добровільно приєднали" (1954 рік) до Російської Федерації споконвічно українські міста Білгород і Стародуб (Стародубський козацький полк) і деякі "менші шматочки" етнічної української землі, що належали козацькій Слобожанщині з переважно українським етносом. Тепер це Белгородська область. Але ті шматки землі названих областей, набагато більше, ніж території Криму.

Деякі "московські вчені" докотилися до того, що ними несподівано знайдені берестяні грамоти і літописні "зводи", котрі свідчать, що вони є предтечею "Повісті минулих літ". А в тих зводах нібито сказано, що Хрещення Росії відбулося чи то на березі Онежського озера, чи то на березі Москви-ріки, а звідти вже православ'я прийшло і до древнього Києва. Я відчуваю, що в ці рядки, написані мною, мало хто повірить і, певен, вважатиме, що все це не що інше, як сон рябій кобили. Бо це твердження рівнозначне московській теорії, що Київ, будучи центром Київської Русі, раптом став "окраїною" Московії. Так. Згоден. Все це висмоктане з пальця. Цим містичним "теоріям" немає ніякого історичного підтвердження. Тому, щоб переконати читача в правдивості моїх слів, візьму "зовсім свіжу історію". "Московську історію" вашого часу, учасники якої ще топчуть ряст і на нашій українській землі і на московській. Це стосується 1988 року. Ювілейного року хрещення Київської Русі. Про цей "історичний рік" я розповім кількома абзацами нижче, а зараз зроблю "ліричний відступ", щоб показати, звідки ростуть "історичні ноги" в Москві.

За кілька років до 1988 року я мав честь очолювати видавництво "Радянський письменник". Саме тоді видавничому керівництву від-

цензури, точна назва якої ховалася під вивіскою "Державних таємниць" (Ну, точнісінько, як нині ховається Московський патріархат в Україні під таємничою назвою Української православної церкви. Це та сама Кремлівська ідеологія панславізму) надійшла Постанова політбюро ЦК КПРС. В Україні її підписав секретар з ідеології Валентин Маланчук. Зводилася Постанова до одного - "Віднині Київську Русь писати тільки як Древня Русь чи Стародавня Русь". І цензура в радянської автури почала масово вилучати назву зі словом "Київська", навіть з літературних творів. Чергова "крамольна" назва "Київська Русь", підмінялася "Древньою чи Стародавньою". Того ж року надійшла й інша цековська директива (уже для бікуністичних книгарень) - книжки стародруку пов'язані з історією України приймати, але не продавати.

Ці книжки здавалися у спецфонди, де вибірково спалювалися, а чимала частина відвозилася у райцентр Козелець Чернігівської області і в славновісному Соборі, збудованому ще за гетьмана Кирила Розумовського, ті українські історичні книжки перероблялися на паперову січку. Там було кілька дядьків, які постійно робили з тих, так званих "антирадянських українських книжок" білу з чорними крапельками локшину.

Мені, як журналісту, випала нагода побувати в цьому Соборі з нині покійним письменником і моїм другом Юрієм Кругляком. Звідти, з Козелецького собору, за кілька пляшок з закускою ми "цілком таємно" виміняли кілька томиків забороненої літератури. Я, зокрема, там уперше познайомився з "Малоросійським родословником" (4 томи, п'ятий не закінчено) Вадима Модзалевського про українську аристократію. З цього, до речі сказати, "Родословника", я тоді дізнався, що "модний" на той час шлягер про "корнета Смоленського", і сам рід Смоленських нале-

жить до малоросійської аристократії. Я цим "Родословником" був вражений. Адже нам, українцям, постійно вбивали в голову, що ми - це суцільні грекосої, а подекуди і пролетарський клас. Юрко ж виміняв на пляшку "Історію Русів".

Після знайомства з цими книжками, я усвідомив, що таке містифікація на державному рівні: обдурювання, висівання у душі нашого народу бацили стида і сорому за свою мову, культуру, за так звану "шароварщину", за свою історію, в якій суцільні "зрадники". За історію, котру нам написали в Москві советські комуністи, і як починалася від Богдана Хмельницького і кінчалася черговим генсеком.

У той час якраз повернувся з еміграції Шульгін, московський чорносотенець. Його ледь не в обійми взяла советська влада. Почала ставити фільм, у головній ролі якого грав сам Шульгін, білогвардійці і співробітники генерала Денікіна. Його геніальний вислів залишив у моїй національно пробудженій університетом свідомості усі крапки над "і". Тоді Шульгін під час своїх лекцій по "Союзу нерушимому" повторив свою крилату фразу, яку він висловив ще в 1926 році в книжці "Три столиці": "всьо как было, только немножко хуже". Під цим "хуже" малося на увазі "собіраніє русскіх земель", а от викорінення комуністичною владою усього українського, чого не могла досягти політика царської Росії, було навіть на кілька порядків вище. Він був безмежно щасливий, що мазепинці тепер у таборах ГУ-Лагу, до чого не думалася царська Росія. Словом, йому все сподобалося у розрізі імперського панславізму. Він зрозумів, що Чингісхан, як і всі московські царі, мріяв помити свої чоботи в Індійському океані, так мріють до сьогодні і московські комуністи, що оголосили на весь світ "дайош міровую революцію". Кожен московський цар-батюшка мріяв про теж саме. От тільки висловлювався трохи по-іншому. Але щодо чобіт, то їхні думки та ідеї ніколи не розходилися і тепер не розходяться. Я маю на увазі той самий Індійський океан. Згадаймо хоча б нинішні вислови нового Московського ідеолога "демократичної Росії" віце-спікера Держдуми Володимира Жириновського і карикатури на нього чи мультфільми, в яких він мие свої чоботи в названому океані.

Відповідь на мої шкільні та й університетські питання викладачам історії, як так тоді й не дочекався. Але після Козельця ясно зрозумів, що лінія КПРС така ж, як лінія усіх московських царів. Тягнеться вона від царя Михайла (батька Олексія Михайловича) до Суслова, до Жириновського, до Бабурина, до Затуліна і до інших, їм подібних, імпер-шовіністів. Адже саме цар Михайло (1622 рік) наказав спалити на території Московії всі примірники "Учительного Євангелія" К. Староцького, що були видрукувані в Україні.

Навчаючись в Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка, я був свідком, як спалили мало не всю українстику з бібліотеки Вернадського. Пригадую слюзи нашого професора і письменника Арсена Іщука, який тоді нам сказав: "Це палять не бібліотеку. Це випалюють нашу українську історію і нашу пам'ять".

А вже в жовтні 1988 року я нарешті отримав остаточну відповідь на питання, яке мене хвилювало. Ця відповідь надійшла з невеличкого Баварського містечка Туцінга, де зустрілися советські атеїстичні ідеологи, недовіряні комуністами священники СРСР і їхні колеги-емігранти білогвардійці. Саме сюди, в капіталістичну Баварію, з'їхався соціалістичний "священий московський синод", щоб, по-перше, ректору Євангелічної академії вручити церковний орден Сергія Родонеського, а, по-друге, двом професорам-німцям (як тут не скажеш Шевченковими пророчими словами - німець історію пише) Мюнхенського університету доручили прочитати дві лекції на тему (вслухайтесь в музику слова) "Тисячолітнє хрещення Росії". Подібними заголовками (очевидно, за гроші з партійної Кримінальної каси) заряслила чи не вся буржуазна преса того часу, не кажучи вже про комуністичні газети - італійську "Уніта" і французьку "Юманіте".

З 7 по 11 жовтня 1988 року професор згаданого Мюнхенського університету Вольфганг Касак виголошує півторагодинну доповідь, лейтмотивом якої було "1000-річчя Російської православної церкви". Другий Мюнхенський професор Гюнтер Штекль (також, певний, за партійні внески членів КПРС) читав лекцію на тему "1000-річчя держави і церкви Росії". Ну, чи не сон рябі кобили?

Окрім гонорару, професорам-німцям і білогвардійським священникам-емігрантам, комуністичний Кремль тоді ж вручив золоті і срібні медалі, випущені Московскою на честь "1000-річчя (!!! - знаки оклику мої. - О. Ч.) хрещення Росії (!!!)". Свідком цього був і нинішній патріарх Київського патріархату, його Святісність Філарет. У розмові зі мною, він сказав, що більшої брехні і страшнішого святотатства над церквою, над історією і пам'яттю українського народу він не чув за все своє свідоме життя.

Від себе додаю, що тоді мало хто з "учених славистів" Німеччини знав, що ввуки білогвардійців, присутніх на цьому "святі історичної брехні", уже відмічали в минулому столітті 1000-річчя Російської держави. А саме в 1862 році. Відомий чи не кожному українцеві скульптор Михайло Мікешин (1835-1896), графік та ілюстратор, автор пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві, на Софіївській площі, створив монумент "Тисячоліття Росії", який поставили в Новгороді ще в 1862 році. (Див. будь-яку енциклопедію, чи хоча б "Советский энциклопедический словарь").

Під час новітнього "історичного симпозиуму" в Баварії, Росія вдруге (!!!), через 126 років, відзначає "своє" "Тисячоліття", "свою" державність. Разом з тисячоліттям Хрещення Русі. Коли Москва втретє відзначатиме своє "Тисячоліття", ще невідомо. Слово Україна в Баварії не згадувалося в жодному контексті. Начебто не було уже ні Києва, ні навіть советської республіки УРСР. Назва "Русь" звучала, як синонім до Росії. Хоча її в епоху Хрещення Київської Русі ще й в зародку не було. Ніхто з присутніх, звісно, не сказав, що спадкоємницею Київської Русі є УРСР, як тоді називалася Україна, і що її населяє корінний древній народ - українці, а назва цієї стародавньої держави, поруч з іменем "Русь" згадується ще в XII столітті (перша згадка про Україну у літописах - 1187, друга - 1189), тобто тоді, коли ще не було навіть Московії, не те, що Росії. Бо навіть Московський улус народився тільки в 1277 році, за князя Данила.

Назву "Русь" - тут, у Баварії, також не вживали у зв'язі з прикметником "Київська", а тільки Древня, Стародавня, чи просто безцеремонно - "Тисячолітня Росія", або "Тисячоліття Російської право-

славної церкви". Ось чому у наше видавництво (та й в усі видавництва СРСР) надійшла Постанова "віднині писати тільки Древня, чи Стародавня, а не Київська Русь".

Тоді там, у Німеччині, чи не вперше комуністичні ідеологи-атеїсти побраталися з емігрантами-білогвардійцями і стали одностудіями. Однодумцями з тими, яких свого часу взаємно знищували. Советські атеїсти підривали церкви, або перетворювали їх, познімавши хрести, у господарські склади, а церковних служителів розстрілювали, розпинали на хрестах, перевіряючи, чи є Бог на світі, або вкращому випадку, відправляли навечно до Сибіру. Але тепер, в цю "історичну мить", возз'єднавшись у своїх думках і помислах, через тисячолітній ювілей Хрещення, брехливо перед усім цивілізованим світом утверджували "історичну правду" про "російське хрещення", а заодно і тисячоліття своєї нібито "Російської історії". Тепер я чітко усвідомив, що там, де йдеться про історичну брехню, фальсифікацію, добровільне приєднання "диких народів" до "цивілізованої Росії", московський панславізм, тобто ідея добровільного об'єднання слов'янських народів, а точніше кажучи, націоналістична ідея завоювання, яка тягнеться від далеких золотоординських нащадків про завоювання усіх народів світу, є завжди спільним в ідеях і поглядах як у білогвардійського елементу, так і в московських безбожників-комуністів. Різниця тільки в тому, що білі до цього мріяли дійти під двоглавим орлом, червоні - під п'ятикутною зіркою.

Ця советська, як і царська, безсоромність подавалася, як істина в останній інстанції, незважаючи навіть на те, що емігранти-білогвардійці пам'ятали, що їхні діти і правнуки уже святкували один раз тисячоліття Московської імперії. Про це жона було прочитати в московських, петербурзьких та емігрантських виданнях.

Словом, фальсифікація історії Московією ніколи не знімалася з порядку денного Кремля. Москва безцеремонно, не оглядаючись на цивілізовані світи, могла відсвяткувати "Тисячоліття історії Росії" в 1862 році і поставити пам'ятники в Новгороді, так і в 1988 році, випустивши золоті медалі, ордена "Тисячоліття Росії", "Хрещення Росії" і "Заснування Російської

православної церкви". У цьому питанні вона ні в кого не позиає безсоромних очей. Навіть у безсмертного Сірка. Коли йдеться про Московські інтереси, Москва ні на кого і не звертає уваги. В тому числі і на свої історичні джерела, книжки та історичні дати. Але хочеться деяким історикам нагадати, що містарееспубліки Новгород і Псков не мали ніякого відношення до Московії, до угро-фінських племен. На території цих "демократичних республік" жило корінне словенське плем'я - в'ятичі. Новгород і Псков були завойовані і жорстоко винищені московськими князями. Одних тільки новгородських повстань (демократичний дух слов'янства) було понад 5. Остаточо підкорення Новгорода відбулося за великого князя Московського Івана III (1440-1505). А великий князь уже "всєя Русі" Іван Грозний (Лютый, як прозвали його новгородці) остаточно знищив "бунтарський дух" новгородців, зміцнивши ядро єдиної Московської держави, додавши до неї два "покорьонних ханства" - Казанське і Астраханське та для зміцнення самодержавства і підсилення централізації увів опричину.

Івану Лютотому належить й історична фраза, пов'язана з бунтівними Новгородом і Псковом. Вона князем була сказана, коли йому доповіли, що потоплені новгородці спливають на поверхню озера. Особливо жінки і немовлята. Цар наказав, до матерів з немовлятами поприв'язувати мотузками каміння... "і кінці у воду". Чоловіче населення, яке після битв залишилося живим, взято в полон і поетапно відправлено до Москви, аби перемішати кров демократа з рабом, яким завжди був москвіт. Згадаймо листи Вольтера до Катерини II. "Москалі менш цивілізовані, ніж мексиканці за часів Кортеса: народжені рабами своїх панів, таких же варварів, як і вони, ниділи в темноті, без усяких мистецтв і не відчували навіть у тому потреби". Новгород і Псков і почав за великих московських князів масово заселятися москвітами. Тими москвітами, які "до сповіді ходили тільки у випадках дуже страшних злочинів, а після сповіді без ніяких докорів сумління йшли знову красти і убивати" (з листів Вольтера до Імператриці Катерини II).

Московські князі у новгородців повністю знищили так званий "новгородський

демократизм", аналогічний Київській Русі - віче, і увели централізоване управління. А дух віче в Україні зберігається, як бачимо по наших парламентських виборах, і досі. Повертаючись назад, скажу, що його, мов естафетну паличку, підхопило від Київської Русі і Запорізьке козацтво, що дало підстави Карлу Марксу назвати Запорізьку Січ "першою в світі демократичною республікою".

Та повернімося до Новгорода і Пскова. Ось що пишуть Санкт-Петербурзькі видання (1896) в "Истории человечества" "однак пройшли ще століття перед тим, як вся Русь (?) стала християнською. Коли там (у Новгороді) було засновано в XII столітті архієпископство, то також архієпископа (як і в Києві) ще обирали на віче". Отже, до святкування 1000-річчя Московського хрещення - Третього хрещення, росіянам треба чекати ще 200 років, а тоді вже відмічати і святкувати. Чи то в Новгороді, чи то в Пскові, чи то в Мюнхені. Але тільки в 2200-му році. Не раніше.

Саме це підтверджує і енциклопедія Южакова (також Санкт-Петербурзьке видання). Там чорним по білому написано, що в XIII столітті чернець Київсько-Печерського монастиря святий Кукша, як місіонер вперше вирушив до поганських угро-фінських племен (тобто тоді на території нинішньої Московії ніякої Росії не існувало), сіяти "вічне і добре", але там його убили, як пізніше багатьох послідовників Кукші, що також намагалися прищепити християнство неслов'янським племенам та навчити їх читати і розмовляти мовою Київської Русі, якою (за твердженням професора Московської духовної академії, історика В. Ключевського) розмовляли тоді так, як нині малороси.

Відчуваючи "історичну нестиковку" в своїй Московській історії (Карамзін, Ключевський, Соловйов), "демократична" Москва після розпаду Союзу, починає докопуватися до своїх історичних коренів, добре розуміючи, що незалежні держави - Україна і Білорусь, не кажучи вже про інші республіки, писатимуть негайно свою правдиву історію, а не ту, що їм написав німець. Зокрема Г. Міллер (за Катерини II) під орудою графа Шувалова. Першим відгуком на цей заклик з'явився монографія на 735 сторінок під назвою "Імперія". Московські історики Гліб Носовський та Анатолій Фоменко у видав-

ництві "Факторіал" (Москва) видають її в 2002 році. У ній "документально" доводиться, що нинішня велика Московія - це вже не Київська Русь, а Велика Татарія, тобто - Золота Орда, а москвіти - нащадки Золотої Орди.

Президент Російської Федерації Володимир Путін негайно скликає науковий московський світ і перед істориками, археологами та антропологами ставить конкретне питання, яке зводиться приблизно до такого: є Російська Федерація, є незалежна Україна. І виходить, що не все гаразд в нашому домі. Москва в Росії, а її справжня історія начебто в Києві. Чи не час переглянути історичні факти і розпочати власну Московську історію, з дня її заснування до сьогоднішніх днів. Тепер уже В. Путін хоче увійти в історію. Можливо, й об'єктивно. Дай Боже. Але пам'ятаючи ментальність Москвіта, вона дає мені підстави все ж сумніватися в тому, що Москва напише колись "чесну історію" свого краю.

Коли ж мені до рук потрапила книжка "Країна Моксель-Московія" Володимира Білінського, я поклав собі за мету - за будь-яку ціну видати її, щоб наші "малороси", нарешті, знайшли ту історичну правду і відповідь, яку не могли знайти століттями самі українці. Адже нашу історію й справді за нас писали німці. Може, саме тому й досі ми так часто самі себе запитуємо "Хто ми є і звідки?" Забравши, чи точніше привласнивши нашу назву Русь, Москва до цього часу стверджувала себе спадкоємницею Київської Русі. На нас, українців, колишніх русів, русинів, навішували ярлики - чи то хохли, чи то малороси, чи то черкеси, але тільки не ті, ким ми є насправді. А саме наша давня-предавня назва "Скитія-Русь" згадується у східнях великого Аристотеля ще в 384 році до нашої ери.

Історичне дослідження Володимира Білінського "Країна Моксель - Московія" - це, як на мій погляд, правдива історія про Великоросію. Праця ґрунтується майже виключно на російських джерелах та історичних фактах. Ця тритомна монографія є найпереконливішою історією Московії. Своєю аргументацією, фактажем, історія Володимира Білінського буквально перевертає український (та й московський) історичний світ, руйнує у нашій свідомості стереотипи і штампи, які нам нав'язували, допоки ми були під крилом двоголавого.

Монографія читається як захоплюючий роман, як чудова белетристика прекрасного публіциста. Від її сторінок не можливо відірватися. Рука постійно тягнеться до підкреслень і до конспектування.

Скажу без перебільшення: книга Володимира Білінського має стати настільною книжкою кожного українця. Особливо того, який досі байдужий до свого минулого, а отже, і до свого майбутнього. Прочитавши цю величезну, подвижницьку працю, я впевнено тепер кажу, що наша правдива історія воістину не вмере, не загине.

Знайшовши у книжках Володимира Білінського відповідь на історичне питання про "братню колиску", я тепер хочу закликати до морального порядку, совісті і честі, ще й братів-росіян, котрі мають нарешті позбутися синдрому "старшого брата", шанувати свою історію, не претендуючи, як завойовники, на чужу. На ту, яку їм, як і нам, подарував Господь Бог. Хай почуття національного сорому і ганьби живе в душі кожного народу, і це буде найкращим і найчеснішим застереженням від історичної брехні, бруду та фальсифікації й містифікації.

Олег ЧОРНОГУЗ

Проект видання книжки "Країна Моксель - Московія" українською мовою належить письменнику і громадському діячеві, видавцеві української літератури Олегові Черногузу мовою народу, історія якого століттями замовчувалася, трималася під сімома замками в Московській імперії, фальшувалась, випалювалася зі свідомості, з пам'яті українського і російського народів.

Колектив видавничої компанії вдячний Українцям з великої літери, котрі матеріально благословили українському світові цю велику (без перебільшень) працю Володимира Білінського. Адже книги під загальною назвою "Країна Моксель - Московія" - це мартиролог знищення святих нашого народу, справжній літопис його зв'язі і падіння. Спонсорів цього унікального видання варто назвати поіменно: це президент і віце-президент фундації родини Воскобіїників Галина та Олексій. Вірється, що список меценатів поповниться у наступних томах, який продовжить вияснення справжньої історії України.

Володимир ВОРОБЕЙ,
генеральний директор
видавничої компанії
"KIT".

• ВИДАННЯ АВТОРІВ
"БОРИСТЕНУ"

**Володимир
НІКОЛАЄНКО**

ПРОЛІСОК - ВЕСНИ ПРОВІСНИК

Ще білою пухнастою ковдрою лежав сніг на полі, а до людей вже прийшла Весна. Привіталась вона з Сонечком ясним, посміхнулася Небу блакитному і враз розтанув сніг і показалась на світ Божий чорна земля.

- Ой, леле, - сплеснула руками Весна, - треба мерщій землю прикрасити.

Побігла вона до печери, в якій всю зиму спали міцним сном квіти, та й каже:

- Ану, годі спати, пора, квіточки прокидайтесь. Кого ж з вас першою на світ Божий випустити?

- Нас, нас, - заговорили пишні троянди, - хіба ж є де квіти красивіші за нас?

- А ми хіба гірші? - обізвались тюльпани і гладіолуси. - Поглянь, які ми гарні.

- Ні-ні-ні, - загомоніли ромашки, - ми перші, ми перші. Бо нас он як багато.

І почала кожна квітка голосно себе розхвалювати. Мовчала лише маленька блакитна квіточка.

- Ану, тихо! - наказала Весна. Хто з вас мою загадку відгадає, тому першому на землі з'явиться повелю. Слухайте ж. Скажіть мені, хто в полі вранці Сонце зустрічає, а ввечері проводить?

Замовкли квіти. Ніхто не може загадку відгадати. І раптом подала голос найменшенька блакитна квіточка.

- Я, я знаю!

- Ви бачили, мураха озвалась! - засміялися чорнобривці.

- Сиди тихо і не дзвякоти, - зашелестіли жоржини, - тут ми нічого не второпаємо, а вона про щось хоче пятакати.

А Весна лагідно посміхнулася та й каже:

- Говори, говори, Квіточко.

- В полі Сонце вранці зустрічає і ввечері проводить селянин-хлібороб, - тихенько промовила маленька квіточка. - Я сама минулої весни бачила, як він цілий день землю орав.

- Вірно. Молодець! Бути тобі першою моєю провісницею, - сказала Весна.

Взяла вона маленьку блакитну квіточку в свої теплі долоні і віднесла до лісу. Ідуть люди мимо того лісу, побачать блакитну маленьку квіточку, посміхнуться та й кажуть:

- Пролісок з'явився! Значить, Весна прийшла, пора в поле виходити, землю орати та веснянки співати.

Редколегії журналу «Бористен» приємно, що автори часопису видають свої книги. Так, ми з глибокою вітхою вітаємо жителя м. Павлограда (Січеславщини) **Володимира НІКОЛАЄНКА** з виходом збірки з казками діда Олексія (був час, коли Володимир Григорович на місцевому телебаченні вів однойменну програму), новелами та гумористичними творами "Двері в хату відчиніть" (Дніпропетровськ, "Пороги", 2010 р.). "До моєї збірки - пише автор в передмові, - увійшли казочки, новели та гуморески для дорослих

та дітей. Маю надію, що моя книжка збиратиме вечорами за сімейним колом і старих і малих, щоб відпочити на якусь хвилину від телевізора та комп'ютера, почитати всією родиною про тих людей, які поряд із нами і велич душ яких ми, на жаль, не помічаємо. Отож, обличте свої турботи, увімкніть затишний світильник і сідайте до столу на ширшу і відверту розмову».

А ми пропонуємо для маленьких наших читачів дві казочки Володимира Ніколаєнка.

Бористенівці.

Жив та був собі їжачок. Та такий був хазяйновитий, що в усьому лісі кращого господаря не знайти. Все літо хатинку собі будував, а коли осінь настала, почав на довгу-довгу зиму харчами запасатися. Там яблучко знайде, там грушку-гниличку на свої голки наколе або грибів назбирає. І все оте добро в комірчину свою носить з ранку до пізнього вечора.

А неподалік від їжачка жила Лисичка. Побачила вона, як їжачок на зиму старається, та й каже йому:

- Бачу, запасливий ти дуже, тільки ж невже всю зиму на одній пісноті жити будеш, жодного разу м'яся не скуштуєш?

ЯК ЛИСИЧКА З ЇЖАЧКОМ ПОЛЮВАЛИ

- Та воно б не завадило, - зітхнув їжачок, - тільки де ж його взяти, коли мисливець з мене нікудишній?

- А нумо будемо разом на полювання ходити. Ось завтра в сусіднє село і підемо за курочками.

Другого дня, як тільки смеркатись почало, подались Лисичка з їжачком до села. Підійшли до однієї хатинки. Лисичка й каже їжачкові:

- Так, ти починай собак відволікати, а я до курочок навідаюся.

Почав їжачок туди-сюди двором бігати, ніжками тупотіти та хрюкотіти. Собаки почули, з двору повибігали та й кинулися до нього, гавкати почали. Лисичка ж тим часом у курник забігла, схопила дві курки, хотіла в ліс бігти, та так їй курятинки свіженької захотілось, що вирішила на місці, в курятнику, поласувати. А їжачок, коли собаки підбігли до нього, клубочком скрутився. Ті до нього і сяк, і так, а вкусити не можуть, бо ж як не підступиш, а з усіх боків голки. Побігли собаки в двір, аж чують - в курнику хтось плямає. Вони туди, аж там Лисичка курочку доїдає. Кинулись собаки на неї, вона - тікати. Ледь-ледь врятувалась, а тільки половина її пухнастого хвоста в зубах одного собаки залишилась. Зустрілись Лисичка і їжачок в лісі.

- Де ж твоя курочка? - питає їжачок.

- Та там такі всі худючі були, що жодної путньої не вибрала.

- А півхвоста де загубила?

- Хіба ти не знаєш, що довгі хвости зараз не в моді? Ось в перукарні мені його й підстригли трохи. Ну, годі теревенити, завтра збирайся, по гусей підемо.

Пішли другого вечора вони в інше село. Та, бачте, не повезло й цього разу. Як не відволікав собак їжачок, а вони таки вчули, що Лисичка в господаря їхнього найжирнішу гуску вкрала. Наздогнали її, здобич Лисиччину відібрали і хвоста злодюжці зовсім відкусили.

Зустрів їжачок Лисичку в лісі, побачив, що вона безхвіста, та й питає:

- А що, сусідонько, мабуть, гусочки худючі були, а ти, від собак тікаючи, знову в перукарню забігала?

- Годі тобі з мене сміятися, - плаче Лисичка. - Може, завтра індиками розживемося?

- Ні, Лисичко, - сміється їжачок, - годі вже з мене такого полювання. Тобі, ондечки, собаки хвоста відгризли, завтра ще й з мене всі голки повискубують. Краще вже буду без клопоту та мороки свої грушки-яблук збирати.

КОЗАЦЬКІ РОЗВАГИ

У спортивному комплексі ДНУ ім. О. Гончара відбулися командні змагання студентів під назвою «Козацькі розваги». Захід організували голова університетського спортклубу, старший викладач О. М. Палієнко, старший викладач кафедри спортивного виховання В. В. Шевченко, а також Рада спортивного студентського комітету ДНУ.

У своєму вступному слові до початку гри старший викладач Ю. Ф. Жеребцов зауважив, що серед студентської молоді досить поширені «Козацькі розваги». Програми цих змагань дуже різноманітні і включають командні та особисті різновиди протиборств, естафети.

Завідувач кафедри фізичного виховання та спорту В. І. Саричев наголосив, що таке спортивне свято відбулося за ініціативою кафедри в університеті вперше. У

ньому взяли участь хлопці всіх 15-ти факультетів Дніпропетровського національного університету, вони продемонстрували свою козацьку силу та вміння краще за всіх перетягувати канат за олімпійською системою, підіймати гирі вагою 16 кг, стріляти, переносити «пораненого» товариша, стрибати приставними кроками, вести м'яч ногами змійкою, переносити три баскетбольні м'ячі, бігати у присіді, кидати м'яч з подвійного кроку. Крім цього отамани кожної з команд мали пройти

випробування на швидкість віджимання на руках та стрибка-ми через скакалку. Факультети грали на виліт.

«Такі заходи завжди цікаві та корисні, - ділиться враженнями учасник подій. - Адже командна гра є важливою протягом всього нашого життя. Участь у змаганнях сама по собі захоплює, а особливо, коли присутня така національна тематика: шаровари, вишиванки!»

На цій щирій демонстрації козацької сили сучасних чоловіків привертала увагу не лише українські костюми та пісні, якими супроводжувалися змагання. Яскравими виступами вразили гості свята: збірна області з карате під керівництвом майстра спорту С. Кочака, збірна команда ДНУ з художньої гімнастики, дівоча група підтримки ДНУ і танцювальний гурт «En'Ex'Feel», який встигли полюбити за запальні танці у стилі хіп-хоп.

Перше місце у змаганнях посіла збірна фізико-технічного факультету, друге місце вибороли студенти факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем, а третє - біологічний факультет.

Богдана БАЛАНДА, студентка ДНУ.

Катерина ОГЛУ-РОМАНОВА

Вкотре завесніло. Прокинулася природа після довгого зимового сну, покрилася земля молодю травюю ніжно-зеленого кольору. Бує, сніжить вулицями вишневі цвіт, кружляє весняна заметіль абрикосового квіту.

ПРИЇЗДІТЬ, ДОПОКИ Є КУДИ... ПРИЇЗДІТЬ...

Полинули в небесній блакиті першими гомінливими клинами гуси-лебеді, чується щасливий клік веселиків, що повертаються додому з чужих країв.

З весною прийшли і весняні свята.

Свято світлого Воскресіння Господнього, Великдень, Свята Паска.

Це той день, коли весь хрещений і не хрещений люд поспішає до батьківської оселі, збираються всі за єдиним столом, на якому вже красуються запашні білоголові посвячені паски, згадують своїх живих і померлих, а матері та бабусі частують рідних вечерею, благословенною Богом.

ВИТОКИ

Це той день, якого у кожному селі колись з нетерпінням і чекали гарненькі вибілені хатки, потопаючи у буйнокутті вишневих садів, а біля них у святковому вбранні, у мережаних білих хустинках сиділи чепурні бабусі.

Шанобливо уклоняючись, вітали їх перехожі:

- Христос Воскрес!

- Воістину воскрес! - відповідали ті.

І частували один одного цукерками, крашанками, пиріжками. А ми, діти, кожен із своєю совістю, теж прямуємо до них на уклін.

То ж поспішайте, люди, сини та доньки, летіть додому на самій крилатій ракеті, летіть, доки вас чекають, приїздіть, доки є куди, доки сива чайка - рідна ненька, вас дожидає, доки батько сивочолий чекає своїх чаєнят.

Приїздіть до мами, яка ще моторненько готується вас зустріти.

А ще частіше прилітайте, коли вже ненька тільки й може, зіп'явшись на ціпок, виглядати діток біля воріт рідної садиби. Вона, хоч і покинута, але так хоче вірити, що не забула.

Приїздіть, поки весняний вітерець ще пестить сиве чоло батька, поки сонечко гріє тихі материнські вуста і натруджені руки.

Та навіть і тоді, коли відійшли вже ваші рідні за обрій - все одно приїздіть: поклонитись дорогим могилам.

Поговоріть з ними, вони все почують і зрозуміють вас.

Попросіть прощення, вклоніться низько, як не могли вклонитися живим у своїй непокорі, гордовитості, байдужості.

І який би день не був: чи то дощ, чи сонечко, чи туман чаєту по вибалках - схиліть свої голови перед їх пам'яттю.

Бо доки ми їх пам'ятаємо, доки не порветься ниточка людської пам'яті, доти житиме наш рід у дітях, онуках, правнуках, доти житиме рідна Україна.

м. Павлоград.

• У ІВАНА СМІХОВАНА

Михайло ПРУДНИК (Київ)

Відповідальний за випуск телепрограми "Вісті по двісті" повчав кращого репортера й оператора:

- Глядач крутить носом від нашої передачі. Що ми пропонуємо: "Спікер прийняв гостей", "Президент дав обід". Кому?

- Як кому? Главі сусідньої держави, - здивувався репортер, який звик топтати газони біля "палаців влади".

- Для чого цими обідами і гостями дратувати народ? Усі знають, що в гостях не тільки обідають, а ще й горілку п'ють. Ви поїдете у якесь глухе село. Знаєте, що наше село, як казав один письменник, вигибає? А ми тільки наших можновладців і показуємо... Зрозуміло?

- Зрозуміло...

Наступного дня під вечір знімальна заїхала у непримітне село Качконоси.

Якщо по правді сказати, його й селом важко було назвати. Там залишилося жити кілька дідусів та десятко-другий бабусенцій.

- Ну, як поживаєте? - зазирнув на подвір'я до баби Марії репортер.

- Ой, синку, біжить наш вік, як вода по камінню. Минули ті роки, як розпирали пироги боки.

- А пенсіюносять?

- Таносять. Але ж дуже куценьку.

- А буряки в господарстві викопали?

- Так бензини немає, - підключився до розмови дід

Грицько, котрий з ціпком дріботів повз бабине обійстя.

А тут і баба Федора, без якої у селі, як кажуть, і вода не освятиться:

- Що, Маріє, онуки приїхали?

- Та ні, ми з телебачення, - відповів за неї репортер. - Хочемо показати ваше село по телевізору. А фермери у вас є?

- Он баба Векла. Вона все життя на фермі пропрацювала, - кинув дід Гриць-

Грицько, набиваючи люльку тютюном.

- Шановні! А чи не можете ви ще раз про це розповісти, щоб ми на плівку зняли і людям покажемо? - попросив репортер. - Правда, уже темнуватого...

- То можна у клубі. Там хоч і холодно, зате світло є...

Незабаром у клубі зібралось усе село. Баба Марія з цього приводу пов'язала квітчасту хустину: "Це мій покійний Василь на весілля

- Ви ж, дітки, з дороги. Перекусіть, - запрошують знімальну групу.

Випили по одній, потім ще по одній...

- Ну, а тепер за роботу! - скомандував оператор і навіс камеру на бабу Федору. - Говоріть!

Баба Федора глянула на односельців, поправила хустину і затягнула:

- Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці...

- Та й на вечорниці-і-і!!! - підхопили односельці.

Потім заспівали: "Несе Галя воду", "Розпрягайте, хлопці, коней" і так далі, і так далі.

Співали до третіх півнів...

А наступного дня усе село зібралось біля телевізора у діда Грицька, щоб подивитися програму новин.

І ось показують, як натхненно співає баба Явдоха, яка квітчаста хустина у баби Марії, як хвацько витанцює, розмахуючи шаблею, дід Грицько...

А тим часом диктор повідомляє: "Жителі села Качконоси з ентузіазмом сприйняли нову політику щодо переїзду у агропромислово-му комплексі, державотворчі процеси, які зусиллями нашого парламенту, Кабінету Міністрів і Президента..."

Але в цю мить в усьому районі, з метою економії, відключили світло.

Екран повільно згас.

Що було далі, так у Качконосах і не дізналися. Гарна, мабуть, передача...

НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ, або ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ...

ко. - Бабо Векло! А йдїть-но сюди! Тут про вас хочуть серіал зняти!.. Хе-ха!.. "Тропіканку"...

- П'ятдесят годочків, синочки, на фермі пропрацювала, - підійшла баба до гурту. - Ото поки ферма не завалилася. Немає тепер ферми. Кумейкин син з неї, кажуть, у городі палац собі будував.

- А хліб возять?

- Так воно б, може, й возили, але магазин закритися. Продавця немає. Дід Мефодій там працював, поки оті мільйони не почалися. Не міг він отим мільйонам ради дати. "Голова, - каже, - від тих нулів пухне. У мене ж тільки три класи і півкоридора освіти". А тепер уже навчилися самі пекти, - сумно закінчив дід

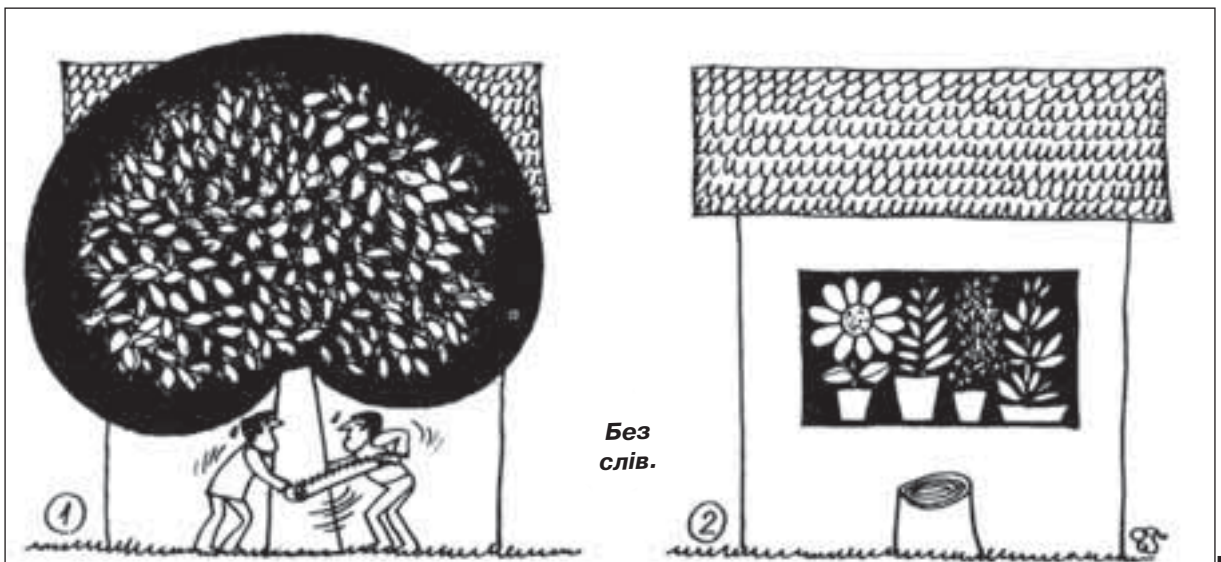
подарував", - хвалилася бабі Явдосі. А баба Явдоха дістала найкращу свою кофтину і чобітки: "Аякже! Уся країна буде дивитися!" Дід Грицько одягнув "парадне" галіфе, ще й шаблю на бік почепив: "Це мені батько Махно подарував. Ну як я, дівчата, ще ого-го-го?"

Дід Мефодій теж одягнувся, як на парад: при всіх орденах і медалях.

Баба Марія принесла ще й бутель слив'янки. Баба Явдоха - пироги з яблуками і капустою. Дід Грицько - шмат сала і кров'янку: "На Покрову кабанчика закололи..." Дід Мефодій - пляшку "казьонки": "Щоб усі бачили, що в Качконосах не тільки домашню п'ють!"

Накрили стіл.

• СМІХ ТА Й ГОДИ

Без
слів.

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

НІМЕЦЬКІ

- ✓ Правда на світло просить-ся.
- ✓ Який засів, такий і врожай.
- ✓ Хто хоче все робити, нічого не зробить до пуття.
- ✓ Добра воля добачить аж із поля.
- ✓ Коли владар захоче яблука, його слуги заберуть і яблуню.
- ✓ Де великий зиск, там великий обман.
- ✓ Скрипаль багато струн порве, поки навчиться грати.
- ✓ Хто удачу хоче мати, мусять сам про те подбати.
- ✓ З малої криниці можна так само напиться, як і з великої.
- ✓ Те дерево, що часто рипить, нелегко ламається.

ВІРМЕНСЬКІ

- ✓ Навіть сонце так сироту не зігріє, як руки друзів.
- ✓ Ціну золоту знає ювелір.
- ✓ Не буде давній друг ворогом, давній ворог - другом.
- ✓ Гадюка курчам не стане.
- ✓ Дівчина - світильник чийогось дому.
- ✓ Поганий день стане добрим, поганий чоловік - ні.
- ✓ Невдахи і на верблюді собаку вкусить.
- ✓ Криве дерево від того, що його обтешуть, не випрямиться.
- ✓ На віслюкові сидить, віслюка шукає.
- ✓ Погана звістка швидко долітає.

ЧЕСЬКІ

- ✓ Скільки країв, стільки й кроїв.
- ✓ Як бідного мають повісити, зразу й мотузку подають.
- ✓ Краще три роки судитися та сеймувати, ніж рік воювати.
- ✓ Від вогню віддалений не бува обпалений.
- ✓ Що повніший колос, то нижче хилиться.
- ✓ Дівчина без хлопця, як риба без води.
- ✓ Материні руки й коли б'ють, то м'які.
- ✓ Чим горщик навариться, тим і черепок тхнутиме.
- ✓ На тверде поліно твердо-го треба клина.
- ✓ Голки шукаючи, свічку спалили.

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 - В Україну: 30-40 днів
 - В Москву: 30-40 днів
 - В Ст. Петербург: 35-45 днів
 - Решта регіонів на www.meest.us
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

- В Україну: 3-5 робочих днів
- В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by ImageMedia.com

ПОСТАТІ ДІАСПОРИ

Добродій Іван Буртик належить до, так званої, «третьої хвилі» нашої еміграції у західному світі. Це найперше ті українці, котрі у вирі Другої світової війни, рішуче стали на бік тих, хто мріяв бачити Україну незалежною і демократичною державою. Тоді не судилося. Іаби не опинитися у «сталінському раю» сотні тисяч, коли не мільйони наших свідомих співгромадян, опинилися на Заході.

Але де б не жила людина з патріотичними почуттями, вона ніколи не зраджує своєму душевному покликанню. Долаючи, як будь-який емігрант, труднощі облаштування в чужин-

зробив за роки свого довгого і працелюбного життя цей жертвний патріот. В останні часи найбільш за все уваги він приділяє Раді Оборони і Допомоги Україні, котру очолює як структурний підрозділ

УККА (Український Конгресовий Комітет Америки). Головним завданням цієї громадської організації є допомога вкрай потребуючим українцям, незалежно від того, де б вони не жили.

Найбільше убогою українською діаспорою є казахстанська, особливо колишні невинно суджені, які живуть зараз, за межею бідності. Наші люди після казахів та росіян - третя за кількістю етнічна група 16-тимільйонного Казахстану.

Завдяки активістам

РОДУ зорганізовано 16 українських громад у цій країні. Збудовано чотири церкви з недільними школами, пам'ятники жертвам комуністичного терору. Українці з США разом зі своїми співниками на місцях системно допомагають самотнім старим і хворим нашим людям. Як любить повторювати добродій Іван Буртик: "Радий той, хто отримує допомогу. А той, що дає допомогу, є душевно щасливий, що когось порадував".

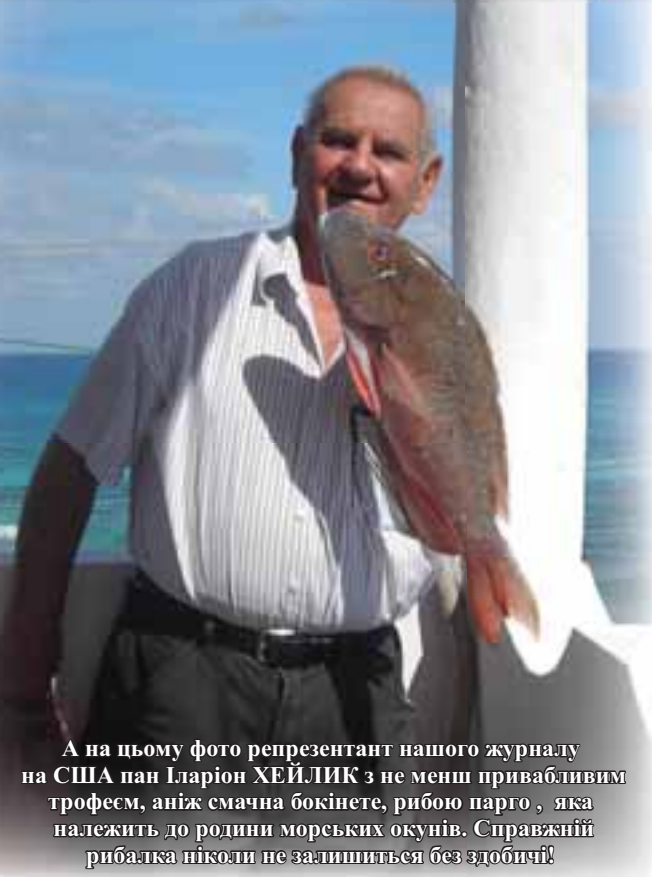
Влас. інформ.

ЦЯ ДИВНА РИБИНА - БОКІНЕТЕ

Перший раз спіткав морську рибу бокінете якихсь десять років тому побіля Острова Жінки (Мексика). Виходить, що цей різновид океанської фауни замешкує в цій частині Карибського моря та довкола Південної Каліфорнії. Бокінете ніколи не вловиться на гачок. У мексиканських водах на неї полюють водолази, вживаючи підводні стріли. Живиться вона винятково мідіями, мушлями та різноманітними крабовими. На смак бокінете надзвичайно екзотична, без жодного запаху риби. М'ясо біле, а тому кращого делікатесу, тяжко знайти.

Пригадується такий випадок. Якихсь вісім років тому запросили мене у Мексиці брати Гвальберто і Оскар попливти рибалити на острів Контой, що неподалік вже згаданого Острова Жінки. Цей заповідник найбільш відомий тим, що там розмножуються пелікани. Дві ночі ми провели в оригінальних хатинках-курнях, збудованих ще в 19 столітті. Ці взірці тутешньої архітектури заборонено ремонтувати чи щось до них добудовувати. Промисел дозволено лише прямим нащадкам тубільного населення, котрими й були Гвальберто та Оскар.

В субботу закинули дві сіті, кожна майже кілометр довжиною. Витягли снасті в неділю вранці. Там було якихсь півтори сотні рибин. Серед них з півтора десятка бокінете. Та з них залишились лише хребти і голови, а решту пожерли хижаки. Показово, що інший улов залишився неушкодженим. Виходить, що й хижаки полюбляють делікатес. Цікаво було б колонізувати бокінете довколо Південного Криму. Хочеться сподіватися, що вода там досить тепла для її замешкання. Між іншим, бокінете не лише найвищого гатунку делікатес, а вона також ефективно знищує різноманітні мушлі. Ці мешканці підводного світу нині через велику присутність поживних речовин у водах роз-

А на цьому фото репрезентант нашого журналу на США пан Іларіон ХЕЙЛИК з не менш привабливим трофеєм, аніж смачна бокінете, рибою парго, яка належить до родини морських окунів. Справжній рибалка ніколи не залишиться без здобичі!

множуються до такої міри, що чинять перешкоди індустрії, наприклад, у Великих Озерах Північної Америки.

Сонце дає життя

Див-Дерево

Зелена дівчина

Дивосвіт Антоніни Литвин

Ім'я Антоніни Литвин годі шукати по каталогах художніх виставок чи в товстезних томах історії українського мистецтва. В основі творчості художниці домінує наш прекрасний світ, де їй, як і кожному з нас, болить пекуче питання виживання людства, проблеми загальнолюдські і загально-відомі. Антоніна Литвин, не маючи професійної підготовки (за фахом вона філолог), створює напрочуд дивовижні і розмаїті малюнки, в яких звучить голос нашого народу, голос наших предків-язичників. Адже чимала кількість робіт художниці пов'язана саме з часами язичництва

- "Сонячна хоругва", "Громовик", "Полум'я душі", "Обереги любові", "Народження душі", Вічний вогонь сердець", "Воскресіння духу людського", "Русалії", "Берегиня сімейного вогнища", - в яких авторка оспівує наші прадавні святині.

Антоніна Івановна прийшла в малярство не відразу. Одного разу їй наснився дивовижний сон, нібито вона зі своїм дідусем, пристрасним природолюбом, блукаючи в лісі, потрапила на дивовижну квітку. Треба сказати, що Антоніна Іванівна, як і її духовна наставниця Катерина Білокур, дуже любить квіти. І після цього, як каже сама художниця, її

"прорвало". Рука мимоволі потяглася до пензля, а буйний прояв фантазії випереджав руку - і його все несила зупинити.

Квіти Антоніни Литвин це її стихія, її життя, вона закохана в них з дитинства, знає про них безліч легенд, з ними вона може розмовляти, як з людьми. Особливо їй до душі квіти незвичайні, такі, які рідко зустрічаються в природі, про них вона може говорити годинами. "Цариця квітів", "Водяна царівна лілея", "Квітка-матінка", "Вечірній цвіт", "Народження весни", "Срібна квітка", "Донька Сонця Золотинка", "Калинонька" - ось неповний пере-

Мати-водиця

Вогонь відваги

Цар-Колос

Земна дива

Трисдиний світ земний

Чекання

лік малюнків-квітів художниці. А які красиві назви, вслухайтесь лише: “Донька Сонця Золотинка”, “Місячний човен”, “Незайманий цвіт”, “Купава-золотава” - хіба це не поетичні образи? І справді, Антоніна Литвин пише прекрасні вірші, пише плідно і давно, а музику до них - її чоловік, народний кобзар Василь Литвин. Вірші й легенди Антоніни Литвин видані трьома збірками і відкрили ще одну грань її таланту.

Малюнки авторки вражають своєю витонченістю, кольоровою гамою, об'ємністю, технікою виконання, а особливо - і це дуже важливо - композиційною довершеністю. Як і у вишивці - все тут підпорядковане симетрії, немає жодного повтору.

Надія КОНЧАКІВСЬКА

**Донька Мами-Землі
і Тата-Сонця**

Зоряний поклик

Любава зваблива

Ромашкове розмаїття

Зоряний посланець

Відзначено лауреатів творчого конкурсу

У Центрі української культури Національного гірничого університету відбулось нагородження лауреатів традиційного конкурсу на кращу публікацію імені Олеся Гончара на сторінках журналу «Бористен» за 2010 рік.

Під керунком письменника та журналіста Фіделя Сухоноса літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник «Бористен» виходить двадцять років.

На нагородженні Фідель Сухоніс зазначив, що стати лауреатами журнального конкурсу можуть не лише мешканці Дніпропетровщини, а й ті українці, які живуть за кордоном. Так, за 2010 рік у номінації «Публіцистика» відзначили дописи Миколи Дупляка із США. Він висвітлює історію та культурологічні здобутки західної укра-

Учасники та організатори святкової імпрези з нагоди відзначення лауреатів творчого конкурсу на сторінках часопису «Бористен»

їнської діаспори. У номінації «Поезія» цьогоріч кращою стала віршувана добірка «Створення світу» в рубриці «Даринка» за авторством Олександри Мудрої, яка також мешкає в США. «У її творчості, - зазначив Фідель Анатолійович, - серйозні питання, але Олександра пише про них простою, доступною мовою, а це читаць любить».

Ще двоє нагороджених із Дніпропетровська були представлені студентській аудиторії вже не заочно. У номінації «Краща журналістська публікація» перемогла Еліна Заржицька за дописи, присвячені проблемам та здобуткам освітан регіону. До речі, як випускниця Національного гірничого університету, пані Еліна дуже вдячна своїй альма-матер за високі знання.

У номінації «Краща патріотично-освітня публікація» нагородили Євгена Бадіна за статті, присвячені українській національній звичаєвості та моральності. Разом із дипломами лауреатам вручили вироби з каменю. Теплу атмосферу спілкування молоді із авторами доповнив музичний номер від студентки НГУ Вікторії Дужак.

Прес-центр НГУ

Студентам ДНУ презентували книги бразильської поетеси українського походження Віри Вовк і захоплюючі нарис про Бразилію нашого земляка Фіделя Сухоноса

Випускник фізтеху ДНУ, а нині шеф-редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс з радістю погодився завітати до альма-матер і розповісти про українську діаспору в Бразилії. Його книга «Ріо-де-Україна» є циклом нарисів, у яких відтворено стиль життя, побут, традиції, уподобання бразильців, описано українсько-

бразильські відносини. Учасники зустрічі переглянули знятий Фіделем Анатолійовичем фільм про Бразилію та фото із його колекції, на яких відтворені бразильські краєвиди, історичні пам'ятки цієї країни.

Окрім власного прозового доробку, Ф. Сухоніс презентував книги українсько-бразильської

поетеси Віри Вовк «Ромензілля» та «Обарінки», видані дніпропетровським видавництвом «Пороги».

Незважаючи на тривале проживання за межами України - у бразильському місті Ріо-де-Жанейро, творчість Віри Вовк сповнена любові до рідної землі, яку довелося покинути ще у ранньому дитинстві. За словами доцента кафе-

дри української літератури ДНУ В. Л. Галацької, яка спілкувалася з українсько-бразильською поетесою під час одного з її приїздів на батьківщину, це надзвичайно українолюбна жінка, яка всіх захоплює гарними ідеями та власним культурологічним баченням України. «Зустрічі з такими людьми свідчать про те, що нашого цвіту по всьому світу», - переконана Валентина Леонідівна.

Творча зустріч організована Центром гуманітарних проблем освіти ДНУ ім. О. Гончара за підтримки ректорату й факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства у рамках загально-університетського клубу «Паростки». Керівник клубу В. О. Архиреева щиро подякувала учасникам заходу і запропонувала студентам визначити тематику наступних зустрічей.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

По завершенню імпрези її організатори та гості

НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"
ВИДАННЯ БЛАГОСЛОВИВ ПАТРІАРХ УПЦ КП ФІЛАРЕТ.

2011 рік. №2 (№ 90)

ПАТРІАРХОВІ ФІЛАРЕТУ - ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ

В залі засідань вченої ради Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова відбулося святкове засідання з нагоди вручення диплому, мантиї та інших відзнак почесного професора Святійшому Патріарху Київському і всієї Руси-України Філарету. Рішення про присвоєння почесного звання та належні відзнаки Патріарху вручив ректор НПУ імені М. Драгоманова академік Віктор Андрущенко.

Було відзначено, що Предстоятель Київського Патріархату вже протягом багатьох років регулярно відвідує університет, проводить зустрічі з професорсько-викладацьким складом та студентами, сприяє співпраці між Церквою та педагогічною громадою.

Святійший Патріарх Філарет сердечно подякував ректору Університету та вчентій раді: «Для мене це відзнака того, що Церква і науковці працюють разом, щоб долати духовну кризу в українському народі. А для подолання цієї кризи потрібно, щоб діти, молодь, студенти добре знали про традиції для нашого народу духовні та моральні цінності, про віру своїх дідів і прадідів. Це - наша спільна справа». Патріарх також наголосив на тому, що всі справи людини в цьому житті є важливими лише тоді, коли сприяють входженню у блаженне вічне життя.

Довголітня і плідна співпраця з Університетом архієреїв та духовенства Київського Патріархату також була відзначена нагородами НПУ імені М. Драгоманова, Зокрема, срібними медалями - митрополит Львівський і Сокальський Димитрій, голова учбового комітету і колишній ректор КПБА; єпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Єпіфаній, ректор КПБА; єпископ Васильківський Євстратій, голова Інформаційного управління Київської Патріархії. Медалями університету нагороджені проректор КПБА протоієрей Олександр Трофимлюк, настоятель Володимирського кафедрального собору протоієрей Борис Табачек, духовенство собору.

На фото: Кардинал Любомир ГУЗАР давно знайомий з отцем Василем САПЕЛЯКОМ. Вони ще у молодих роках разом працювали на благо УГКЦ в Римі.

Донедавна приміське село Княжичі, що у яких півгодини їзди авто від Києва, було для мене звичайним населеним пунктом на мапі України. Але віднедавна особистісні рефлексії відводять йому роль певного духовного центру нашої держави. Бо саме тут випало зустрітись і, бодай, недовго поспілкуватись тоді ще з предстоятелем Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішим Любомиром Гузаром.

Відвідини кардинала у його замиській резиденції полишили дуже гарні враження. Гостинність, а головню аристократизм Блаженнішого, справді полонять будь-яке серце. Спілкуючись з

подібними світочами нації можна вірити, що українці таки належать до цивілізованої спільноти. Житловий будинок та одночасно замиська канцелярія визначного діяча УГКЦ дивували не лише впорядкованістю, а й правдивою духовною аурою. Окрім обговорення справ, котрі спонукали мене на ці відвідини, мав приємність пообідати з такою ключовою людиною нашої спільноти. Кухарі гостинного дому подивували майстерністю

ДУХОВНИЙ МАГНЕТИЗМ КНЯЖИЧІВ

та вишуканістю. А харизма Блаженнішого Любомира Гузара відчутна просто на дотик. Це третя особистість в моєму житті, котра справді вразила своєю масштабністю та величчю. Дві перших - незабутній Олесь Гончар та Патріарх Всієї Руси - України, предстоятель УПЦ КП Святійший Філарет. Приязний обід промайнув у розмовах цікавих, повчальних, а головню не оминули обговорення того, що власне привело мене до гостинної оселі. Йшлося про справу, котра на переконання широкого свідомого українського патріотичного загалу, нині особливо нагальна. А саме щодо поєднання сил архієреїв, кліру та вірних Національних Церков в Україні у захисті своїх прав і свобод в тій непростій політично-релігійній ситуації, яка нині склалася в державі. Не хочу забирати увагу читачів для переліку промовистих фактів щодо ілюстрації цієї тези.

(Продовження на 3 стор.)

● ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

Волею вдихнули!

*Пам'яті
героїв Крут*

Наше небо з собою
Юнь зіркам понесе...
Дорогою ціною
Розплатились за все.

Не скінчивши політ
Догоріли в снігах...
Розпускались, як цвіт,
Слави слід - у віках!

Їм залишитись з тими,
Хто означив кордон,
Бо серцями своїми
Не сприйняли полон.

І миттєво згорівши -
Навіки спалахнули.
Україною живши -
Волю гордо вдихнули!

Наше небо земне,
Неспокутий той гріх...
Дорогою ціною
Розплатились за всіх.

Юрій СУХОДОЛ,

м. Городня, Чернігівщина.

● ПРОПОВІДЬ

СВІТ НЕ ЗАГИНЕ, ДОКИ НА ЗЕМЛІ БУДУТЬ СВЯТІ

В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!

Дорогі браття і сестри!

Природа людського буття є такою, що кожна людина, перемагаючи в собі зло, цією власною перемогою завдає поразки все-світньому злу, такої значимої, що її наслідки благотворно позначаються на долівського світу. Всесвітнє зло, переможене в окремій особі, безконечно перевищує зло однієї людини.

Навіть один святий має неоціненне значення для всього світу. Самим фактом свого існування, хоч, можливо, й невідомого людям, але відомого Богові, святий приносить на землю та людству велике Боже благословення. Святий Варсонофій свідчить, що у свій час молитва трьох мужів утримувала світ від катастрофи. Заради невідомих світу святих змінюється плин подій. Кожен святий має всесвітнє значення, оскільки він своїм життям виходить за межі земної історії у світ вічності.

Святі - сіль землі. Вони - сенс буття. Заради них зберігається і сама земля, Коли земля перестане народжувати святих, тоді зникне сила, що утримує світ від катастрофи.

Просячи і молячи Господа, Авраам запитав, чи помилує Він Содом і Гоморру заради десяти праведників. Господь відповів: «Не винищу заради десяти!» (Бут. 18, 32).

Святий старець афонський Силуан говорить: «Ось думаю, що Господь зберігає світ через цих святих людей, бо вони приємні Богові, і Бог завжди слухає Своїх смиренних рабів, і всім нам завжди буває добре за їх молитвами... Світ стоїть молитвою, а коли молитва послабне, тоді світ загине... Ти можеш зауважити, що тепер немає таких ченців, які молилися б за весь світ; а я тобі скажу, що коли не буде на землі молільників, то світ скінчиться, підуть великі біди; і вони є вже тепер».

Більшість людей не розуміє

зв'язку між релігійним життям, внутрішньою духовною боротьбою зі злом кожної окремої людини і вічним Божественним буттям. Люди сприймають релігійне духовне життя як особисте психологічне переживання, яке зникає, як тільки воно відступає в душі подвижника. Насправді духовне життя святих має вічне значення, що відбивається на стані всього світу.

Старець Силуан сприймав молитву за світ як вічне життя, як Божественну дію в душі людини, як дар благодаті Святого Духа. І доти, доки світ матиме цей дар, він буде існувати. А як тільки на землі не стане серед багатьох людей хоча б окремих носіїв цієї благодаті, земна історія скінчиться, і ніяка людська наука і культура не здатні зупинити цієї загибелі.

Ведучи боротьбу зі злом, що має фізичні прояви (вбивства, насильства, війни тощо), люди вдаються до застосування сили. У певному розумінні це потрібно. На цей шлях фізичної боротьби зі злом стають навіть християни: у Католицькій Церкві в часи Середньовіччя фізична

боротьба зі злом отримала навіть догматичне виправдання, яке не переглянуто й дотепер. Колись це втілювалося у формі «священної інквізиції», тепер віднайдені й інші форми. Але за своєю духовною суттю фізична боротьба зі злом залишається тією ж самою,

У Православній Церкві - і стародавній, і новій - також відомо багато випадків фізичної боротьби зі злом, але це стосувалося окремих ієрархів і церковних груп. Сама ж Церква не освячувала та не догматизувала цих засобів. Вона завжди наслідувала приклад розп'ятого Христа, Який взяв на Себе гріхи світу.

У часи гонін у колишньому Радянському Союзі Церква вела боротьбу зі злом без застосування фізичної сили - і перемогла. Зло перемагається тільки добром. Боротьба силовими засобами призводить лише до заміни одного насильства іншим.

В Євангелії переконливо наводиться приклад: коли самаряни не захотіли приймати Христа, то апостоли Яків та Іоанн запропонували звести вогонь з неба, щоб знищити їх, але Господь заборонив це, сказавши: «Не знаєте, якого ви духу; бо Син Людський прийшов не губити душі людські, а спасати» (Як. 9, 55 - 56).

Дорогі браття і сестри!

Церква навчає нас молитися про мир у всьому світі. Сама лише молитва у поєднанні з любов'ю може спасти світ. Ми молимося і за нашу Україну, і за всю Повноту Української Церкви. І Господь почує нашу молитву, якщо вона виходить зі смиренного серця. Він дасть нам бачити Українську Церкву єдиною, адміністративно і канонічно незалежною від Московського Патріархату. Ми в це віримо і всі надії покладаємо на Бога.

А Він не відкине нікого, хто звертається по Його допомогу.

Амінь!

Патріарх ФІЛАРЕТ.

**ДУМКИ
ПРО
ДОБРО
І ЗЛО**

БОЖЕСТВЕННЕ КОЛЕСО

Велике колесо обертається повільно, але воно доганяє менше, яке обертається швидше. Чим більше колесо, тим повільніший хід і менший скрип; чим колесо менше, тим швидший хід та голосніший скрип. Те ж саме і з людьми. Більше «колесо» душі людської є Бог. Величину його побачити неможливо, хід його нечутний в

скрипі безлічі маленьких колесиків. Коли ж дрібні колесика душі сповільнять свій біг та затихнуть, душа споглядає себе в невимірному Божественному колесі, яке охоплює небо і землю. І тоді, в ці несподівані і рідкісні моменти споглядання, душа відчуває невимовну радість.

Святитель Миколай СЕРБСЬКИЙ.

ДУХОВНИЙ МАГНЕТИЗМ КНЯЖИЧІВ

(Закінчення, початок на 1 стор.)

А хотілося б здійснити крок, який, бодай, у малому наблизить нашу єдину Соборну Київську Христову Церкву до такої омріяної багатьма генераціями українців правдивої єдності.

Вже майже вісім років у Січеславі виходить релігійний додаток україномовного щомісячника «Бористен» бюлетень «Наша Церква - Київський Патріархат». За цей час «НЦ-КП», попри постійно складне, а нині відверто вороже, оточення для мас-медіа такого профілю в регіоні змогло набути своїх прихильників не лише в Україні, а й серед наших людей на чужині.

Однак, нині з огляду на вище зазначене, очевидно, на часі трансформація згаданого видання у релігійний бюлетень з новою назвою та дещо новим змістом. А саме у релігійний щомісячник «Наша Церква - Київська». З наймення зрозуміло, що оновлене видання повинно стати одночасно масмедійною трибуною як УПЦ КП так і УГКЦ. На паритетних засадах редакція збирається розповідати про життя та діяльність двох найвпливовіших конфесій наших Національних Церков. Вочевидь, приділяючи увагу поширенню Христової Віри на найбільш постраждалих від войовничого атеїзму советської доби східних теренах Вітчизни. Ми віримо, що подібне видання буде не на словах, а на ділі слугувати наближенню щасливої пори для усієї української людності в боголюбній справі повстання Соборної Київської Христової Церкви!

Приємно було почути на загал абсолютну схвальну реакцію кардинала Любомира Гузара на цю пропозицію. Ми мали лише виконати деякі формальності. Але, як тільки-но повернувся з Києва, надійшло повідомлення, що папа Римський Бенедикт шістнадцятий прийняв відставку Блаженнішого Л. Гузара. Однак, вірю, що попри таку подію, ми зможемо здійснити задумане вже з новим представителем УГКЦ, заради єдності нашого народу, заради України!

Фідель СУХОНІС, редактор

МОЇ КОРОТКІ ВРАЖІННЯ З ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Мені припала честь бути спостерігачем з Канади два рази під час виборів президента Ющенка 24 грудня 2004 року, а також у березні - думаю це було 2005 року, коли вибирали до міської управи, районної, обласної та до Верховної Ради. Бюлетені були дуже довгі, багато прізвищ та було не легко старшим людям, чи менше освіченим у них розібратися. Під час виборів у грудні в Кіровограді стояли великі морози. У тій дільниці, де я була спостерігачем, у попередніх виборах всі бюлетені по дорозі до централі згоріли, бо там виграв біля 82% Ющенко. Отож ми спостерігали, щоб все відбулося чесно та нормально. Це відбувалося в старій фабриці, яка вже не працювала, та не була опалювана. Всі ми, спостерігачі, а нас було багато: з Німеччини, Голяндії, Англії та з Канади, гинули від холоду. Ми до такого холоду не привикли, а він проходив скрізь, через муровані стіни та цементову підлогу. Урядовці з різних партій були дуже тепло одягнені, але були й такі, що тримали урядовий фасон та були легко тільки в костюмах вдягнені. Все це тягнулося дуже довго, коли закінчилося голосування, то процес підрахування був дуже довгий, майже до 3-тої години ночі. Інші спостерігачі поїхали разом з бюлетенями до централі.

Повернувшись до готелю, я вже не могла говорити, боліло горло, душив кашель. Ідальня була відчинена. Я замовила кип'ячої зупи, бо все подавали ледве теплою, 50 грамів горілки, якої я ніколи не пила в житті, та два горнятка кип'ятку на чай. Так я себе гріла. В торбинці (сумці) я все вожу антибіотики, то відразу після їжі прийняла подвійну дозу, щоб не допустити запалення легень чи сильного бронхіту, а також і ангіни горла.

Отже, я задумалася над тим, чому нема системи голосування, яка облегшить працю, урядовців, а основне, що мусять вибирати приміщення, які є опалені. Бюлетені мусять бути короткі, відрізані до прочитання, щоб всім облегшити працю, не тільки урядовцям, а й громадянам, які голосують.

Під час других виборів, які відбувалися в березні, сніг топився. Цим разом я була в Луганську. Зі мною разом працював молодий інженер з Торонто. Ми відвідали 35 дільниць, щоб побачити, яке є влаштування приміщень, відділених кабінків для голосування, та спостерігати чесну працю урядовців. Нам у Канаді порадили брати непромокальне взуття. Це було моє спасіння. Коли я пакувала гумові чобітки, то приятелька - емігрантка з четвертої хвилі мені так сказала: «Не думайте брати ці резинові чобітки, у нас тільки алкоголики в таких ходять!» Я посміялася та сказала: «Нехай думають, що я алкоголичка!»

Всі школи в місті Луганську в більшості є на бічних дорогах, поза головними вулицями. До шкіл не було твердих доріг, часто треба було переходити маленькі скверики, парки, де стояла

вода, болото. Батьки переносили дітей на плечах, а я в своїх «резинових чобітках» мала сухі ноги. Всі виборчі кімнати були приготовані на 2-му поверсі, де я, відвідавши 35 дільниць, ледь витримала, а старші люди стояли в черзі на тих сходах та підпиралися палицями, милицями, сердилися, дехто сварився. Я тільки думала, щоб ніхто не падав, не зломив якоїсь частини тіла, та чому влаштовувати виборчі кімнати на 2-му поверсі, коли долини стоять порожні? Чому все робити так, щоб людям було важко? Ніхто не думає, щоб улегшувати життя, а все навпаки! Молодий інженер з Канади, який має будівельну фірму, сказав мені таке, коли проходили головними вулицями Луганська, що всі дороги неправильно заплановані. Що коли б він рішився переїхати в Україну, до міста Луганська, то буде мати роботу до кінця життя. Він мені пояснював, що мусить середина дороги бути під певним ступенем вищою, щоб посередині не було оцих калюж, щоб на краях дороги були решітки та труби до каналів, куди буде стікати вода, щоб проїжджаючи авта всіх не обливали брудною водою. Біля шкіл має бути сухо, без болота та води по кістках.

Бюлетені в Луганську також рахували до слідуючого ранку, а я, повернувшись нічним потягом до Києва, моєї родички донька, підраховувала ті бюлетені вже дві доби, при мені приїхала, щоб відсвіжитись, передягнути одягу, з'їсти гарячу їжу та повернутися, бо мала тільки годину на таку процедуру.

На закінчення додам, що у Львові цього року перебудовували дорогу, зривали старий асфальт та вкладали ще старішу бруківку. Це не роблять місцеві люди, а наймають турків, мовляв, вони мають будівельні бригади, машини. Що будуть робити українці, як дороги будуть будувати робітники з Туреччини?

Це не тільки в Львові, а також у місті Дубно, де є велика низовина біля ріки Ікви. Дороги також будують турки. М'які підсипувані дороги та засипані вибоїни камінцями та піском були на рівні з хатами. Будуючи нову дорогу, турки дороги не понизили, а ще підвищили, не зробили спливу воду, не ставили решіток та труб, щоб відводити воду до каналізації. Так, що вся вода з осіннього дощу заливала нижче положене подвір'я та вхід до хат. Я не мала «резинових чобіт», вдягнула пластикові торби поверх черевик та так могла вийти з подвір'я на дорогу, де чекала мене таксіка. Отож, я не інженер будівельний, одне можу сказати, що туркам не залежить, чи людям буде добре, чи правильно будують. Головне вони заробляють, мають роботу, а наші чоловіки майбут «думають, як на турка стати» (це приповідка створена народом, була якась причина на ню), а може плянують їхати на заробітки до інших держав.

**Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК
(Торонто, Канада).**

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА НЕВІДОМОГО ЧОЛОВІКА, ЩОБ ВОНА ТЕ ВСЕ ПОБАЧИЛА ТА ПРИГОТОВИВ ЇЇ, ЩО І ЯК ДІЯТИ В ДАЛЬШІЙ ПОДОРОЖІ.

УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

Шановний пане Президенте!

Хочу перше познайомити Вас, хто я є:

Фидора Івановна Вітряченко, уроджена 1920 р. в селі П'ятихатки Устимівського району Кіровоградської області.

Я хочу Вам сказати, що я ще живий свідок штучного голоду в 1932 і 1933 рр. Чому штучний? Урожай був добрий, а організований Сталіна приказ до його вірних слуг виконувати його приказів: конфіскація всіх зернових урожаїв. Навіть комісія ходила і шукала вже по пустих коморах та заходила в хати, питали: «Де ти заховав пшеницю?» Відповідь господаря, чи господині: «Ми не маєм вже нічого». Обшук, в їх руках металеві палки - люди їх звали «щупаки», бо вони тими щупаками били по двору подвір'я. Як земля порушена - копають, знайдуть зерно, заберуть, та й як ще чоловік чи син дорослий арештовували і більш ні родина не чула і не бачила їх. Були випадки, що в хаті лижанку розвалювали чи не заховане там якесь зерно.

Комісія складалася з: обов'язково руський і його помічники з міліції і так званих бідних місцевих - а не з цих односельчан, а з сусідніх селищ.

Чому я знаю, що у Росії не було «голодомору»? Моя мамочка запитала мене: «Фидора, чи ти пам'ятаєш кому я віднесла схованку дорожочинні наші речі - як килими, скатерті, хустки шальові?» Як мама пригадала мені ці речі, тоді мені пригадалися ті 3 роки майже порозкуркулєні - «О, мамо, здається мені, що до нашого сусіда Андрія Радченка!» От мама йде до їх, а мамі навпроти їх дочка Мотря йде у нашій хустці шальовій. Мамі пригадалось, що це певно в них як я Фидора сказала. Заходить мамочка в хату до Андрія Радченка, а в їх хаті вже в 1933 році перед Паскою - прибрано в хаті мами речами. Мамочка без мало не впала та його жінка певно чулась ніяко, що сказала: «Чого ти прийшла?»

Мама: «Я пришла за своїми речами». Вона, Параска: «Я тобі не дам, йди геть з моєї хати, Ти є ворог народу!» А тут уходить у хату Андрій: «Що є?» Перш заспокоїв свою жінку, а тоді питає маму: «Що хочиш?» Мама: «Я хочу, щоб ти віддав мої речі та я поїду в Росію замінити хліба моїм дітям, ти знаєш, що Івана забрали, та мої діти вже пухлі з голоду». Андрій: «З половини дам тобі з тим, що поїду з тобою.» Мама погодилася!

От вони вдвох, мама і Андрій, їдуть до Росії по продукти. В Харкові пересадка в Росію. Як вони вийшли з вагону, а тут щось підозріле: міліція і К. Г. Бісти. Мама і Андрій зайшли в будинок станції. Щось таке підозріле. Мама говорить: «Ти сиди у станції, а я піду на перон, може щось розвідаю». От мамочка на пероні ходє, вже відійшла дальше та підходить до одного чоловіка, що йде поруч мами та й говорить: «Де Ви їдете? Мама: «В Росію по хліб». Чоловік, невідомий, говорить: «Не їдь, в Росію по хліб, бо на прикордонні вже росіяни ненависні гонять і ненависні просто гонять - Ви вороги, геть звідси». Та ось скоро потяг прийде з Росії, дивись, що буде робитись. От так приходе з Росії з людочками, що везуть харчі своїм родинам. Міліція і армія не пускають їх до будинку, а направляють їх до пустих вагонів, де приготівані спеціально. А все, що вони привезли, забирають від них. Плач, крик, штовхають їх, бідних. Та дехто сховався від тої бандитської зграї з своїм клучком на плечах. Та як той потяг, де їх що з Росії поверталось, вже рушає їхати в глєб України з тими людочками, то вже їдуть з пустими руками. Ці, що вхитрилися ще з клучками на плечах - на ходу хапаються за поруччя вагону - та міліція чи військові розрізали ті клучочки бритвами і те висипалося на залізницю, або й той чоловік чи жінка впали від того вагону.

Я, Фидора, дивуюсь, що мамочка бачила цю трагедію знов не збожеволіла. Вірю, що Господь послав її того

Ось моя мамочка їде з Андрієм в Росію. Та їдуть в глєб Росії, так як той невідомий чоловік «ангол від Господа». Моя мама мала успіх - в глєб Росії там ще не вспів діавол затруїти людям душі, були добрі, співчутливі. Мамочка і Андрій мали успіх!

Та як Харків обминути? Та сильний Святий Дух буде дальше керувати як і що робити. Моя мамочка лишила нас у холодній, пустій хаті, голодних, вже пухлих. П'ять дітей від 11 років аж до 6-ти. От мамочка вже на залізничній станції в Росії. Люди навіть привезли на станцію. Моя мамочка йде на перон взнати, який паровоз буде йти в Україну. От мама говорить до паровозчика, просить його, щоб узав мамин багаж на паровоз. Вони певно об'яснилися і той працівник паровоза мав те саме, що на Вкраїні. Він мамі сказав, що цей паровоз буде йти через Харків і там оставе вагони, а другі забере і піде до глєб України. Мама була рада, а тоді мама говорить: «Я Вас прошу, візьміть мій багаж на паровоза.» Він: «Я не можу це зробити, бо я є такий як і Ваш чоловік, а Ви говорите з моїм бригадиром, він є добра особа», і сказав його ім'я, - а як він згідний буде, я Вам тоді поможу». Мама так і зробила. Той бригадир був згідний забрати мами і Андрія речі на паровоз. Вони все привезли додому. Мама і я, Фидора, були вдячні перш Господу і всім людям, що помагали мамі від Харкова в Росії і аж до нас, дітей.

Це я, Фидора, описала Президентові В. Януковичу як документ ще живого свідка, що в Росії не було голоду. Якби був в Росії голод, то напевно в Долінській на голодаторі не було б тисячі центнерів в будинках і на подвір'ї кагати під відкритим небом. Снігом і дощем з охороною великою, зі зброєю, погнило, а людям, що його приробили, не дали. Чи це не голодовий геноцид? Та в 1934 році був урожай. 80% врожаю замість зерна були чорні, як сажа, ті зернята. Така сажа, та що Ви думаєте, дали людям? Ні! Ні!

Звезли в людські пусті комори і поставили охорону по 2-ох чоловік з гвинтівками. Коло кожного двору, в кого ще комори були. В зимі було холодно, то мій тато виніс їм гарячого чаю з ром'янку. Вони дали того зерна-сажі для мого татка Івана Вітряченка, а моя мама вночі йшла до річки з решетом з тим зерном-сажою. Як мама поставе решето з тим зерном, от те зерно оставалось в решеті, а сажа-зерно спливало в річку. От уже були харчі! Та мій татко зжалувався над невісткою Соломією Вітряченко, сказав їй, щоб і вона дістала й собі харчів, а вона своїм сусідам. А мама говорила таткові: «Ти робиш собі і родині клопіт.» Так і було. Заарештували татка, охорону зерна, тітку Соломію Вітряченко і мою мамочку.

Соломію за пару днів випустили. Я думаю, що її вивчили, що говорити на суду. Вона сказала, що татко мій їм давав. От після суду аж мою маму випустили, а таткові дали 1,5 роки тюрми, а охоронцям - по 2 роки.

Та що Ви думаєте чи після цього суду дали людям того зерна сажі? Ні! Ні! А десь забрали з комор у невідоме. Фидора І. Вітряченко свідчить!

Сам Господь знає, що це є правдиве зізнання, яке ще й досі є записане у моїм серці. Пригадала незабутна печаль. Чому я пишу до Вас, Вш. п. Президенте? Я прочитала в газеті «Свобода», що Ви підтримуєте В. Путіна, що каже, що на Україні не було в 1932-33 роках голоду-геноциду. Так, був у тих роках голод-геноцид!

Буду надіятися, що Ваше серце, як прочитаєте, захепить та станете в обороні мільйонів мертвих і живих як ось ще я, Фидора Ів. Вітряченко-Єфименко.

Та не тільки вище згадана трагедія, а й будете оборонцем Вашого, мого Українського Народу, мови нашої. Вірю Богом Благословенну Державу, якої Ви, п. Президенте мали бути: Оборонцем та Виконавцем Господа волі! На це ж і обирається Президент!

Фидора Ів. ВІТРЯЧЕНКО.
(Стиль і правопис автора збережено)

ПРАВОСЛАВНА КОЗАЦЬКА СІЧЕСЛАВЩИНА

"ПЕТРО-ПАВЛІВСЬКИЙ ВІСНИК" Дніпропетровського благочиння
Криворізько-Нікопольської єпархії УПЦ Київського Патріархату

№ 2 (25)

ЛЮТИЙ, 2011 р.

*З Великим Постом я вас щиро вітаю, дорогі мої брати
і сестри у Христі, в Україні та за її межами!*

Початок Великого посту — це час покаяння, це день спасіння. Час Великого Посту для кожного християнина — це час духовної боротьби, в якій беруть участь й душа й тіло. Душа бере участь через ревнішу молитву й розкаяння, через контроль над думками та помислами, практикуючи християнські чесноти і роблячи добрі справи. Це внутрішнє настановлення душі проявляється назовні через піст і покутні справи нашого тіла. Без тілесного посту нема й духовного посту. «Наскільки відмовиш тілу, — каже св. Василій Великий, — настільки й додаш своїй душі блиску духовного здоров'я».

Молитва преподобного Єфрема Сирина:

«Господи і Владико життя мого: дух лінивства, безнадійності, владолубства й марнослів'я не дай мені. Дух же доброчесності, смиренномудрості, терпіння і любові даруй мені, рабу Твоєму. Так, Господи Царю, даруй мені бачити провини мої і не осуджувати брата мого, бо Ти благословен єси на віки віків. Амінь»

Великий піст у нашій церкві Св. Феодосій Печерський (к. 1035-1074) у своєму Києво-Печерському монастирі, дотримуючись правил св. Феодора Студита, запровадив суворіший піст на протязі всіх 40 днів. Нехай пам'ятають вірні християни, що в родині, в якій затихла молитва й занепадала практика посту, майже не живе християнський дух. Тому полегшені пости, нехай скріплять ревність у молитві і Богослужіннях, у творінні милостини, у праці та в частих святих сповідях і Причастях Святих Животворчих Христових Таїн».

Святий Великий Піст, також називають Чотиридесятиницею — це одна з найдавніших і найбільш духовних практик Православної Церкви. Історія Великого Посту — давня і багата традиціями. Вона сягає до апостольських часів. Великий Піст перед Святою Пасхою називається Великим не тільки тому, що він найтриваліший, але й тому, що він суворий і найважливіший в житті Церкви і кожного християнина.

Від IV століття маємо перші згадки про 40-денний Великий Піст. Перше свідчення нам дає Нікейський Собор.

Число 40, з давніх-давен мало символічне значення.

Тому воно ввійшло і до значення Великого Посту скоріше в символічному ніж в буквальному розумінні. У Старому Заповіті читаємо про 40 днів потоку (Буття 7, 4), про 40-річну мандрівку ізраїльтян по пустелі (Чис. 14, 33), про 40-денний піст Мойсея поки дістав він від Бога таблиці закону (Вих. 34, 28), про 40-денну подорож пророка Іллі до гори Хорив (І Цар. 19, 8). У Новому Завіті говориться, що 40-го дня Йосиф і Марія принесли Дитятко-Ісуса до Єрусалимського храму, про 40-денний піст Ісуса Христа в пустелі (Мат. 4, 2), про 40-денне перебування Його на землі після свого Воскресіння (Діян. 1, 2).

Свята Церква від самого початку приділяла велику увагу числу 40. У перших століттях були в духовній практиці 40-денні покути, а відтак прийшов й 40-денний Піст перед Святою Пасхою. В нашій традиції 40-вого дня після народження дитини, приносять її до храму, щоб її оцерковити, а також на 40-ий день поминаємо й померлих, в яких душа розсталася з її тілом.

Мета Великого посту. Час Чотиридесятини має своє велике значення для нашого духовного життя. Може сьогодні по різних причинах ми не в силі так суворо постити, як постили колись наші пращури, але й сьогодні маємо обов'язок дотримуватися духовного посту, це є духовне очищення і боротьба з нашими шкідливими звичками, обов'язок молитви, практикування християнських чеснот та добрих справ. І якраз ця наша духовна обнова є властивою і найважливішою ціллю Святого Великого Посту.

Посні покути й поклони. У перших століттях християнства в Церкві практикувалися прилюдна покути за різні гріхи чи провини. Багато з тих, хто каявся, дотримуючись традицій Церкви, відбували свою покуту під час Великого Посту. Звідси і глибоко покутний дух наших Великопосних Богослужінь.

З нашими пісними відправами тісно пов'язані поклони. Вони бувають або до пояса, або доземні, і практикуються на всіх Богослужіннях Великого посту. На особливу увагу заслуговує молитва св. Єфрема Сирійського († 373) з поклонами. Ця молитва повторюється на кожному Богослужінні. В ній наче замикається увесь зміст і ціль Великого Посту. Київський митрополит Георгій (1072-1073) у своєму «Білеческому Уставі» приписує для всіх вірних по 300 великих поклонів щоденно під час Великого посту.

Преп. Єфрем Сирин

З Великим Постом Митрополита Адріана, духовенство та вірних Криворізько–Нікопольської та Московсько–Богородської єпархій з парафіями Дніпропетровського благочиння привітав Предстоятель Української Православної Церкви Канади, Блаженніший Митрополит Юрій

Улюблений у Господі Митрополите Адріане !

По волі Божій ми відсвяткували недавно Різдвяні свята і наближаємося знову до свята всіх свят - Воскресіння Христового, і щоб його достойно зустріти. Свята Церква нас приготує до нього Великопосним періодом, який відзначається особливими богослужіннями, які відбуваються тільки в цей період церковного року і не звершуються в інший час.

Весь дух великопосних богослужінь має за мету привести нас до ширшого покаювання, змінити наш образ життя і наблизити до Бога, від якого ми віддалилися через наші немочі та гріхи. Можливо вже наше серце окаменіло, що ми не вважаємо себе грішниками, а живемо, як всі люди? Порівнюючи себе з ними,

вважаємо, що наше життя вже не таке й погане і немає чому хвилюватися. Здається зовнішню все добре виглядає, а внутрішню, ми заглушаємо нашу совість – голос Божий в нас.

Час Великого Посту – це є час задуматися, як ми живемо і для чого. Свята Церква нагадує нам, що є час не тільки утримання від певних видів харчування, а час взаємопрощення, молитов, діл милосердя і духовного вдосконалення.

Наш Господь Ісус Христос перед виходом на публічну проповідь готував Себе до неї постом і молитвою в пустелі і був випробовуваний дияволом, показавши нам приклад для наслідування.

Йти за Христом, жити по-християнськи, це значить уподібнюватися Христу. Господь говорить до нас: «Де Я, там слуга мій буде». Ми повинні пам'ятати, що в час Великого Посту ми є разом з Христом і під час Його страждань та під час Його Хресного шляху. Святі Отці навчають нас, що піст і молитва – це є два крила, які підносять нас до Бога.

Час Великого Посту – є час піднести наші серця до Бога, подякувати Богу за Його добродійства, попросити прощення в Бога за наші гріхи і, як би ми не прожили своє життя грішно і безцінно, ми повинні пам'ятати, що Бог ніколи не відвернеться від нас, бо Він є тим люблячим батьком, який виходить і чекає на дорозі Свого блудного сина чи дочку, щоб прийняти в свої батьківські обійми, як рідну дитину.

То ж в час Великого Посту, знайдемо час і шлях до оселі нашого Отця Небесного, до Святої Церкви Христової. Він нас чекає в Святих Таїнствах Сповіді і Причастя, щоб нас простити і щоб ми змогли достойно назвати Бога нашим Отцем. Ми не повинні боятися каятися в своїх гріхах, бо наш Бог є любов, а будемо боятися більше грішити, а коли ми грішимо, не повинні впадати у відчай.

Ми повинні вірити, що за нашою життєвою Голгофою нас чекає всесвітнє Воскресіння.

Нехай цей Великий Піст стане часом нашого духовного удосконалення. Нехай Всемиловитий Господь дарує нам Свої великі ласки і щедроти нашому багатостраждальному українському народові в Україні і в розсіянні і, всіх нас осіяє світло Його Святого Воскресіння.

**З всеобнімаючою любов'ю до Вас,
дорогий Владико Адріане -**

**+ЮРІЙ,
Митрополит Вінніпегу і Центральної єпархії,
Предстоятель УПЦ Канади.**

В цьому номері надруковані думки Митрополита Адріана про відповіді читачам по Інтернету, Архієпископа Переяслав – Хмельницького Олександра (Драбинко) (УПЦ) та звернення парафіяльних Рад 19-ти храмів Ногінського благочиння Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату, а також надруковане інтерв'ю Ректора Ужгородської Богословської Академії архимандрита Віктора (Бедь) про необхідність визнання всіх Таїнств отриманих віруючими в храмах УПЦ Київського Патріархату та УАПЦ.

**Його Високопреосвященству, Високопреосвященнішому
Олександру Архієпископу Переяслав–Хмельницькому,
Секретарю Блаженнішого Митрополита Володимира,
Предстоятеля Української Православної Церкви**

Ваше Високопреосвященство, дорогий Владико!

В ці останні дні я ознайомився з деякими цікавими матеріалами на різних веб-сайтах, які надали мені багато цікавих думок для роздумів.

Це й Ваші відповіді на запитання користувачів православного Інтернету, це й звернення парафіяльних Рад 19-ти храмів Ногінського благочиння Московської області РПЦ Московського Патріархату до Патріарха Московського Кирила, яке було надруковане на двох російських веб-сайтах «Интерфакс – релігія» www.religioninfo.ru/ і на веб – сайті «Портал-кредо» <http://portal-credo.ru/> Також інтер-

в'ю Ігоря Ковальчука з ректором Ужгородської Богословської Академії Української Православної Церкви Московського Патріархату, архимандрита Віктора (Бедь) та з багато інших веб-сайтів.

Тому, раніше ніж висловити свої думки про Ваші цікаві відповіді на веб-сайті УПЦ <http://orthodox.org.ua/uk/node/8748> від 24.02.2011-го року я, хотів би розмістити в цьому листі звернення членів парафіяльних Рад Ногінського благочиння Московської єпархії РПЦ Московського Патріархату.

Ваша Святість! Святійший Патріарх Кирило!

Соборно і молитовно просимо Вас призначити незалежну комісію з проведення незалежного розслідування з метою об'єктивної канонічної і правової оцінки діяльності православного священика РПЦ - протоієрея Михайла Юрійовича Ялова, виконуючого обов'язки благочинного церков Богородського округу Московської єпархії і за сумісництвом голови Єпархіального відділу по взаємодії зі Збройними Силами та правоохоронними установами (по Московській області).

Протягом багатьох років ми спостерігаємо за діями цього священика. **Ми бачимо, як він, не несучи відповідальності перед Законом Божим і законами держави, зловживаючи високим заступництвом в єпархії та особистими зв'язками в державних силових структурах, веде себе розв'язано, жорстоко і зухвало.**

В результаті, багато жителів Ногінського району Московської області, особливо молоді люди, відвертаються від православ'я, не йдуть у православні храми, втрачають істинну православну віру.

Місцеві мешканці, які проживають поряд з дачею благочинного в селищі Обухове Ногінського району Московської області (мікрорайон Сосновий Бор), не раз помічали за ним і його друзями випадки пияцтва і розгульного поведінки.

Від імені 19-ти православних парафій Московської єпархії РПЦ висловлюємо недовіру протоієрею Михайлу Ялову, виконуючому обов'язки благочинного, і просимо призначити керівником Богородського благочиння Московської єпархії РПЦ гідного архимандрита або протоієрея з високими морально-етичними якостями і вищою богословською освітою, який взяв би на себе місію з відновлення добрих відносин, любові і взаєморозуміння в благочинні, зруйнованих колишнім його керівником.

Варто відзначити, що попередник протоієрея Михайла Ялова, архимандрит Адріан (Старина), мав в не порівнянні високі якості справжнього пастиря, ніж справжній, перебуваючи в канонічному управлінні благочиння.

З повагою, група православних парафій 19-ти храмів Богородського благочиння Московської єпархії Російської Православної Церкви.

18 лютого 2011

<http://portal-credo.ru/> www.religioninfo.ru/

Ваше Високопреосвященство, дорогий Владико Олександрє!

Ознайомившись з Вашими відповідями, читачам по Інтернету з різними питаннями, я хотів би відмітити, що це є дуже відповідальна річ, коли треба інколи дотримуватися й прислів'я, щоб були «вівці цілі і вовки насичені».

По-перше, ці «заблудші» вівці в очах промосковських послідовників і про яких йде мова в цих відповідях, в більшості були свідомі українці, які зверталися до цього питання постійно з XVII-го століття, коли Руська (тобто Українська) Православна Церква Київської Митрополії Константинопольського Патріархату насильницьки була приєднана до Російської Православної Церкви Московського Патріархату. Вона навмисно не враховувала в той час, а саме в 1686-му році волю Вселенської Православної Церкви і всього українського народу. Хоча РПЦ Московської Митрополії з середини XV-го століття до кінця XVI-го за часів Бориса Годунова й сама висіла в повітрі, бо не була визнана жодною помісною Православною Церквою. Тільки Борис Годунов проявив свою кмітливості і «мудрість», вимагаючи від східних патріархів згоди, під час їх перебування в Росії з питанням про милостиню й матеріальну допомогу, з вимогою до них, щоб вони надали Томосу про незалежність РПЦ МП і підвищили статус Церкви з Митрополії до Патріархії.

Але ж бажання наших людей у виході з цього незаконного приєднання нашої Української Православної Церкви до Російської було постійним, протягом XVII-го - XXI-го століть, особливо на початку XX-го століття в 17-ий - 21-ий роки та в кінці 90-х, коли на початку цього століття завдяки жовтневим заворушенням, більшість архієреїв українського походження, які належали до Російської Православної Церкви, а не Руської, Московського Патріархату, архієрейські послушання виконували в Україні.

Ці архієреї, на чолі з архієпископом Катеринославським (Дніпропетровським) Агапітом (Вишневським), єпископом Кременецьким Діонісієм (Валединським) та іншими об'явили й утворили Помісний Собор з архієреїв в Україні з питанням про вихід зі складу РПЦ МП, куди наша древня Церква потрапила не по своїй волі, а під тиском російського царизму.

На жаль, ці українські архієреї були заарештовані і знищені. Між іншим, **Митрополит Київський Антоній (Храповицький) був проти від'єднання УПЦ від РПЦ МП, хоча сам, потрапивши в немильість більшовиків втік за кордон, утворивши там зарубіжну Російську Православну Церкву, спочатку в Європі, а потім переніс свою резиденцію до Нью-Йорку (США).**

Доречі, згідно деяких думок з передання українського народу, ці архієреї - мученики, які керували єпархіями в Україні, тайно рукопоклали протоієрея Василя Липківського в єпископа, а вже Собор духовенства УАПЦ потім висунув його в Предстоятелі своєї Церкви. Про цю співдружність дуже гарно написано в біографії Митрополита Діонісія (Валединського) на веб-сайті [http://uk.wikipedia.org/wiki/Діонісій_\(Валединський\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Діонісій_(Валединський)).

«1 січня 1919 року Директорією був прийнятий **«Закон про верховне управління Української Православної Автокефальної Синодальної Церкви».** Відповідно до цього Закону Українська Церква зі своїм Святим Синодом та Ієрархією позбавилася будь-якої залежності від Всеросійського, а не Руського на той час, Патріарха.

До участі в Першому Святому Синоді уряд серед інших запропив архієпископа Катеринославського Агапіта (Вишневського), єпископа Кременецького Діонісія (Валединського) та протоієрея Василя Липківського. Між іншим, про протоієрея Василя Липківського відомі українські історики писали, як про людину, яка була самою освіченою на той час.

В кінці ж 90-х років XX-го століття, завдяки так званій перебудові Михайла Горбачова вся Україна, як і інші республіки, знаходячись в кабалі СРСР, вийшли з його складу, а православний народ поставив питання про відродження й своєї національної Української Православної Церкви з цен-

тром у Києві, а не в Москві.

Таким чином, Україна отримувала двічі можливість відродити і утворити свою Помісну Українську Православну Церкву: у 1918-му році завдяки відреченню від царського престолу царя Миколи II і у 1989-1990-му роках, завдяки перебудові Михайла Горбачова. Але в двох моментах так і не з'явилися ті лідери, які змогли б до кінця повести за собою український народ для отримання Томосу про автокефалію від Вселенського Константинопольського Патріарха. Хоча українська діаспора в Польщі отримала Томос у 1924-му році замість православних віруючих Великої України.

Адже в тих більшовицьких умовах ніхто не міг витримати той тиск і страти, бо вся діяльність церковних діячів закінчувалась засланнями або розстрілами.

Навіть і в Польщі українські архієреї не змогли захистити Українську Автокефальну Православну Церкву, бо просталінський режим примусив поляків приєднати УАПЦ в Польщі до РПЦ МП, а Митрополита Діонісія (Валединського) було відправлено на спокій.

Як Ви пам'ятаєте з історії нашої держави, що декілька десятиліть в Україні постійним керівником УПЦ Московського Патріархату був Блаженніший Митрополит Філарет (нині Патріарх УПЦ КП), який, будучи Екзархом, виконував всі вказівки тієї Церкви, до якої він належав, тобто до РПЦ Московського Патріархату.

В цьому ж, 2011-му році у травні місяці, виповнюється 45-те років з дня його архієрейської хіротонії.

Але ж вимоги українського православного народу, Президента України Л.М. Кравчука, Верховної Ради, Кабінету Міністрів та сильної організації на той час «Народний Рух України» **зобов'язали Митрополита Філарета скликати Помісний Собор у Києві, який відбувся з 1-го по 3-тє листопада 1991-го року з питанням про від'єднання УПЦ від РПЦ, тобто від Російської Православної Церкви.** На ньому, окрім двох архієреїв, вся решта єпископату УПЦ прийняла рішення про вихід зі складу РПЦ.

Це рішення треба було затвердити на Помісному Соборі РПЦ МП у Москві. Що ж трапилося в столиці Російської Федерації весною 1992-го року?

Політичні, церковні і міліцейські сили налякали наших архієреїв настільки, що вони змушені були відректись від свого власного рішення у Києві, а «згодитись» на рішення московське, бо життя і страх мають місце в житті кожної людини.

Як колись писав російський письменник Ф.М. Достоевський, що краще втопитися, чи повіситися, аніж торгувати своїми переконаннями.

Тому, й не торгував своїми думками і поглядами Митрополит Філарет у Москві, а вирішив йти далі до наміченої, українським народом і владою мети, як це робилося і в інших православних країнах, де підлеглі Церкви застосовували силу і волю, виходили зі складу Вселенського Константинопольського Патріархату.

**Діонісій
(Валединський)
Митрополит
Варшавський**

**Агапіт
(Вишневський),
Архієпископ
Катеринославський
(Дніпропетровський)**

**Митрополит
Київський і всієї
України Василь
(Липківський)**

Але ми пишаємось й діями Блаженнішого Митрополита Володимира у Москві, в кінці січня на початку лютого 2011-го року, де він теж відстоював самостійність УПЦ, хоч і є в складі Російської Православної Церкви, яка з 1943-го року, завдяки волі І.В. Сталіна була перейменована в Руську. Тобто древня назва нашої Церкви була вкрадена радянською Москвою на користь Московської Патріархії.

Між іншим, на мою думку, якби Блаженніший Митрополит Володимир поставив у Москві різкіше питання перед РПЦ МП про повне від'єднання УПЦ від РПЦ, то з ним там зробили б те ж саме, що й скоїли з Блаженнішим Митрополитом Філаретом весною 1992-го року.

Тому, щоб говорити про право і правонаступництво наших сучасних трьох православних гілок в Україні: УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ треба звернутися до статті ректора Ужгородської Богословської Академії архимандрита Віктора (Бедь), який довів, що всі Таїнства, звершені в УПЦ КП і УАПЦ є дійсними. І таких поглядів дотримуються десятки архієреїв і тисячі священнослужителів УПЦ, які бажають миру і християнської любові між всім українським народом.

Ці думки, архимандрита Віктора (Бедь), були зафіксовані на веб-сайті «Релігія в Україні» від 17.02.2011-го року, на якій кореспондент газети «Комерсант – Україна» Артем Скоропадський теж дав свою оцінку цим висловлюванням ректора Ужгородської Богословської Академії (УПЦ).

Але, скорочений витяг з інтерв'ю ректора УБА архимандрита Віктора (Бедь) я приведу в кінці цього листа.

Зараз же, хотілося б привести запитання священника о. Сергія з м. Києва, яке було задане Вашому Високопреосвященству про звершування Вами богослужіння українською мовою.

Це Ви є свідомий патріот України і великий архієрей УПЦ і, знаєте Закони Церкви та її рішення про виконання богослужіння українською мовою ще з часів Помісного Собору Російської Православної Церкви при Патріархові Тихоні (Белавені, в 1918 – 1925-ий роки).

Я дуже радий і вдячний Вам за ту мудру відповідь, яку Ви висловили священнику о. Сергію: **«Шановний отче Сергію! Богослужіння звершувати богослужіння українською мовою існує ще з часів Помісного Собору Руської Православної Церкви 1917-18 років. Таку практику не треба поширювати, оскільки вона існує незалежно від нашого бажання. Має бути бажання парафії. А практика Спасо-Преображенського храму свідчить про те, що є віруючі, які спеціально приходять на українськомовні богослужіння або просять звершити Таїнство саме українською». Ось який наш національний український народ!**

Ваше Високопреосвященство! З цього приводу я хотів би навести приклад з життя парафій РПЦ Московського Патріархату на Нікопольській Дніпропетровської області, де ще за часів СРСР, у місті Нікополь декілька десяти років звершував богослужіння українською мовою дуже поважний священнослужитель по імені Авакум Заєць, який помер і був похований на території свого Різдво-Богородичного храму ще при житті Митрополита Сімферопольського і Дніпропетровського Леонтія у 1986-му році.

Але на жаль, після смерті отця Авакума в цей храм був направлений священник, на ім'я Олександр, який знищив не тільки славу про цього багатостраждальця прот. Авакума, але й спалив всі церковно-богослужбові книги українською мовою. Про цього патріота-священника було написано нікопольськими істориками – вченими: **«о. Авакум Заєць: священник-патріот»** Едуардом Фатеевим (журналіст) та істориками Ігорем Анцишкіним та Мирославом Жуковським.

http://nikopol.donpubl/50_vydajushihokhsja_nikopolchan/27_avvakum_zaec_svjashennik_patriot/2-1-0-62

Тому, дорогий Владико Олександр, краще дружити з тими православними людьми, до яких належить пан Михайло, задавши Вам питання: **«...чи в найближчому майбутньому можливе об'єднання всіх гілок православ'я в єдину Помісну Українську Церкву?»** На що Ви мудро дали відповідь: **«Неможливе людям, а можливе Богові».**

Важливе питання було задане Вам священником Миколаєм з УПЦ КП, який запитав у Вас про інформацію, що **«...до наступного літа Київський Патріархат має зникнути».** Але Ваша відповідь, на мою думку його заспокоїла. Ви відповіли, що **«...ми всі бажаємо, щоб в Україні дійсно була б єдина Церква Христова. Її канонічний статус визначить майбутнє. В Церкві незмінним є лише Христос і Його Євангеліє... навіть ті, хто перебуває в розколі, є членами Української Православної Церкви».**

Хотілося б ще доповнити думки Єпископа Євстратія (УПЦ КП), який в своїй статті від 11.02.2011-го року: **«Ні Москва, ні Константинополь не вирішать проблем єдності Українського Православ'я. Їх мають розв'язати у Києві».** Він

відмітив, що **«...навіть якби зараз розпочалися прямі і відкриті гоніння на УПЦ КП в стилі тоталітарного минулого, то і в таких умовах, глибоко переконаний, наша Церква не зникне. Нема підстав говорити про розпад чи знищення УПЦ КП. Навпаки, Київський Патріархат посилюється – через гуртування навколо нього українських патріотичних сил, через активізацію мирян».**

Треба сказати правду, що Святійший Патріарх Філарет, згідно відповіді Єпископа Євстратія **«... з повагою відгукується про керманіча УПЦ МП – Митрополита Володимира. У наших критичних заявах і виступах йдеться саме про Московський Патріархат, а не про УПЦ МП. До недавнього часу Митрополит Володимир і керівництво УПЦ МП були налаштовані на діалог, на досягнення певного рівня порозуміння, і через це – уникнення конфліктів між віруючими подолання поділу в Українській Церкві».**

Дуже цікаве інтерв'ю надав Святійший Патріарх Філарет 17.02.2011-го року, назвавши його **«Церкву не здолати».** На запитання оглядача Наталії Лебідь він сказав, що: **«...влада не може знищити і не знищить Київський Патріархат з кількох причин... владі доведеться відкрити порушувати закони. Бо Закони України оберігають свободу совісті, надають право вільно сповідувати свою віру... бо це викличе не тільки масові протести, сильне обурення в суспільстві, але і гостру критику з-за кордону. Україна підписала багато міжнародних документів, які серед іншого закріплюють і право на свободу віросповідання... Київський Патріархат є внутрішньо міцним. Я вірю в те, що рано чи пізно представники влади дослухаються до думки суспільства, до наших закликів, зрештою – до здорового глузду, і розпочнуть діалог та співпрацю з усіма конфесіями, а не тільки з Московським Патріархатом... Що стосується Патріарха Варфоломія, то слід відзначити, що Константинопольський Патріархат у Туреччині знаходиться в обставинах значно складніших, ніж Церква в Україні. Він сильно обмежений місцевими законами. А тому він сам потребує підтримки міжнародної спільноти. Наприклад, вже 40 років триває його боротьба за відкриття богословської школи, яку влада закрила. І лише нещодавно пообіцяли, що це питання буде вирішене... За час свого служіння Церкві я пережив 6-ох генералів СРСР і зараз живу за четвертого Президента України. У травні виповнюється 45-ть років мого перебування на Київській кафедрі. Досвід цих років навчив мене бути терпеливим...».**

Тому, всім нам треба чекати не знищення однієї з Українських Православних конфесій, а порозуміння і християнської любові один до одного трьох гілок Українських Православних Церков.

Оскільки від Московського Патріархату можна чекати різних несподіванок, в тому числі й до УПЦ, яка є невід'ємною частиною РПЦ МП, зможе її розформувати за одну мить.

В любий час Московська Патріархія зможе відібрати всі привілеї УПЦ і призначити свою людину у якості її Предстоятеля, як це було здійснено з Грузинською Православною Церквою в кінці XVIII-го на початку XIX-го століть.

«...У 1811 році, російський імператорський двір беззаконно скасував автокефалію Грузинської Церкви. Він скасував патріарше правління і Грузинську Церкву на правах екзархату, підпорядкувавши Синоду Російської Церкви. У 1917 році, в березні, автокефалія Церкви проти волі РПЦ МП була відновлена, і введено патріарше правління. Після відновлення автокефалії першим католикосом-патріархом був обраний відомий діяч Церкви Кіріон II». <http://georgia.orthodoxy.ru/>

Звертаючись до Ваших відповідей на запитання користувачів православного Інтернету, я хотів би навести приклад з запитання протоієрея о. Валентина Мороза, який нагадав дуже сумну статистику з Вашої статті: **«Релігія і релігійність в Україні»**, в якій Ви відмітили, що згідно

статистики, в храми ходять тільки 6 % православних... і що сьогодні кожен священник повинен вести індивідуальну роботу з кожною сучасною людиною.

У зв'язку з цим, нам священнослужителям трьох українських православних гілок не треба розділятися й вихвалитися своєю «канонічністю», бо у Бога її немає, як немає її і в Символі Віри, окрім «...Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Церкви», а є лише виконання Заповідей Христових та Святого Письма Нового Завіту, де всі люди, які виконують і живуть по цим Заповідям, є дітьми Божими і навіть, друзями Господніми.

Бо ми в Україні чомусь більше хвилюємось за стан членів російської діаспори, аніж за українців, оскільки в нашій державі все відбувається по російським сценарієм, не говорячи про ставлення ними питання про другу державну російську мову в нашій державі.

А тепер давайте проаналізуємо, що мають члени української діаспори в Росії, де їх мешкає біля 10-ти мільйонів? Зовсім нічого. Жодного українського храму, жодної української школи, жодного театру і концертного залу, жодного письмового видання, жодної програми по радіо і телебаченню і т.д і т.п.

Правда, Богородська єпархія УПЦ Київського Патріархату в Москві і Московській області має парафії, але богослужіння звершуються не українською мовою, а церковнослов'янською.

Тому і є в чому замислитися нашій братській Українській Православній Церкві, щоб як в Україні росіяни мають тисячі храмів, соборів, монастирів, середні школи, видання газет і журналів на 90% російською мовою більше, ніж українською, так і в Росії і в Москві повинні формуватися українські храми, школи, видання, культурні центри для здійснення національних і релігійних потреб українцями.

Бо ми в Україні піклуємось лише про росіян та про все російське, а про українців та про все українське ми не дбаємо, незалежно від конфесії: УПЦ МП, УПЦ КП та УАПЦ. Чому ж українська діаспора в Канаді, яка нараховується біля двох мільйонів чоловік, має всі умови для духовного і фізичного життя, в тому числі й українці в США.

Завершуючи свого подячного листа Вашому Високопреосвященству, хочу побажати Вам й надалі мудрості Божої і у всьому Його допомоги.

А тепер хочу докласти інтерв'ю архимандрита Віктора (Бедя) з кореспондентом Ігорем Ковальчуком.

Ректор Ужгородської Богословської Академії Української Православної Церкви Московського Патріархату (УПЦ МП) Архимандрит Віктор (Бедя)

Архимандрит Віктор (Бедя): Першим кроком до зняття протистояння між православними в Україні може стати визнання тайнства УАПЦ і УПЦ КП

17.02.2011 09:13

Автор: Інтерв'ю провів Ігор Ковальчук.

Предстоятель УПЦ Митрополит Володимир нещодавно висловився на Архієрейському соборі РПЦ про те, що Церква в Україні чекає сьогодні конкретних пропозицій і дій для відновлення єдності українського православ'я. Якими можуть бути реальні шляхи подолання церковних розділень - про це розмірковує ректор Ужгородської богословської академії УПЦ архимандрит Віктор (Бедя), який відповів на запитання «Релігії в Україні».

— Як ви оцінюєте питання розділення православних в Україні? ...

— ... необхідно виходити з того, що на рубежі 80-х - 90-х років ХХ століття Україна відродила свою, раніше втрачену не по своїй волі, державну незалежність, а Українська Православна Церква відновила свій історично первісний канонічно-правовий статус незалежності в управлінні з широкими правами автономії.

... необхідно виходити не з точки зору московського бачення під кутом колишнього і тимчасового перебування українських земель у складі Російської імперії чи в Радянському Союзі, а з точки зору нових історичних реалій відродження української державності та утвердження природного права українського народу на своє державно-територіальне самовизначення...

Визначенням Архієрейського собору Російської Православної Церкви від 25-27 жовтня 1990 року і Грамотою (Томосом) Святейшого Олексія II, Патріарха Московського і всієї Русі, від 27 жовтня 1990 року, Українській Православній Церкві повернено історично-канонічний статус незалежності і самостійності в своєму управлінні, з правами широкої автономії. Ці історичні рішення були затверджені постановами Помісного собору Російської Православної Церкви від 27-29 січня 2009 року і закріплені у новій редакції Статуту РПЦ...

З відродження української державності та проголошенням 24 серпня 1991 року державної незалежності України Собор Української Православної Церкви, що зібрався в Києві 1-3 листопада 1991 (під головуванням, в той час, Блаженнішого Філарета (Денисенка), Предстоятеля Української Православної Церкви, митрополита Київського і всієї України, постійного члена Священного Синоду РПЦ, свого часу місцеблюстителя Патріаршого престолу РПЦ і підтриманого всім єпископатом УПЦ) приймає постанову і звернення до Святейшого Олексія II, Патріарха Московського та всієї Русі, і єпископату Російської Православної Церкви про надання Українській Православній Церкві повної самостійності (автокефалії) як правонаступниці історичної Київської Митрополії.

...Архієрейський собор Російської Православної Церкви від 2 квітня 1992 року ухвалив своє «Визначення щодо звернення єпископату Української Православної Церкви...»

При цьому необхідно враховувати і той момент, що у ХХ столітті питання про самостійність Української Православної Церкви вже піднімалося в 1917-1918 роках під час засідання Всеросійського Помісного собору, але остаточного рішення з цього питання так і не було прийнято ...після захоплення влади в Україні більшовиками, ...при Святейшому Патріархові Тихоні в 1921 році була скасована і замінена на статус екзархату, в результаті чого, не задоволена канонічним статусом екзархату Православної Церкви в Україні значна частина православного духовенства та віруючих мирян 14-30 жовтня 1921 провели у Києві свій Собор, на якому підтвердили автокефалію Української Автокефальної Православної Церкви, що була проголошена Всеукраїнською Православною церковною радою 5 травня 1920 року.

Таким чином, на рубежі 80-90-х років минулого століття українське православ'я пережило другий поділ у середовищі православних християн. І цей поділ став не догматичним, а канонічно-правовим через різні погляди щодо канонічно-правового статусу Української Православної Церкви у Вселенському Православ'ї.

Тому, як заявив Блаженніший Володимир, митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Православної Церкви, виступаючи на Архієрейському соборі Російської Православної Церкви 4 лютого 2011 року в Москві, «головним боєм нашого серця і невиліковною раною на тілі всієї Христової Церкви продовжує залишатися розкол в українському православ'ї».

Сьогоднішні клірики Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви Київського Патріархату, які сповідають одні й ті ж догмати православ'я, що і клірики Української Православної Церкви (будучи всі одночасно громадянами своєї вітчизни - держави України), бажають подолання розділення православних в Україні (так званого розколу), але при цьому стоять на позиції надання Українській Православній Церкві повної канонічної самостійності (автокефалії).

Канонічно-правовий статус повної самостійності (автокефалії) Української Православної Церкви є бажаним і для Української держави, як його мають й інші Помісні Православні Церкви в світі (зокрема, в Російській Федерації).

Відповідно дискусія або постановка питання про повну самостійність (автокефалію) Української Православної Церкви не повинна викликати у церковному середовищі обурення, оскільки питання само по собі не веде до руйнування догматичних засад і віровчення самого православ'я.

Навпаки, ухилення від вирішення цього питання Московським Патріархатом та Українською Православною Церквою, і не дають можливості розробити і реалізувати реальні механізми подолання розділення православних, яке сталося в Україні у ХХ столітті.

— Що необхідно для того, аби подолати розкол в Україні? Які кроки необхідно зробити вже сьогодні?

— Перш за все, пам'ятати про те, що всі ми - діти Церкви Христової. Тому повинні мислити, бажати і діяти згідно із заповідями нашого Спасителя Ісуса

**Його Блаженству, Блаженнішому Юрію Митрополиту Вінніпегу і Центральної Єпархії,
Предстоятелю Української Православної Церкви Канади**

Ваше Блаженство !

Немає в світі більшої радості, коли ти перебуваєш і живеш в мирі і в злагоді з братами і сестрами у Христі.

Але ж Ви є Предстоятелем Святої Української Православної Церкви в Канаді і, отримувати від Вас такі цінні для мене привітання з Днем моєї архієрейської хіротонії, є найвищою Божою нагородою, отриманою від Вашого Блаженства.

Ця нагорода в декілька разів більше підвищує мою відповідальність перед Господом і перед українським православним народом, щоб бути ще гіднішим архієреєм, яким я був до сьогоднішнього дня.

Ваше ж привітання є для мене цінним знаком, який зобов'язує мене у всьому підражати традиціям древньої Святої Православної Церкви і в першу чергу, нашої рідної Української Православної Церкви Київської Митрополії Константинопольського Патріархату, яка до 1686-го року була єдиною Церквою в нашій Українській Державі.

Слава Богу, що ми живемо в інші часи, коли наша країна має всі можливості, щоб відродити традиції і історію незалежної Церкви, якою стає в Україні УПЦ Київського Патріархату.

Звичайно, що не все залежить від УПЦ КП, щоб впевнено сказати про об'єднання трьох гілок Українських Православних Церков, але те, що ми, архієреї цих братніх Церков: УПЦ МП, УПЦ КП та УАПЦ маємо постійні письмові братерські спілкування, вже говорить про майбутню єдність наших душ і сердець, коли будемо славити Господа разом і причащатися з єдиної Чаші Христової.

Ви, Ваше Блаженство, один з перших подає нам свою святу руку, щоб привітати і заявити про Вашу братерську любов і Божественну Мудрість заради духовного збагачення нашої індивідуальності і стати достойним пастирем і архіпастирем Христовим.

Моя Московсько - Богородська єпархія та її парафії УПЦ Київського Патріархату в Російській Федерації не мають тієї сили і можливостей, щоб вільно проповідувати Слово Боже і звершувати богослужіння українською мовою для членів української діаспори в цій країні, що маєте Ви, Ваше Блаженство, в вашій чудовій Канаді.

Але ми віримо, що Господь Своєю Премудрістю умудрить й наш людський розум, щоб славити Господа своєю рідною мовою, як це є в Україні.

Нажаль, в Росії не процвітає не тільки УПЦ Київського Патріархату, але й УПЦ Московського.

Тому перед нами стоїть задача, щоб разом продумати питання, як можна забезпечувати наших вірних українців в РФ їх релігійними потребами.

Якось, перебуваючи в резиденції Першоієрарха УПЦ Канади Іоанна (Стінки) в Вінніпезі, я пропонував йому, щоб засідання Священних Синодів УПЦ К інколи проводилися й у Києві або у Дніпропетровську, щоб ближче бути до українського народу в Україні, що набагато швидше зблизить нашу Церкву зі Вселенською, до якої належить й Ваша національна Українська Православна Церква Канади.

Тож нехай Господь Всемиловитий вислухає нас і допоможе нам жити й молитися в єдиному Українському Православ'ї, щоб без перешкод і різних переховувань ми могли прославляти Бога єдиними вустами і єдиним серцем.

**Вашого Блаженства і з любов'ю у Господі - АДРІАН,
Митрополит Криворізько - Нікопольський та Московсько-Богородський,
керуючий парафіями Дніпропетровського благочиння.**

ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО, ЗАЛІЗО-БЕТОН ПОМІСНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ! ВЕЛЬМИШАНОВАНИЙ ВЛАДИКО АДРІАНЕ!

Сьогодні, вітаючи Вас з днем Вашої архієрейської хіротонії, розуміємо, що в житті людей усі переміни відбуваються не без промислу Божого.

Я завжди дивуюсь Вашій невтомній і відданій праці у винограднику Христовому. Скільки потрібно сил, скільки витривалості і кріпості душі і тіла, щоб вести до спасіння сотні тисяч людей! І тут згадуються слова св. Апостола Павла, які Ви, напевно, неодноразово повторювали у своєму серці: «Усе можу в Ісусі Христі, Який мене зміцнює» (Фил.4:13). Ви показали себе народу Божому справжнім пастирем, що Божий слуга мало балакає, а багато працює і готовий усе спокійно терпіти.

Сьогодні я молюсь, щоб скласти на Ваші святительські руки усе, чим наповнене моє серце — вірністю, любов'ю, відданістю, вдячністю, а найголовніше — гарячою молитвою до Всемиловитого Бога, щоб дарував Вам міцне здоров'я дорогий Владико, благословив довгі роки в силі і насназі невтомно трудитись на архіпастирській ниві для добра нашого народу і утвердження Православної Церкви.

МЕФОДІЙ - Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ.

Високопреосвященніший Владико Адріане!

Прийміть сердечні вітання з нагоди річниці Вашої архієрейської хіротонії та пастирського служіння на кафедрі Криворізької єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату!

Ваша місія будівничого і проповідника Української Православної Церкви позначена мудрістю та самовідданою працею, плідною милосердницькою діяльністю, невтомними зусиллями, спрямованими на відродження духовності та укріплення православних традицій на Дніпропетровщині.

Відаючи велику шану Вашій благородній і натхненній роботі на благо українського суспільства, бажаю, щоб усі Ваші добрі справи та починання і надалі примножували духовну силу та славу рідної Вітчизни.

Щиро зичу Вам, Ваше Високопреосвященство, доброго здоров'я та нових звершень у Вашому благодатному служінні в ім'я процвітання України.

З повагою, голова Дніпропетровської облдержадміністрації - О. Ю. ВІЛКУЛ.

МИТРОПОЛИТУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ І КРИВОРІЗЬКОМУ АДРІАНУ ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ВЛАДИКО АДРІАНЕ!

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ ВІТАЮ ВАС, СВЯЩЕНСТВО І ПАРАФІАН З ВЕЛИКИМ ДВУНАДЕСЯТИМ СВЯТОМ – СВЯТОМ СТРІТЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА, СВЯТОМ, ЩО СИМВОЛІЗУЄ ЗУСТРІЧ СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТІВ. З ДАВНИНИ ДЕНЬ СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЯ ВВАЖАЄТЬСЯ ДНЕМ ПЕРШОЇ ЗУСТРІЧІ ЗИМИ З ВЕСНОЮ, ЗУСТРІЧІ ХОЛОДУ І ТЕПЛА. ТЕПЛО ЛЮБОВІ, ЯКЕ ВИ І ЦЕРКВА НЕСЕТЕ В ЛЮДСЬКІ СЕРЦЯ, СПРИЯЄ ВІДРОДЖЕННЮ ДУХОВНОСТІ, ПОРОЗУМІННЮ, ВСЕЛЯЄ ВІРУ В КРАЩЕ МАЙБУТНЄ.

ЗИЧУ ВАМ І ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ ПОДАЛЬШОГО ТВОРЧОГО НАТХНЕННЯ У ВЕЛИКІЙ СПРАВІ УТВЕРДЖЕННЯ ВІЧНИХ ЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ: МИРУ, ЛЮБОВІ, ДОБРА І МИЛОСЕРДЯ.

**З глибокою шаною та повагою до Вас –
голова міста Нікополь Руслан ТОКАРЬ.**

Митрополит Адріан зустрівся з Нікопольським міським головою

24.02.2011 <http://www.cerkva.info/>

7 лютого 2011 року на зустріч з Головою м. Нікополя Р.І. Токарем завітав Постійний член Священного Синоду УПЦ КП Митрополит Дніпропетровський і Криворізький Адріан, де відбулася офіційна тепла зустріч міського голови.

На цій зустрічі міський голова Руслан Токар і Високопреосвященніший Митрополит Адріан обговорили розширення діяльності УПЦ КП на Нікопольщині.

Під час зустрічі було досягнуто низки домовленостей.

Зокрема, міський голова Нікополя взяв на себе зобов'язання сприяти невідкладному вирішенню питань із землевідведення під храм УПЦ КП.

Приємні враження від архіпастирської зустрічі залишилися в стінах Нікопольської міської адміністрації, яке відвідав Високопреосвященніший Митрополит Адріан.

<http://www.cerkva.info/>

ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО!

ДОЗВОЛЬТЕ МЕНІ ПРИВІТАТИ ВАС З СІМНАДЦЯТОЮ РІЧНИЦЕЮ ВАШОЇ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ.

В НЕЛЕГКИЙ СКЛАДНИЙ ЧАС, ВИ, ДОРОГИЙ ВЛАДИКО, ОЧОЛИЛИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ЄПАРХІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ. НА ТОЙ ЧАС В НАШОМУ КРАЮ БУЛО НЕ БІЛЬШЕ ДЕСЯТКА РОЗРІЗНЕНИХ ПАРАФІЙ. І ТІЛЬКИ ВИ, ПАМ'ЯТАЮЧИ СЛОВА ХРИСТА, ЩО ДОБРИЙ ПАСТИР ПОКЛАДАЄ ДУШУ СВОЮ ЗА ОВЕЦЬ. НЕ ДИВЛЯЧИСЬ НА ВСІ СКЛАДНОСТІ І ПЕРЕПОНІ, СВОЄЮ НЕУСИЛНОЮ ПРАЦЕЮ ВИ ПРИВЕЛИ ДО РОЗКВІТУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ЄПАРХІЮ. ВИ, ЯК СПРАВЖНИЙ ДОБРИЙ ПАСТИР ДБАЛИ ЗА КОЖЕН ХРАМ, ВБОЛІВАЛИ ДУШЕЮ ЗА КОЖНОГО СВЯЩЕНИКА.

ДОРОГИЙ НАШ ВЛАДИКО! ВСІ МИ ЗНАЄМО СЛОВА ХРИСТА, ДЕ ВІН СКАЗАВ, ЩО НЕ ВИ МЕНЕ ОБИРАЄТЕ, А Я ВАС ОБРАВ. І В ЦЬОМУ БОЖОМУ ВИБОРІ, ПОСТАВИЛИ ВАС НА АРХІЄРЕЙСЬКЕ СЛУЖІННЯ. ВИ ДОСТОЙНО НЕСЕТЕ ТОГО ХРЕСТА, ЯКИЙ НА ВАС ПОКЛАДЕНО.

ЩЕ РАЗ І ЩЕ РАЗ, БЕЗПЕРЕРВНО МОЛЮСЯ ДО ГОСПОДА, ЩОБ ВІН ЯКНАЙДОВШЕ ПРОДОВЖИВ РОКИ ВАШОГО СЛУЖІННЯ В ЦЕРКВІ, ЩОБ

ВСІ, ХТО СЛУЖИТЬ ПІД ВАШИМ ОМОФОРОМ, ОТРИМАЛИ ТУ РАДІСТЬ, ТЕ ЗАДОВОЛЕННЯ СЛУЖІННЯ БОГУ, ЯКЕ ОТРИМАВ Я.

КАЖУТЬ, ЩО НЕЗАМІНИМИХ ЛЮДЕЙ НЕМАЄ, АЛЕ Я ЧОМУСЬ ВПЕВНЕНИЙ, ЩО ЯКБИ НЕ ВИ ОЧОЛИЛИ ЄПАРХІЮ, А ХТОСЬ ІНШИЙ, ТО МИ Б НЕ МАЛИ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ТІєї АКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ, А БУЛИ Б ЯК БІЛЬШІСТЬ НАШИХ УКРАЇНСЬКИХ ЄПАРХІЙ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НА СХОДІ УКРАЇНИ.

ДОРОГИЙ ВЛАДИКО, НЕВИМОВНА ТА РАДІСТЬ І ТЕ ЗАДОВОЛЕННЯ, ЯКЕ Я ОТРИМУЮ ВІД СЛУЖБ, ЯКІ ВИ ОЧОЛЮЄТЕ ВІД СПІЛКУВАННЯ З ВАМИ. АДЖЕ ТІЛЬКИ У ВАС МОЖНА ОТРИМАТИ ТУ ПОРАДУ, ТУ НАУКУ, ЯКА Є ДОРОГОВКАЗОМ ДЛЯ КОЖНОГО СВЯЩЕНИКА.

НЕХАЙ ВСЕМИЛОСЕРДНИЙ ГОСПОДЬ ПОДАСТЬ ВАМ У ВАШІЙ НЕЛЕГКІЙ АРХІЄРЕЙСЬКІЙ ПРАЦІ ЗДОРОВ'Я ТА НАСНОГИ НА ДОВГІ, ДОВГІ РОКИ.

ІС ПОЛЛА ЕТІ ДЕСПОТА

Завжди з глибокою повагою та синівською любов'ю до Вас -
ігумен ДАНИЛО.

Керуючому Криворізькою єпархією УПЦ Київського Патріархату, Митрополиту Адріану

Ваше Високопреосвященство!

Вельмишановний Владико Адріане, у цей благодатний день прийміть найширші вітання з нагоди 17-ої річниці Вашої архієрейської хіротонії. З повагою засвідчую, що Ваша багаторічна пастирська діяльність плідно слугує розбудові Помісної Української Православної Церкви на теренах Дніпропетровщини, сприяє встановленню добрих стосунків між Церквою і владою, утвердженню в людській свідомості високих християнських ідеалів добра і справедливості.

З перших слів мого спілкування з Вами я зрозуміла Владико найголовніше, що Ваша доброта, Ваше благочестя, щирість і Ваша мудрість зміцнює мій духовний та моральний світ.

Бажаю Вам мудрий Владико у цей знаменний день доброго здоров'я, миру, міцності душевних і тілесних сил на подальше плідне служіння Церкві та українському народові, добра Вам, миру, Божого Благословення, Многая і Благая Вам Літа!

Висловлюю щирі подяку за Ваш останній лист і прошу постійних молитов за мого сина Миколку та онука Андрійчика.
З глибокою повагою до Вас Владико – Ганна ГЕРМАН.

Екс-глава МЗС України Борис Тарасюк з трибуни парламенту України заявив про порушення національних прав і релігійних свобод українців в Росії

17 02 2011

Влада Росії порушує права української етнічної меншини, що проживає в країні. Про це в середу з трибуни парламенту заявив екс-глава МЗС України Борис Тарасюк, повідомляє «Новий регіон».

В якості аргументів він навів приклад обшуків в українській бібліотеці в Москві, а також закриття, за рішенням суду в РФ двох громадських організацій української діаспори.

«Факти порушення прав української національної меншини в Росії мають місце», - сказав Б. Тарасюк.

Крім цього, він поскаржився, що в Росії не дають відкривати храми УПЦ Київського Патріархату та греко-католиків.

«УПЦ Київського Патріархату абсолютно позбавлені можливості здійснювати богослужіння в спеціально відведених для цього місцях, і більше того, те що ми, українці, мали, я кажу конкретно, про всім відомий Богоявленський собор міста Ногінська Московської області, який був відновлений саме українським Митрополитом Адріаном (Старина), оск-

ільки собор був безбожно і нахабно захоплений за вказівкою екс - мера Москви Лужкова 29.09.1997-го року», - підкреслив Б.І. Тарасюк.

Він вважає, що вирішенням проблеми може стати відкриття храму в українському культурному центрі м. Москви, який би по справедливості, був би рукою примирення РПЦ з УПЦ КП в Росії за участю нашого українського архієрея Митрополита Адріана (Старини) в українському культурному центрі на Старому Арбаті, на знак прощення всіх образ, які були нанесені раніше.

Тарасюк заявив, що перераховані ним ці докази є порушенням «Великого договору» з боку РФ.

«Україна, на відміну від РФ, завжди неухильно дотримувалася положень договору», - стверджує екс-глава МЗС.

http://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/8398-yeks-glava-mz-s-ukrainy-s-tribuny-parlamenta-zayavil-o-narusenii-nacionalnyx-i-religioznyx-prav-ukraincev-v-rossii.html

“ПРАВОСЛАВНА КОЗАЦЬКА СІЧЕСЛАВЩИНА”,
Державна реєстрація друкованого засобу
масової інформації серія ДП № 1433 - 168Р.

Адреса редакції: просп. Свободи, 89 (Нові Кайдаки),
м. Дніпропетровськ, 49019.

Електронні адреси Митрополита Адріана: E-mail: mitropolet@mail.ru,
mytropolyt@mail.ru

Тел. собору та канцелярії: (056)770-33-33, (056)770-84-08, телефон для зв'язку: (056)720-23-22, т/факс (056)720-25-45, (056)720-25-24, моб. тел. (067)746-77-03, канцелярія (097)345-69-04.

Підписано до друку 28.02.2011. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 330.

ТОВ “Перша міська друкарня”.

АДРЕСА:

вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.

«ЯКЩО НЕ ДОЖЕНУ, ТО ХОЧ ПРОБІЖУСЯ!»

Шановний читач вже певно чув про те, що думає півень, коли женеться за куркою: «Якщо її не дожену, то хоч пробіжуся!» Саме це мені пригадалося, коли почув про наміри уповноваженої депутата ВР з людських прав в Україні Н. Карпачової, яка мала б займатися порушенням людських прав в Україні, а замість цього вона вдається до підтримки політичного русинства, яке використовують вороги української держави. Справа в тому, що йдеться не про історичну справедливість, а про повне незнання української історії та назви русин, українець.

Колишній працівник Радіо Свобода Іван Гват у статті «Хто і з якою метою дестабілізує українське Закарпаття» (стаття була на **Радіо Свобода**, а також надрукована в газеті «Свобода», 3.12.2010 р.) звернув увагу на те, «що при виникненні русинського сепаратистського руху на Закарпатті 1990 року стояли комуністично-кагебістські структури в Москві». Дослідник цієї тематики звернув увагу на те, що 17 лютого 1990 р. в Ужгороді було створено «Товариство подкарпатських русинів», а вже через чотири дні воно було юридично зареєстроване, а згодом переіменоване на «Общество», певно, щоб у Москві краще розуміли. Москва надіялася затримати Україну в імперії, якщо їй загрозить порушенням соборності. Московські страсти помилились, бо розпад імперії не затримали, зате викликали не тільки ностальгію до «ісконно русского населенія» деяких попів московського патріархата, але й оживили смаки деяких мрійників про Велику Угорщину. З того часу так воно й пішло, поїхало: ужгородський піп Сидор відверто став агітувати за «самостоятельный» народ, з «історичними кореннями» в російській імперії (бо ж він Московського патріархату), угорці масово стали видавати свої паспорти українським громадянам Закарпаття (грубо й недипломатично порушуючи українське законодавство), які з вдячністю їх приймали, бо так можна обійтися без візи, а тоді вже вільна дорога до Західної Європи. Правда, угорським шовіністам потрібні закарпатці в

Закарпатті, бо так можна висувати претензії на територію, але це «дрібниці», бо ж ідея далекосягла. З паспортами закордонного словака почали агітувати і зі Словаччини і раптом на Закарпатті появилася велика кількість словаків. Не забарились і румуни, які, у свою чергу, також не проти, щоб поширити і свою територію; про надання російських паспортів в Криму вже не одного разу йшла мова.

Сьогодні, коли Україна знаходиться у цілковитому беззаконні, оскільки ті, що беруть великі державні гроші і мали б доглядати за дотриманням законів у країні, самі їх порушують повсякденно і на найвищих державних посадах. Депутат від комуністів України Голуб навіть запропонував русинську мову внести до числа тих мов, які потребують захисту. Чому? Бо «товарищ» Голуб не знає не тільки історії України, але й не відрізняє говірку від літературної мови! Що на Закарпатті існує розмаїття говірок, які могли б щодня доповнювати скарбницю української мови, відомо вже з давніх давен. Норвежський славіст Олаф Брех ще у 1880 році в газеті *Slawische Philologie* доводив, що ці говірки належать до української мови і видав свою книгу «Угроско-русское наречие села Убли» (Санкт-Петербург, 1900). Австрійський україніст Д-р Міхель Мозер автор книги «Причинки до історії української мови» (Харків, 2008, 2009), у своїй доповіді в НТШ у Нью-Йорку в листопаді м.р. дав пояснення, чому московфільський рух в Галичині скоріше закінчився і перейшов на українську народну мову, а в Закарпатті він зберігся. Східна Галичина була підпорядкована Відневі, а Закарпаття Будапештові. Пан Мозер зазначив, що відсталість сприйняття народної мови в Закарпатті затрималося на 60 років. У деяких ідеологів «русинських мов» ця затримка ще й досі триває.

Д-р Мозер наводив цікаві приклади тогочасних шкільних циркулярів, порівнював тексти різних редакцій «Грамматики руського языка для шкіл середніх і горожанських» Панькевича та інші видання. Він зазначив, що були намагання призупинити розвиток рідномовної

освіти в Закарпатті після рес-таврації угорської влади (1939-1944).

Таким чином, в обороні української мови ми маємо двох чужинців, що нам дуже нагадує Роберта Конквеста та Джеймса Мейса, які першими чужинцями заговорили про Голодомор, який і досі деякі з українських «істориків» та політиків не сприймають.

Коли б пані Карпачова хоч трохи була обізнана з історією України, то вона б не допускала навіть думку про те, що є двоякі русини. Справа не в тому, що всі історики знають, що русини - першопочаткова назва українців, але в тому, що пані депутатка не читала навіть маленьку книжечку Леоніда Кучми «Україна - не Росія», де він також підтверджує те, що українців споконвіку звали русинами. Саме незнання історії країни, яка тобто дає «недоторканість», високу оплату за бездіяльність, призводить до того, що будь-який ворог тої країни інформує тебе про те, чого нема, але тому, що ти в історії України ні бе, ні ме, ні ку-ку-рі-ку, робиш враження, що ти будеш захищати людські права національності, і не знаєш, що так звали й твоїх предків. Отож, пані «Уповноважена» й нагадує півня, що біжить за куркою, якщо нічого не вийде, то хоч галасу наробить, а може при тій нагоді хтось зможе повчитися власної історії!

Колись імперським властям перешкоджала назва русин і вони заборонили її й увели русский, а зараз вже й «путінська нація русскоязычных» не задовольняє Кремль - їм давай русский мир. Відомий американський політик З.Бжежінський передбачав розпад останньої у світі російської імперії у 2012 р., канадський політолог В.Держко оприлюднив 40 пунктів - причин неминучого розпаду цієї імперії, Георгій Бурсов у статті «**Крах «русского мира»: криза, загибання, розпад»** (УНІАН) звертає увагу на величезні проблеми імперських властей тримати все під контролем.

На кого ж будуть тоді «покладатися» поборники «неделімої», коли припиниться приплив фінансів на антиукраїнську пропаганду? Дуже можливо, що з табачників стануть тютюнники, а з прислужників московського патріархату вийдуть ревниві борці за

єдність української помісної церкви з історичною столицею у Києві. А русини пригадають своїх предків, які також зазнали різноманітного знущення окупантів на своїй святій і родючій землі по той бік Карпат. Історик Ігор Лосев на сторінках Української правди в статті «Угорський Дранг нах Ос-тен» (7.2.2011) звертає увагу на небезпеку для держави тої бездіяльності державних чинників, яка сьогодні панує в Україні. Безпрецедентне хамство деяких сусідів не рахуватися з українським законодавством призводить до відвертої діяльності антидержавних сил. Прикладом нахабства й неповаги до країни може послужити відкриття депутатом Європейського парламенту Белою Ковачем свого офісу в закарпатському місті Берегово. Цей представник ультраправої партії **Іюббік** має на меті відновлення Великої Угорщини, бо, мовляв, після 1-ої світової війни Угорщина втратила багато території. Це наводить на думку, що коли дивитись на те, хто на чий території, то угорцям прийде повертатися за Урал, якщо русини-українці почнуть вимагати землі, які окупували мадярські племена під проводом їхнього князя Арпада у 9 ст.. І. Лосев звертає увагу на те, що Україна не є членом ЕС, то й не зрозуміло на якій підставі пан Ковач відкриває свавільно свій офіс в українському місті. Можливо, що СБУ настільки зайнята розшуками тих, що знищили бюст у Запоріжжі найжорстокішого диктатора в історії людства, і не має час займатися справами безпеки держави, яка їх добре оплачує. Лосев наводить приклад Словаччини, яка загрозилася тим, що візьмуть громадянство угорське - відберуть словацьке! А що Україна? Чи здатні сучасні володарі взагалі думати? Народна мудрість радить: десять разів міряй, а один раз ріж! Оце могли б пригадати деякі політики перед тим як висловлюватись, зокрема, коли йдеться про національні інтереси і безпеку держави. В протівному разі можна уподібнитися до півня, що за куркою біжить!

Йосиф СІРКА,
Торонто, 9.2.2011 р.

● БОЛИТЬ

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

ЄДНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦЕРКОВ - ЗАПОРУКА РОЗКВІТУ УКРАЇНИ.

За конфесійною приналежністю я католик. Українська Католицька Церква або як прийнято називати в краю скорочено УГКЦ багато значить у моєму житті. Саме її капелани тримали мене на духові тоді, коли зовсім молодим став я зі зброєю в руках супроти нелюдської сталінської сатрапської машини, котра несла смерть і нещастя моїй рідній Україні. Соборній Україні, єдиній на віки вічні!

Я глибоко переконаний, що кожна порядна, а тим більш національно свідомо людина повинна мати духовний прилисток. Вочевидь, що для більшості, особливо українців такою моральною інституцією є Церква. Але нині з боєм спостерігаю неприродні та просто відразливі процеси, котрі відбуваються на релігійному тлі в Україні. Найперше маю на увазі втручання у внутрішню та зовнішню політику держави керівника Російської Православної Церкви Московського Патріархату Кирила. Цей громадянин Російської Федерації, котрий, очевидно, за канонам православної конфесії є ченцем, а значить повинен мати байдужість до усіх світських принад, як відомо з мас-медіа, носить ручний годинник вартістю у 30 тисяч євро. Що ж душпастирського має у серці такий чоловік?! Але нехай би таке правдиве обличчя Кирила залишалося проблемою вірних РПЦ МП.

Однак, цей провокатор у рясі постійно пахатиме в Україну. Всіляко перешкоджає її демократичному розвитку, національному становленню. Наприклад, зробив заяву про неможливість вступу України в НАТО. Хіба ці проблеми стосуються церковного діяча?! Однак, Кирила це мало обходить. А ще його головне завдання у всякий спосіб знищити та применшити роль справді Національних Церков в Україні. Предстоятель УПЦ, КП Патріарх Філарет, як відомо, взагалі зробив заяву про виношування планів Москвою щодо знищення Київського Патріархату. На це російські шовіністи мають нині надію як ніколи. адже при владі в Україні їх президент, їх політичні сили.

Як ми можемо протидіяти нині такій брутальності?! Єдністю, єдністю і ще раз єдністю. Шануючи свої конфесії, віру своїх батьків будемо пам'ятати, що найперше ми українці. І я обнімаю тебе, мій православний брате, якщо тобі так само дорога Україна, наша мова, наша традиція, наш нарід. Будемо єдині у відстоюванні нашого майбуття незалежно від того, до якої церковної юрисдикції належимо! Нині, як ніколи, у нас один спільний ворог - підступна, ненажерлива Москва, з її гебійським підрозділом у рясах, якою є, Російська Православна Церква Московського Патріархату.

● БЕСІДИ З ДРУЗЬМИ

СВІТЛО ПРАВДИ

БОГА-ТВОРЦЯ ЖИТТЯ ВСЕЛЕННОЇ!

В кінці шостого дня творення світу ТВОРЕЦЬ вдихнув **життя адамові** для піклування усіма тілесними істотами землі, та бути Йому контактом. Змій-ангел приглядався до того БОЖОГО піклування і собі тут щось переплутав, підсунув новичку Єві-дружині-Адама, заборонений їм в раю тваринний овоч. Так просто **людина** зробилась особливою між тваринами, і **БОГ-ТВОРЕЦЬ** світу став у їх уяві якимсь могутнім царем-володарем на землі. До такої картини існування, вільно-чи-невільно мусіли привикати люди продовж цілих тисячоліть на землі, від їди того забороненого овоча в раю.

За той час **БОГ** по різному пробував все довести людям до свідомости помилку їх первородного гріха. Захоплені маячинням якоїсь уявної візії **панування на землі**, люди зразу почали заводити свої князівства, володіння, царства. Почалися незгоди, непорозуміння, суперечки, зударі, бійки. Все це неприродно розросталося в обставинах існування на землі. Людські об'єднання-організації ставали на землі тільки формальними прикметами дійсности.

Прошли цілі століття такого людського бурного **панування** на землі. БОГ змилювався над заплутаними змієм людьми, і в повні часу послав Сина Свого полагодити плутанину. Але люди вже зжилися навіть зі своїми неладами,

і не спішили поправлятися. Христос на хресті відпокутував первісну в раю спокусу, з надією заплутаних привернути до норми.

Загалом це так вірують і розуміють тепер люди на землі з більшими-меншими плямами в своїй свідомості. Христос - **СВІТЛО ПРАВДИ для життя, але...** прерізні свої умовини включають вірні тепер у складну свідомість. Розглядають усе як цілість, плутають та мішають похідне, часове з суттєвим-вічним. Клясичний приклад тут сказаного, це - римський папізм.

Там усе формальне, показове, земельне, не для духовного контакту з БОГОМ в небі, - **ДУХОМ ЖИТТЯ, ПРАВДИ й ЛЮБОВІ**. Тепер - навіть поширене поняття про **віру**, що це тільки - добровільний контакт людини з небесним Творцем-Богом.

Не можу поєднати-примиритися з сучасним людським легковажним настановленням до БОГА-Творця й Вседержителя Вселенної. Та й хоч було би від кого? А то ж тільки люди, створені Богом на кінець - бути контактом, і піклуватися фізичним творінням на землі. Велике завдання поклав **БОГ-ТВОРЕЦЬ** на людину, і цілком негідно вона його сповняє уже тисячоліттями. Сходив на землю людиною **СПАСИТЕЛЬ** - Син Божий, Христос направити, тільки це скоро стало місцем нових труднощів-непорозумінь.

Христе-Спасителю, просвіти, спаси і помилуй!

Амінь.

ХРИСТОС СИН БОЖИЙ СПАСИТЕЛЬ

В складному шестиденному творчому процесі **ВСЕЛЕННОЇ**, якимось незаметно пройшла одна суттєва вставка-поправка змія в раю. Прародичам БОГ заборонив їсти тваринний овоч, щоб були в нього духовним контактом з усім живим творінням у воді, на землі, та в повітрі. Їжа того овоча, рівняла б людину з фізичними тваринами землі. Духовний контакт з **БОГОМ** тоді блідне, розсівається. Може цього й бажав ангел-змій, бачучи як піклувався БОГ **Адамом**, створюючи його в кінці процесу.

Єві в раю підсунув змій цей овоч, подіяло, як він і передбачав. Люди втратили райське життя, опинилися на землі з новим знаком існування. Стали іншими, твердими, жорстокими, непривітними. Історія людського бушування на землі, - це дивні картини недоречностей. Але люди вже так до цього привикли за всі тисячоліття, що коли у повні часу зійшов на землю Син Божий, як людина **ХРИСТОС**, полагодити гріховність, Його розняли на хресті між злочинцями на Голгофі-**смітнику**.

Більше мені про це згадувати, бо тут - оповідання не про якісь минулі людські помилки, а про сучасну дійсність на землі. Правду Христову сьогодні вивертають люди як їм треба або схочеться, далеко від **СВІТЛА**, часто явно проти

Правди Божої. усі ці міжособі ворожені між братами, незгоди, чвари, стоять явно проти Правди Світла Сина Божого.

Збаламучені змієм люди, тепер ніби **християни**, поведуться на земному крузі безконтрольно, та явно неприродно. Після хресної жертви **СПАСИТЕЛЯ, нові християни**, живуть на землі підкреслено проти Христового Світла. Розвиток первісних, ще в раю, спокос змія, перескочив Світло Правди Сина Божого в нових обставинах існування. Нова, наземно редагована Церква Христова з РИМУ почала встановлювати якесь зовнішнє фізичне, не морально-духовне вірування.

Основну суть **християнства** тепер гордо переступають модерні християни на землі. Скромність і простота - замітні прикмети Христової Правди на землі. Але люди, спокушені змієм на початку, його прикмети спокуси збергли і тепер, у християнстві.

Світло Христової істини віруючі перекривають тепер Всюди своїми, від вимог часу, поправками навіть так, Що самі поправки перекривають суть Слова Божого.

Амінь.

**Сергій КИНДЗЕРЯВИЙ-
ПАСТУХІВ,
Січчя.**

Святіїший Патріарх Філарет на хвилях Українського радіо

Дорогі браття і сестри!
Завдяки Українському радію ви маєте
можливість слухати духовні повчання
та богословські роздуми
Святійшого Патріарха Київського і всієї
Руси-України Філарета.

Слухайте програми з його участю:
щопонеділка о 21:15 (увага: новий час!)
у прямому ефірі на хвилях Третього каналу
Українського радіо програма

"Християнські діалоги",

ведучий якої - доктор богослов'я,
професор Дмитро Степовик;
щовівторка з 22:40 до 22:50
у запису на хвилях

Першого каналу Українського радіо програма

"Святительське слово".

До зустрічі на хвилях Українського радіо!

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

**ПРЯМО
В РУКИ**

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД.
Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями
і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
- В Україну: 30-40 днів
- В Москву: 30-40 днів
- В Ст. Петербург: 35-45 днів
- Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів

В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Педагог - колегія. Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен"
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропет-
ровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com

Представництва редакції:

У СЛ:

Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:

Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 28.02.2011. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 330.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:

вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.